

DIPLOMADOLGOZAT

Zámbó Dorottya

2025

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Budai Campus

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Tájépítész mérnöki mesterképzési szak

A MATE Szent István Campus díszterének tájépítészeti fejlesztése

Belső konzulens:	Dr. Fekete Albert egyetemi tanár
Belső konzulens intézete/tanszéke:	Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék
Külső konzulens:	Pápai Veronika okleveles tájépítészmérnök
Készítette:	Zámbó Dorottya

Budapest

2025

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	4
1.1 Témaválasztás.....	4
1.2 Célkitűzés	4
1.3 Diplomaterv felépítése.....	5
2. Tervezési terület általános információi	6
2.1 Elhelyezkedés	6
2.2 Környezeti adottságok	6
2.3 Tervezési terület lehatárolása	7
3. Vizsgálat.....	9
3.1 Szakirodalmi áttekintés.....	9
3.4 Nemzetközi példák	16
3.5 Tervi előzmények	20
4. Történeti áttekintés	22
4.1 A campus történeti háttere	22
4.1.1 Fácános	22
4.1.2 Gimnáziumi időszak	24
4.1.3 Átmeneti időszak	27
4.1.4 Egyetemi időszak	28
4.2 Építészeti arculat és stílusváltások	33
4.3 Parkosítás, fásítás és kertépítészeti munkák	35
4.4 Díszter fejlődése	37
5. Jelenlegi állapot bemutatása és elemzése	42
5.1 Szent István Campus jelenlegi állapota	42
5.1.1 Kérdőíves felmérés	42
5.1.2 SWOT analízis	43
5.2 Díszter jelenlegi állapota	46

6. Programterv	51
6.1 Főbb fejlesztési irányelvek és célok	51
6.2 Örökségvédelmi szempontok	52
6.3 Fenntarthatósági és klímaadaptív szempontok	52
6.4 Egyéb szempontok.....	53
7. Díszter tájépítészeti fejlesztése.....	55
7.1 A koncepció bemutatása	55
7.2 Favédelem.....	55
7.3 Bontási munkák	56
7.4 Tervezett állapot	56
7.5 Tereprendezés	58
7.6 Vízelvezetés, vízvisszatartás	59
7.7 Térburkolati rendszer, rétegrendek.....	59
7.8 Épített elemek	60
7.9 Bútorok, kisarchitektúrák	61
7.10 Növényalkalmazás.....	62
7.11 Látvány	64
Összefoglalás.....	66
Köszönetnyilvánítás	67
Irodalomjegyzék.....	68
Ábrajegyzék	72
Melléletek.....	73

Tervlapjegyzék

- K-01 Meglévő állapot helyszínrajza (M=1:500)
- K-02 Favédelmi és fakivágási terv (M=1:500)
- K-03 Kertépítészeti koncepció (M=1:500)
- K-04 Tereprendezési és vízelvezetési terv (M=1:500)
- K-05 Hosszmetszet (M=1:200)
- K-06 Növénykiültetési koncepció (1:500)
- K-07 Ökológikus növénykiültetési terv (M=1:25)
- K-08 Részletrajzok (M= 1:50, M=1:25)
- K-09 Esőkert metszete (M=1:100)

1. Bevezetés

1.1 Témaválasztás

Diplomamunkámban a Gödöllő településen található Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Szent István Campus díszterének örökségvédelmi alapú tájépítészeti fejlesztésével foglalkozom. Gödöllői lakosként ismerem a terület jelentős szerepét a településszerkezetben. „Gödöllő, a szunnyadó barokk városka fölött, egy jó arasszal följebb a legmagasabb házaknál is, kibontakozik egy nyolcszáz éves hagyomány s magához öleli a jövőt: az ország ifjúságát...” Rónay György *Gödöllő* című műve a campus elődjére utal, amely nagy hangsúlyt fektetett a fiatalok oktatására, ezzel is ápolva a jövőt, ahogyan az az egyetem célkitűzései között is szerepel.

A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem 2021-es megalakulásakor a magyar agrár-felsőoktatás tartalmi és küllemi fejlesztését tűzte ki célul (Int-01). 2022-ben kiírt közbeszerzés célja volt az egész campus megújítása mellett egy agrár-, valamint kapcsolódó tudományokkal foglalkozó, magas színvonalú felsőoktatási és innovációs központ létrehozása, amely tízezer hallgató befogadására alkalmas, és 20 százalékos bővítési opcióval rendelkezik, önállóan működő, több ütemben megvalósítható egységekkel és rugalmas használatú, multifunkciós terekkel. Külön kiemelték a táj- és kertépítészeti tervek elkészítésének jelentőségét (Int-02). A közbeszerzést visszavonták, de az átfogó megújítással kapcsolatos tervek még mindig folyamatban vannak (Int-01).

Egy 2023-ban megjelent sajtóközleményben lehet olvasni a MATE gödöllői Szent István Campus megújulásáról, amely magába foglalja a főépület, az aula, a szemináriumi épület, valamint a tornacsarnok energetikai korszerűsítését. Eszerint a fejlesztések folytatódnak, új tervek készülnek a sportcsarnok és más egyetemi épületek teljes felújítására, tetőrekonstrukcióra, továbbá a többi MATE campus modernizálására (Int-03).

A MATE Szent István Campus több épülete jelenleg felújítás alatt áll, mint például a leghíresebb neobarokk stílusú főépület, amelynek külső rekonstrukciója folyik. Az épület előtt található díszter megújítása szintén fontos feladat, mivel az épített örökséghez hozzátartozik a **természeti környezet** is, amely számos **ökológiai szolgáltatást** nyújt.

1.2 Célkitűzés

A diplomaterv célja a díszter és a parkoló tájépítészeti fejlesztése, figyelembevéve a **helyi adottságokat**, a **fenntarthatóságot** és az **ökológiai szempontokat**, kiemelten a **csapadékvíz-megtartást**. Alapvető szempont az **örökségi elemek feltárása**, szükség esetén megújítása,

védelme, illetve **bemutatása**, így erősítve a helyi identitást, a „Genius Loci” -t. Tekintettel az egyetemi környezetre és a város életében betöltött szerepére, különösen fontos az egyetem területét **használók** (egyetemi polgárok, szomszédos lakók) **igényeinek megfelelő** környezet, illetve **multifunkcionális terek kialakítása, aktív és passzív rekreációs lehetőségekkel, támogatva az oktatást.**

Felmerül a kérdés, hogy az örökségvédelmi szempontok mellett, hogyan érvényesülhet a biodiverzitás és a klímaadaptáció a fejlesztés során.

1.3 Diplomaterv felépítése

A diplomatervem megalkotó munkarészhez, a tervezési terület lehatárolása után, megvizsgálom a vonatkozó szabályozási és tervi háttérrel, illetve külföldi példákat elemzek, amelyek egyes részei jó példaként szolgálhatnak. A kutatáshoz szakirodalmakat, internetes forrásokat, történeti térképeket, légifelvételeket használok.

A tervezési terület általános bemutatása után ismertetem a Szent István Campus történetét, majd részletesen a főépület előtti díszterrel és a sportcsarnok mellett található gépkocsiparkolóval foglalkozom. A vizsgálati munkarész döntő részét a helyszínelések során szerzett adatok alkotják. A téma feldolgozása érdekében több ábrát is készítek, amelyek segítik a vizsgálatok, javaslatok jobb szemléltetését.

Egy kérdőív segítségével felmérem az egyetemi polgárok, valamint a közelben élők igényeit és véleményét a jelenlegi állapotokról. A kutatások, vizsgálatok alapján összeírok egy programtervet, majd koncepciótervet készítek a kiválasztott részterületre.

2. Tervezési terület általános információi

Először a tágabb környezetet, a Szent István Campust és annak környezetét elemzem, ezt követően kerül sor a tervezési terület lehatárolására.

2.1 Elhelyezkedés

A MATE Szent István Campus (2100 Gödöllő, Páter Károly utca 1.) terület Pest vármegyében, Budapest agglomerációjában, Gödöllőn található. A településen belül az Egyetem városrészben helyezkedik el.

A campus a Gödöllői vasútállomás és a HÉV-végállomás közelében található. Gödöllő, Egyetem buszmegálló a Szabadság út és Szent-Györgyi Albert utca kereszteződéséhez közel helyezkedik el. Területét nyugaton, északon és északkeleten közúti közlekedési terület, délkeleten kertvárosias lakóterület, délen pedig különleges beépítésre nem szánt terület határolja (TSZT, SZT). Gyalogosan több irányból is megközelíthető, valamint túraútvonal is halad át a területen. Kiepített kerékpárút nincs, viszont elszórva található kerékpártároló, illetve kerékpártámasz (például a kollégiumok közelében, a sportcsarnoknál, a szemináriumi épület keleti és a főépület déli bejáratánál). Több helyen ingyenes parkolók biztosítják a parkolási lehetőséget a gépjárművel érkezőknek.

A Szent István Campus területén a beépített terület mellett nagy erdő-, szántó- és művelés alól kivett terület is található. Sportpályák és kültéri fitness eszközök biztosítják a sportolási lehetőséget.

2.2 Környezeti adottságok

A terület a Gödöllői dombság kistájhoz tartozik. A kistáj domborzati adottságai 138 és 344 méter tengerszint feletti magasság között változnak. Dél- délkeletre fokozatosan növekvő vastagságban felső-pannóniai homokos-agyagos és folyóvízi üledékek települtek¹. A 200 méternél magasabban fekvő területek éghajlata, mint az egyetem területe is, mérsékelten hűvös-mérsékelten száraz. Az uralkodó szélirány északnyugati, illetve az évi csapadékmennyiség 540-580 milliméter között van. Az itt található éghajlat kedvez a mérsékelten melegigényes kultúráknak, zöldségtermesztésnek, továbbá a magasabban fekvő területek erdőgazdálkodásra alkalmasak. Meglehetősen száraz terület, a vízfolyásoknak a vízjárása és vízhozama szélsőséges. A dombságban jellemző a gyertyános-tölgyeshez hasonló, bükkös elemekben, valamint gyertyánban szegényebb mezei juharos-tölgyes. A kistáj egész területén nyílt és zárt

---

¹ A dombság nagyobb részén a talajok alapközeete lösz és homok, illetve sok helyen ezek keveréke (Demény, 2007).

homoki gyepek is találhatóak. Az akácok, nemesnyárasok, telepített fenyvesek jelentős területet foglalnak el. (Dövényi, 2010) (II. melléklet)

2.3 Tervezési terület lehatárolása

A diplomatervezés részletebben a főépület előtti díszterrel és a sportcsarnoktól délre található gépkocsi parkolóval foglalkozik, így érintve a 4947/1, 4941 és 4933/2, 4942, 4945 helyrajzi számú telkeket. Északnyugatról a SZIA Agroökológia Kert, északról a MATE Sportcsarnok, keletről Páter Károly utca, illetve a főépület, délnyugatról az Egyetem tér, délről fás-cserjés terület, nyugatról a vasúti nyomvonal (beton kerítés, rézsű) határolja. Délen egy lakóépület és egy élelmiszerüzlet zárja le a területet az út másik oldalán.

1. ábra Területhasználat és tágabbi környezet vizsgálata (Forrás: Saját ábra, felhasználó térkép: Google Satellite 2025)

3. Vizsgálat

3.1 Szakirodalmi áttekintés

A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Szent István Campus történeti múltját számos szakirodalom feltárja. A campus területén különböző stílusú épített elemek jelennek meg, amelyek különböző korszakokra utalnak. M. Szilágyi Kinga *A gödöllői kastélypark története – a rekonstrukció elvi szempontjai* című írásában a területet a Grassalkovichok birtokaként említi, ahol a Fácános helyezkedett el. A premontrei gimnázium időszakát Lencsés György és Fényi Ottó által írt forrás tárja fel részletesen. Megemlíti szintjén jelenik meg Ybl Ervin írásában, valamint Rónay György *Gödöllő* című művében. Merva Mária is röviden ismerteti a gimnázium történetét, illetve a településsel való kapcsolatát a *Gödöllő története II. 1867-1945* könyvben. Az egyetem építésének részletes történetét Babó Elek könyvéből ismerhetjük meg 1945 és 1985 között, valamint bemutatja történeti előzményét is. A 2022-ben kiadott *A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Képes Krónikája* könyv összefoglalja a Szent István Campus történetét képekkel. Az egyetem évkönyveiben elsősorban az oktatási rendszer változásai követhetők nyomon. Molnár Árpádné *A főépület parkjai* című munkájában olvasható a díszter 2000-es évek eleji leírása. 2021-ben Gecséné dr. Tar Imola elkészítette *A MATE Gödöllői Campus főépülete előtti díszter Kerttörténeti Tudományos Dokumentációját*, amelynek egy átdolgozott verziója olvasható a *Premontreiek 100 éve Gödöllőn* című könyvben szintén Gecséné dr. Tar Imola és dr. Sárospataki Máté megfogalmazásában. Balázs Gusztáv online publikációja is röviden áttekinti a terület múltját.

A díszter egyben műemléki környezet és egyetemi terület, ezért több szakirodalmat és külföldi cikket is olvastam, amelyek hasonló helyszínnel foglalkoznak (vagy legalább az egyikkel). A műemléki környezet tekintetében átnéztem a vonatkozó jogszabályokat, illetve külföldi cikkeket is olvastam a történeti kertek és a klímaváltozás kapcsolatáról. A legújabb forrásokban nagy figyelmet kapott a fenntarthatóság és a meglévő növényzet védelme. Különböző egyetemi campusokat is vizsgáltam, amelyek környezetének kialakításánál nagy hangsúlyt fektettek a klímaadaptációra, fenntartható megoldásokra és a hallgatóbarát környezet kialakítására.

A fenntartható csapadékvíz kezelése szempontjából a Zöldinfrastruktúra füzetek nyolcadik *Szivacsváros, Csapadékvíz visszatartása városi környezetben* című kiadványában található jó megoldásokat tanulmányoztam. A fák állapotának alaposabb vizsgálatához Lukács Zoltán online forrásait, többek között az *Útmutató a fák rendellenességeinek felismeréséhez* című munkáját használtam.

3.2 Fogalmak

Campus: Jelentése lehet mező, térség, föld vagy szabad síkság. Nagy összefüggő szabad területen létesült egyetemi terület, gyakran téglány formájú udvarok köré szervezett beépítéssel. Szerves részét képezik a hallgatói szállások, illetve számos szolgáltatást nyújtanak. Jellemzői között szerepel, hogy a „jó egyetem” nem csak oktatási intézmény, hanem a hallgatók és a tanárok életvitelének térbeli, valamint szellemi kerete (Buza, 2004).

Genius Loci: Már több definíció is született a fogalom meghatározására. Én két kutatásból emeltem ki gondolatokat. Jurate Markeviciene: *The spirit of the place - the problem of (RE)creating* című írásában a genius loci-t egy anyagi helyszín fizikailag és szellemileg egyaránt érzékelhető, immateriális tulajdonságának írja le. A genius loci helyszínek szándékos létrehozása, újraalkotása nem lehetséges, mivel események, nem pedig alkotások (Markeviciene, 2012). Alexandru Ciobota, Miroslava Sliacka, Vladimir Obradovici: *The Concept of Genius Loci in Relation to Landscape Changes* című tanulmányban két, közös történelemmel és kultúrával rendelkező cseh falut vizsgáltak, hogy megértsék sajátos jellemzőiket, a **hely szellemét**, amely az évek folyamán alakult ki a társadalom és a kulturális értékek változásával és ezzel együtt a táj is folyamatosan átalakult. A folyamatos változás miatt nagyon fontos felfedezni a táj azon sajátosságait, amelyek átadhatók a jövő generációinak és egy **közösség identitását** képviselik, így a genius loci részének kell tekinteni őket (Ciobota et al., 2015).

Kertregeneráció: Ez a megújítási folyamat azokban a kertekben valósul meg, amelyek nagyrészt elveszítették eredeti történeti jellegüket. A megoldások a releváns történelmi időszak meglévő vagy megújult elemeit a kortárs környezetbe integrálják (Fekete, 2024).

Kertrekonstrukció: A rekonstrukció szó eredeti jelentése helyreállítás (Magyar Nagylexikon, 2002). A helyszín szempontjából legrelevánsabb korszak stíuselemeinek alkalmazása, illetve a kertre vonatkozó követelmények figyelembevételével további, új funkciók tervezése.

Kertrestauráció: Restauráció szó jelentése valamely állapot visszaállítása (Magyar Nagylexikon, 2002). A kert egy részének vagy egészének helyreállítása úgy, hogy az nagyrészt megegyezzen az eredeti tervvel, mivel elegendő történeti forrás áll rendelkezésre, a területen megőrzött örökségi elemek találhatóak, valamint alapvető szerkezeti és/vagy térbeli elemei azonosíthatók (Fekete, 2024).

Millefleurs: A szó jelentése franciául ezer virág, változatos, sokszínű látványt adó kiültetési típus, amelyben az alkalmazott taxonok különböző színűek, azonos magassággal és igényekkel rendelkeznek (Szabó-Doma-Tarcsányi-Nádasy, 2017). Növények kiültetésénél figyelembe kell

venni, hogy egyik oldalról se kerüljön egymás mellé azonos fajta, valamint mindig ugyanabba a sorrendbe következzenek a fajok (Patkós-Kovács, 2018).

Műemlék: Jogszábállyal védetté nyilvánított, illetve az állam által vezetett nyilvántartásban szereplő műemlékkel rendelkező építmény, valamint ingatlan, amely lehet nemzeti vagy helyi emlék (Int-04). Minősített építészeti alkotás, amely történeti, építészeti és esztétikai értékkel rendelkezik (Kubinszky, 1995).

Műemléki környezet: A műemlék védőövezete, illetve ingatlanával érintkező szomszédos ingatlan és közterületi szakasz, amelynek rendeltetése, hogy védje a műemlék méltó megjelenését, megakadályozza vagy mérsékelje a látványát vagy érvényesülését kedvezőtlenül befolyásoló tevékenységeknek a hatását (Int-04).

Örökségvédelem: Célja megőrizni és ápolni a nemzeti identitás, valamint a közösségi tudat fontos részét képező történelmi és kulturális örökséget a jelen és a jövő generációi számára (<https://epiteszforum.hu/uploads/files/2011/11/kulturalis-oroksegvedelmi-strategia.pdf>).

Történeti értékű kertmegújítás: Típusai a kertrestauráció, kertrekonstrukció és kertregeneráció vagy kertrevitalizáció (Fekete, 2024).

Zöldinfrastruktúra: A „természetes és természetközeli állapotú” és az „ökológiai funkciót betöltő egyéb, növényzettel fedett területek”, valamint a „vizek és vízparti ökoszisztémák hálózatát” jelenti (Szitár, 2021). Másik forrásban „természetes és félig természetközeli területek, valamint egyéb környezeti jellemzők stratégiaileg megtervezett hálózata” szerepel, amelyet úgy terveztek és kezelnek, hogy képes legyen széleskörű ökoszisztéma-szolgáltatások biztosítására (Kollányi, 2017).

3.3 Vonatkozó szabályozási és tervi háttér

2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről (Int-05)

A törvényből idézve a **kulturális örökség** „*hazánk múltjának és jelenének pótolhatatlan, egyedi és meg nem újítható forrása*”, illetve „*a nemzeti és az egyetemes kultúra elválaszthatatlan összetevője*”. A tervezési területen régészeti lelőhely is található, **Fácános védett örökségi érték** a 4947/1 és 4947/2 helyrajzi számon (Int-06).

A kulturális örökség **műemlék** elemeire, mint a **Szent István Egyetem campusának épületegyüttese**, a **Kálmán herceg lovasszobra** és a **Szent István Egyetem campusának lakóépülete (VI.)**² (Int-06), továbbá az emlékhelyekre vonatkozó rendelkezéseket *a magyar építészetéről szóló 2023. évi C. törvény* foglalja magába.

2023. évi C. törvény a magyar építészetéről (Int-04)

---

²A forrásban még a régebbi elnevezés, Szent István Egyetem szerepel.

A törvény fő feladatai a polgár, a közösség, a település és az építésztársadalom érdekeinek képviselése, a **természetes és épített környezet óvása**, a gazdaság energiatudatos átalakítása, a minőségi és fenntartható építészet ösztönzése, valamint a táj, a hagyomány és a fejlődés közti egyensúly megtartása. A szövegből kiemelném, hogy az épített környezet meghatározza az **életminőséget** és az **azonosság tudatot**, továbbá a zöldinfrastruktúra-tervezés, amely tájépítészeti szempontból fontos, és az építészeti örökség megőrzése, amely (az építészet, a településtervezés mellett) kiemelkedő szerepet játszik a klímavédelemben. Az energia- és környezettudatos szemlélet szintén jelentős szereppel bír, továbbá az épített környezet és **zöldterületek védelme**, és minőségi építészet újabb alkotásainak létrehozása.

Műemléki környezet³ a Szent István Campus területén: 4947/1 **Gödöllői Szent István Egyetem campusának műemléki környezete** 13071, 4947/1 Gödöllői Királyi Váro ex-lege műemléki környezete 29168 azonosítóval, 4941 helyrajzi számú **Gödöllői Szent István Egyetem campusának műemléki környezete** 13071 (Int-06).

68/2018. (IV. 9.) Korm. Rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról (Int-07)

280/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet a településrendezési és építési követelmények alapszabályzatáról (Int-08)

A MATE Gödöllői Szent István Campus, mint oktatási központ, különleges beépítésre szánt terület, ahol „*csak a terület rendeltetés szerű használatát szolgáló építmény helyezhető el*”. A megengedett **legnagyobb beépítettség értéke 40 százalék**, továbbá a **legkisebb zöldfelület aránya szintén 40 százalék**.

2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről (Int-09)

Gödöllő Budapest agglomerációjában található. A Budapest agglomeráció területrendezési terve szerint a campus területének közepétől északra, valamint a botanikus kert nyugati oldala nagy kiterjedésű zöldterületi települési térség. A MATE Parkerdő erdőgazdálkodási terület, a botanikus kerttől délnyugatra, illetve az egyetem területének északkeleti határánál mezőgazdasági besorolású terület található. Északon kisebb kiterjedésű, míg nyugaton az egyetem nagyobb területe település térség területfelhasználási kategóriába sorolható (Int-10).

Gödöllő Város Településszerkezeti Terve (TSZT)

A Szent István Campus területe nagyobb része beépítésre szánt, különleges terület, viszont a keleti résznél és a botanikus kert északkeleti része különleges beépítésre nem szánt terület. A

---

³ a műemléki jogszabályban meghatározott műemlék védőövezete

MATE Parkerdő és a botanikus kert másik fele pedig beépítésre nem szánt erdőterület-egyetemi, illetve a közepén húzódó erdősáv erdőterület-gazdasági.

Gödöllő Város Településszerkezeti Terve, Védelmek és korlátozások (TSZT Védelmek)

A MATE Szent István Campus területén országos jelentőségű műemlék, helyi védett érték, műemléki környezet, valamint régészeti terület határa található. Táj- és természetvédelemhez tartozik az Országos Ökológiai Hálózat mag- (MATE Parkerdő) és folyosóterületek (MATE Parkerdőtől északra található) övezete, továbbá egy országos jelentőségű védett természeti emlék az északi határnál. A botanikus kert helyi jelentőségű természetvédelmi terület.

Gödöllő Város Önkormányzata Képviselő-testületének 30/2018 (XII.14.) önkormányzati rendelete Gödöllő város helyi építési szabályzatáról (HÉSZ)

A Gödöllői Szent István Campus a **különleges beépítésre szánt** terület, azon belül **K-Okt-02** jelű építési övezetbe tartozik, amelyben oktatással kapcsolatos épület, építmény, szállás jellegű, illetve ahhoz kapcsolódó kiszolgáló- (kollégium, munkásszálló, vendéglátó, szolgáltató, kereskedelmi építmény stb.), oktatáshoz kapcsolódó kulturális- (művelődési ház, könyvtár, múzeum, kiállítóterem stb.), sport- (sportpálya, sportszarnok, strand stb.), kiállítási-, oktatással kapcsolatos gazdasági építmény (oktató műhely), továbbá oktatási célú mezőgazdasági építmény és telep (kísérleti telep, istálló stb.), park, parkerdő, arborétum, egyéb zöldfelület, mezőgazdasági hasznosítású (kísérleti) terület, egészségügyi, szociális épület, illetve az övezetben kivételesen elhelyezhető egy a tulajdonos, a használó és a személyzet számára szolgáló lakás.

Az egyetem területe a 2. számú parkolási övezetbe tartozik, ahol az előírt gépjármű várakozóhelyek számától való eltérés mértéke - felsőfokú oktatási és kutatási egységnél - -35 százalék lehet. A kerékpártárolók elhelyezésére vonatkozó előírások szerint pedig +30 százalék, így növelve a kerékpártárolók számát. A jogszabály által előírt kerékpártárolókat az épületek, rendeltetési egységek látogatói számára a bejáratok 20 méteres körzetében kell elhelyezni, jól látható módon a bejárat felől. Ha közterületet érint, az elhelyezéshez az Önkormányzattal kell előzetesen megállapodni.

A tornacsarnok környezete a K-Okt-04 jelű építési övezetbe tartozik, ahol lakás nem létesíthető. Az egyetem területén beépítésre nem szánt területek is találhatóak. V-03 jelű vízbeszerzési területek és védett vízbázis övezetbe tartozó vízgazdálkodási terület, ahol „*csak a vízgazdálkodási területek fenntartásához és rendeltetésszerű működéséhez szükséges, külön jogszabályban meghatározott rendeltetésű építmények helyezhetők el*”. A technológiailag szükséges építmények magassága a 4 métert is meghaladhatja.

Az egyetem területén Kb-02 jelű különleges beépítésre nem szánt terület is található, amelyen a már a K-Okt-02 jelű építési övezetben említett épületek, valamint területek létesíthetők.

Gödöllő Város Önkormányzat Képviselő-testülete 24/2017. (XII. 15.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről (Int-11)

A MATE Szent István Campus (K-Okt-02, Kb-02 jelű) különleges beépítésre nem szánt területén építményeket a kialakult, meglévő állapothoz igazodva, a fejlesztések összehangolása, valamint a beépítések építészeti minősége érdekében az egyetem területére vonatkozó építészeti arcualatterv alapján kell megtervezni, majd elhelyezni. Az egyetemi campus területének határán egységes kerítés építhető, továbbá területén belül („(1) bekezdésben meghatározott területhatárokat kivéve”) az új kerítés lábazat nélküli, valamint legfeljebb 1,50 méter magas fémhálós kialakítású lehet, amelyet növényekkel kell takarni. Az előírástól eltérni csak az egyetemi campus területére vonatkozó építészeti arcualatterv szerint lehet.

Gödöllő Integrált Településfejlesztési Stratégia 2021-2027 (ITS)

A középtávú-, azon belül a városrészi szintű célokat szolgáló beavatkozások között szerepel az egyetem területével kapcsolatos tervek. Cél az egyetem minőségi fejlesztése mellett a MATE és Gödöllő város közötti kapcsolat erősítése együttműködésre építve, ezzel integrálva az egyetemi polgárokat a település társadalmába, továbbá a K+F+I szerepének megerősítése. Megemlítésre kerül a Premontrei Apátság nagyszabású fejlesztése is.

A T5 - *Pezsgő Egyetemváros* fejlesztési cél leírásában szintén szerepel a szinergiákra építő, erős kapcsolat kialakítása az egyetem és Gödöllő, az egyetemi polgárság és a helyi társadalom között. A „*nagy múltú és kiváló adottságokkal rendelkező*” campus fejlesztésével egy „*agrárfókuszú, de multidiszciplináris képzési helyé*” alakul Gödöllő város, amely „*világszínvonalú oktatással segíti biztos megélhetéshez és inspiráló karrierhez a fiatal diplomásokat*”. Az intenzív kapcsolaton túl - a város és az egyetem között - dinamikus egyetemvárosi élet jön létre a „*pezsgő*” kulturális-, illetve sportrendezvények következtében. A városi élet szereplői és a MATE között kialakuló kapcsolat eredményeként társadalmi, valamint gazdasági téren új lehetőségek bontakoznak ki. A település és az egyetem kapcsolatának fejlődésével regionális vonzerejű „*pezsgő egyetemváros*” keletkezik.

Gödöllő Város Települési Környezetvédelmi Programja 2021 – 2026 (Int-12)

Gödöllő helyi védettség alatt álló természeti területek és értékek közé tartozik a több mint 50 éves múlttal rendelkező Szent István Campus Botanikus Kertje, amely 2008 óta természetvédelmi terület. Magyarország első agrobotanikus kertje több, mint 1400 hazai, illetve idegenhonos növényvel, mellette gazdasági haszonnövényekkel, továbbá 15 különféle

gyűjteménnyel rendelkezik. A 4,5 hektáros területen fellelhető az országos botanikai kuriózumként számontartott gyertyánelegyes-mezei juharos-tölgyes ritka társulás maradványfoltja, továbbá a kert közepén található a Vén Vadkörtefa.

Gödöllő nagy hangsúlyt fektet a környezeti nevelésre, oktatásra, társadalmi részvételre. A településen minden évben megrendezésre kerülnek különböző környezetközpontú rendezvények, amelyek közül a Zöld Forгатag nevű eseményt az egyetem rendezett meg több alkalommal.

Gödöllő Város Klímastratégiája (Int-13)

A turizmus szempontjából a Mezőgazdasági Eszköz- és Gépfejlődéstörténeti Szakmúzeum jelentős szereppel rendelkezik, mivel mintegy 24000 látogatót fogad, elsősorban tanulmányi kirándulásra érkező fiatalokat. Az egyetem konferenciáknak, kongresszusoknak, termékvásároknak is biztosít helyet, kapcsolódó vendéglátással.

Gödöllő Településképi Arculati Kézikönyv (TAK)

Az Egyetem területén található **szolgálati lakóépületek** és az **egyetemi víztorony** is a szocialista korszak országosan is kiemelkedő építészeti alkotásai. A korszakban épült további műemlékek a Szent István Campus **szeminárium épülete**, **Gépészmérnöki Kar épülete**, Szent István Campus **kútházai**.

Historic Gardens (The Florence Charter 1981) (Int-14)

Az ICOMOS által 1982-ben elfogadott charta a történeti kertek megőrzésével foglalkozik. A Szent István Campus főépület előtti díszter műemléki környezet, így annak védelme érdekében a chartában meghatározott szempontokat érdemes figyelembe venni. A kert egy építészeti kompozíció, amely építőeleme elsősorban a folyamatosan változó növényzet. Ezért is fontos a rendszeres fenntartás, illetve állapotának megőrzése érdekében a pótlások elvégzése és egy hosszú távú, időszakos megújítási program létrehozása. Lényeges az eredeti fajok meghatározása és megőrzése. A történeti kertek számos intézkedést igényelnek, amelyek között szerepel a fenntartás, megőrzés és helyreállítás, bizonyos esetekben rekonstrukció. A hitelesség szintén kulcsfontosságú, amely függ a különböző részek tervezésétől, díszítő elemektől, növény- és anyaghasználatától. Fontos az egység megőrzése, bármilyen műveletről van szó. A helyreállításnál tiszteletben kell tartani a kert fejlődésének szakaszait. Vannak olyan esetek mikor olyan mértékű károsodás érte a területet, hogy a fennmaradt nyomok vagy dokumentumok alapján rekonstruálják azt, elsősorban az épülethez közel eső részeken. A történeti kert szerves részét képező építészeti, szobrászati vagy díszítő elemeket csak akkor lehet elmozdítani vagy áthelyezni, ha megőrzésük vagy helyreállításuk szempontjából

elengedhetetlen. Ösztönözni kell azokat a tevékenységeket, amelyek kiemelik az örökségi értékeket és elősegítik jobb megismerésüket és megbecsülésüket.

3.4 Nemzetközi példák

Ebben a fejezetben külföldi oktatási intézményeket elemzek, amelyek fejlesztésénél érvényesültek a terület történeti adottságai és/vagy a fenntarthatóság elvei.

Fenntarthatóság szempontjából kiemelkedő a **Campus Albano**, amely Stockholm városában található és Svédország első klímatudatos campusa. Az egykori ipari területen fekvő egyetem területének tervét a BSK, a CCO és a Nivå Landscape Architects építészirodákból álló csapat készítette. Prioritás volt a **helyszínen átívelő kilátás** és a **környező területekkel való összhang** kezelése, továbbá cél volt egy vonzó és élménydús közterület létrehozása, amely támogatja a campus szociális életét. Fenntarthatóság szempontjából megemlítendő a könnyen elérhető tetőkertek napelemes berendezésekkel, zöldtetők, valamint a park közepén áthaladó vízfolyás, amely a területen lehullott csapadékvizet gyűjti össze, majd megtisztítva a közeli tóba vezeti (2. ábra). Három modern gyalogos híd hidalja át, amelyek kapcsolatot teremtenek az egyetem épületei és a környezet között. Szempont volt a honos növények használata, valamint koros fákat is telepítettek az új egyedek mellé. A biológiai sokféleség növelése érdekében fajgazdag réteket hoztak létre. Sokféle kültéri bútor biztosít rekreációs lehetőséget, illetve növényzet elhelyezését szolgálja az egyetem területén. (Landezine-01)

Bredai Egyetem parkját a Juurlink [+] Geluk iroda tervezte, amely 2019-ben készült el. A park, amely egyben Breda városának egy értékes közterülete is, több épület közti kapcsolat biztosítása mellett, egy inspiráló, kultúrákon átívelő tanulási, munkavégzési, találkozási helyet hoz létre diákok, egyetemi dolgozók és lakosok számára. Növelve a zöldfelületet a parkolókat áthelyezték a terület széleire, így létrehozva egy autómentes és gyalogosbarát központot. Hangsúlyos elemek a gyalogos- és kerékpáros közlekedésre alkalmas két központi tengely. Hullámzó formavilágú zöldfelületek, fák, sportpályák és sétányok alkotják a parkot, amelyek pihenésre, sétálásra vagy sportolásra alkalmas környezetet teremtenek. Az egyetem területén kontrasztot teremtenek a régi ikonikus épületek, a formális, fákkal szegélyezett sugárutak és a szabadabb vonalvezetésű ösvények (3. ábra). Fontos szempont volt, hogy minél több fenntartható megoldást alkalmazzanak. A növényzet és a kavicsburkolatú felület kellemes környezetet teremt, egyben elősegíti a csapadékvíz elvezetését. A növények választásánál törekedtek a biodiverzitás növelésére, a madarak, rovarok vonzására, illetve amelyek természeti körülmények között előfordulnak homokos talajon. Az utak mentén őshonos akáciák (*Acacia* sp.) találhatóak. Több fát átültettek, hogy az új területeken is jelen legyenek érett fák. Az új

ültetésű fák mindegyike egyedi karakterrel rendelkezik, ezzel megkülönböztetve a campus egyes részeit. (Landezine-03)

2. ábra Csapadékvízgyűjtő árok (Forrás: <https://landezine.com/campus-albano-by-niva/>)

3. ábra Történeti épületek új környezetben (Forrás: <https://landezine.com/breda-university-of-applied-sciences-by-juurlink-geluk/>)

Washington-ban található **Duke Ellington School of the Arts** campusának megújításánál fontos volt az **akadálymentes kialakítás, tiszteletben tartva a hely történetét**, illetve kezelve az összetett helyszíni adottságokat létrehozva egy új előkertet, amelyet a **diákok és a helyi közösség** is tud használni (4. ábra). Itt is hangsúlyos elem a történeti, nemzeti műemlékként védett épület, mint a Szent István Campus főépülete, továbbá az előtte található gyepes terület, amely keretezi a történeti homlokzatot. Egyszerű anyaghasználat és könnyen karbantartható növényalkalmazás jellemző. A gyep két oldalát párhuzamos sétányok szegélyezik, amelyeket *Acer saccharum* fasorok kísérik. Az elsődleges megközelítést biztosító útvonalak geometriája a történeti kialakításon alapul, egyben megfelelnek a mai akadálymentesítési előírásoknak. Teresedéseket hoztak létre a sétányok mentén, amelyek különböző rekreációs lehetőségekre alkalmasak. Az északi és déli részen kiterjedt faültetések hangsúlyozzák az épület kapcsolatát a környező lakóterülettel. Az előkert és a sétány fontos kulturális és funkcionális elemeknek is otthont ad, mint például felszín alatti csapadékvíz szikkasztó rendszereknek, egy adományozók tégláival burkolt, intimebb közösségi térnek és egy installációnak. (MKSK-01)

A Mirror Lake az egyik értékes hely, amely az **Ohio Állami Egyetem** campus jellegzetességei közé tartozik, és a hely emlékét erősíti. Az egyetem egyik ikonikus nevezetessége az elmúlt másfél évszázadban számos változáson ment keresztül. Az egyetem az MKSK-val és munkatársaival együttműködve a Mirror Lake helyreállítását tűzte ki célul. A felújítás visszaállítja természetesebb partvonalát és fenntarthatóbb állapotot hoz létre, valamint megidézti történelmi formáját. Számos új fizikai, vizuális és emberi kapcsolatot teremt az egyetemi közösség számára. Új teraszok és sétányok biztosítanak összeköttetést a tó körül. A környezetében található nevezetességekkel való vizuális kapcsolatot két kilátó terasz biztosítja

(5. ábra). A teljes terület alkalmas egyetemi rendezvényekre, valamint a különböző ülőhelyek támogatják a társas interakciókat és egyéni használatra is alkalmasak. A teraszokat és hullámzó padokat naponta rendszeresen használják, továbbá WIFI szolgáltatás támogatja a szabadtéri tanulást. A természetesebb formájába visszaállított, felújított tó ma már lágy, mocsaras partvonallal és olyan vízminőség-szabályozó rendszerrel rendelkezik, amely a vizet tisztító növényzeten vezeti át, mielőtt az visszajutna a tóba. Egy kis csobogó tiszteleg az egyetem korábbi generációi előtt, felidézve azt a forrást, amelyre az egyetem alapult. Ez a kompozíció egyben utal a Mirror Lake múltjára, miközben ösztönzi a jövő generációit, hogy saját emlékeiket hozzák létre. (MKSK-02)

4. ábra Duke Ellington School of the Arts helyszínrajza
(Forrás: <https://mkskstudios.com/projects/dukeellingtonschoolofthearts>)

5. ábra Mirror Lake helyszínrajza (Forrás: <https://mkskstudios.com/dialogue/historic-landmark-becomes-an-enhanced-destination-for-the-campus-community>)

A Birminghami Egyetem megrendelésére készült „Green Heart” elnevezésű projektet a Churchman Thornhill Finch tájépítész iroda tervezte, amely 5 hektáron terül el és jelentős közösségi teret biztosít az **Edgbaston campus** központjában. A projekt helyreállítja az 1920-as évek történeti tengelyét, amely az emlékmű óratoronyra fókuszál, ezzel radikálisan eltávolítva az 1950-es években épült könyvtárépületet. Javított térbeli elrendezést biztosít a campus számára, illetve új környezetet teremt a különböző oktatási épületek számára. Olyan környezetet hoztak létre, amelyet a hallgatók 24 óránként egyaránt használhatnak tanulásra és pihenésre. A tér kialakítása teljesen akadálymentes. Alkalmazták a jelenlegi technológiát, ingyenes internet (WIFI) elérési ponttal, valamint olyan energia-előállító burkolattal, amely a mobil eszközök töltésére szolgál. A projekt fontos része volt a biodiverzitás növelése is. (6. ábra) (Landezine-02)

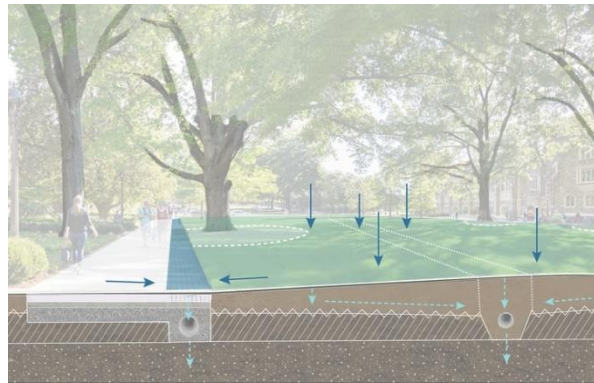
A **Duke Egyetem** ikonikus megjelenésű, történeti campus. Az eredeti elképzelés egy gótikus „campus az erdőben” volt, amely elszakad a hétköznapi világtól, háttérrel biztosítva az élet és a tanulás szemlélődő és alkotó környezetéhez. Reed Hilderbrand által készített terv a keleti és a nyugati campus közötti terület megújítására összpontosított. A tervek tartalmaztak egy új

művészeti központot, az erdőszélek és a vízelvezető rendszerek helyreállítását, és az élőhelyek sokszínűségének növelését. Emellett kültéri szobrok elhelyezése az Arts Campus területén is szerepelt, amelynek célja növelni a Campus Drive sétányainak használatát. Szakmai tudást igényelt a gyepek felületek és a nagy tölgyfák lombkoronájának megújítása. A gondos fenntartás biztosítja, hogy az értékes lombkorona, az évszakosan változó aljnövényzet és a gazdag talajtakaró vegetáció fennmaradjon. A létrehozott belső és külső terek támogatják a közösségi és egyetemi fejlődést, a nagyszabású rendezvényeket, valamint a kötetlen találkozásokat. Az új ágyásokban 35 különböző növényfaj található, amelyek többsége Észak-Karolinában őshonos. A munkálatok során több mint 85 fát ültettek el. Koros amerikai mocsárciprusokat (*Taxodium distichum*) is ültettek, amelyek körül olyan szerkezeti rácsot alakítottak ki, amelyek a gyökerek számára elegendő, illetve megfelelő helyet biztosít. A West Union és a Crown Commons köré ültetett fákból és cserjékből álló vegetáció kiterjeszti az egyedi „erdőben elhelyezkedő campus” hangulatát a térre is. A Crown Commons tájépítészeti kialakítása a Brodhead Center épületének fenntartható tervezési megoldásaival összhangban, elvezeti a környező tetőfelületekről és burkolatokról lefolyó csapadékvizet speciálisan kialakított növényágyásokba, amelyek szűrik és beszívárogtatják a vizet (7. ábra). (Hilderbrand, 2018)

6. ábra Biodiverz kiültetés és hallgatóbarát környezet (Forrás: <https://landezine.com/the-university-of-birmingham-green-heart-by-churchman-thornhill-finch/>)

7. ábra Csapadékvíz kezelése a helyszínen (Forrás: https://www.reedhilderbrand.com/practice/campus_in_a_forest)

A példákban jól látható a hallgatóközpontú szemlélet, valamint a biodiverz környezet kialakítása, amely figyelembe veszi a hely történeti jelentőségét. Több projektben koros fák ültetése is szerepel, illetve honos növények alkalmazása. A csapadékvíz-gazdálkodás kiemelt elem, amelyet például vízáteresztő burkolatok létesítésével és vízgyűjtő árkok kialakításával oldottak meg. Az akadálymentesség szempontja a Duke Ellington School of the Arts és az Edgbaston campus fejlesztéseinél kapott hangsúlyt.

3.5 Tervi előzmények

3.5.1 A Magyar Agrár- És Élettudományi Egyetem Gödöllői Campus főépülete előtti díszter Kerttörténeti Tudományos Dokumentációja

A kerttörténeti tudományos dokumentációt Gecséné dr. Tar Imola okleveles tájépítészmérnök készítette 2021-ben. A dokumentáció tartalmazza az egyetem területének birtoklástörténetét, valamint a főépület és a díszter építéstörténetét, továbbá a díszter jelenlegi állapotának elemzését, természeti értékeinek bemutatását. Egy értékleltár és az összefoglaló értékelés alapján szakértői javaslatok készültek, amelyeket a koncepció kidolgozásakor részletesen ismertettek.

3.4.2 Hallgatói tervpályázat

A Szent István Campus főépülete előtti díszter tájépítészeti megújítására 2021-ben hallgatói tervpályázatot írtak ki, amely keretében négy pályamű került díjazásra.

A beérkezett pályaművek alapján a kertépítészeti koncepció kialakításához **két** kiindulási irányt, **alapkoncepciót** határoztak meg: a kerttörténeti karakteres jegyek, térszerkezeti elemek felhasználása, megtartása, helyreállítása és kiemelése a kortárs használatnak megfelelő anyaghasználattal, vagy a történeti előzményekre kevésbé reflektáló, új térkompozíciós formálás létrehozása. A **főbb koncepcionális megfontolások** között szerepelt az örökzöldek kivágása az aránytalan térkompozíció miatt, a történeti út- és térszerkezet visszaállítása, kortárs anyaghasználat, történeti értékek tiszteletben tartása a mai igények figyelembevételével, valamint új funkciók és kortárs formavilág a főépülettől távolabb eső zónában, illetve egyéb anyagi megfontolások.⁴

3.4.3 Aula épület környezetének rekonstrukciója

Az Aula épület környezetének rekonstrukcióját az OpenSpace Kft. tervezte. A tervezési területen végzendő feladatokat két ütemre osztották. Az I. ütem az Aula épület előtti teret foglalja magába, amely kivitelezése már megtörtént 2025 nyár közepén. A II. ütemben a környező zöldfelületek, burkolatok megújítása szerepel. A tervezési területét további két részterületre osztották: északi, amely a Páter Károly utca és Premontrei utca közötti terület, és déli, amelyet az Aula épület, IV. és V. előadóterem, illetve Szemináriumi épület határol.

A terv nem tartalmaz irreális elképzeléseket, oda nem illő elemeket. A hangsúly egy természetközeli hely létrehozásán, valamint ez által, az élőhelyteremtésen van, amely a

---

⁴ Fekete Albert, Balogh Péter István, Sáropataki Máté, Kubinyi Zita Margaréta, Reischl-Vértes Virág, Nagy Dávid Attila, Kelemen Edmond, Gulyás Soma (2021): *MATE – Gödöllői Szent István Campus díszterének kertépítészeti tervezése*, prezentációs anyag

reprezentatív teret és a műemléki környezetet övezi. Cél a meglévő értékek, állapotok megőrzése, illetve szükség szerint azok rekonstrukciója. A tervben kulcsfontosságúak az ökológiai szempontok, továbbá említésre kerül a hallgatóbarát környezet (erre irányuló törekvést kevésbé érzékelttem), funkcionalitás, esztétikus megjelenés és a fenntartás.

Véleményem szerint nagyon pozitív, hogy a meglévő, értékes növényállományt meghagyják (az építési munkák nem igényelnek fakivágást, csak a rossz egészségi állapotú fákat kell eltávolítani és pótolni), illetve a fák védelmét is meghatározták, amely elengedhetetlen a koros faegyedek életben tartásához, amely szintén hozzájárul a kellemes mikroklimatikus viszonyok megőrzéséhez. Egyben gondoskodtak az idősebb fák utánpótlásáról is. A növényalkalmazás átgondolt, minden évszakban rendelkezik valamilyen díszítő értékkel, és kevés a tervezett, később is intenzív fenntartást igénylő felület. A többszintes növényzet is megjelenik: nagyobb természetes és intenzív fenntartású gyepfelületek, talajtakaró növényzet az árnyékosabb és meredekebb területeken, cserjecsoportok, szoliter fák és fasorok.

A terv reflektál a területen tapasztalható csapadékvízgazdálkodási problémákra is. A klímaváltozás következtében hosszabb, melegebb időszakok és ritkább, időnként villámárvíz okozó, nagyrésztben (a domborzati adottságok miatt is) lefolyó csapadék szárazságot eredményez. Tehát fontos feladat a csapadékvíz helyben való hasznosítása, egyben az épület keleti oldalánál felmerülő csapadékelvezetési probléma megoldása, amelyet figyelembe is vettek a tervezés folyamán.

Összességében a kertépítészeti terv illeszkedik a műemléki és egyetemi környezethez. Az agrártudományok és környezeti nevelés (mivel nem csak egyetemi polgárok látogatják a területet) szempontjából fontos a fenntartható, klímaadaptív és ökológiai megoldások alkalmazása és bemutatása, ezzel élhetőbb, zöldebb környezet létrehozása. Véleményem szerint a tervek nagyban növelik a zöldfelületek minőségét.

4. Történeti áttekintés

4.1 A campus történeti háttere

„Ki tudja, hol kezdődik a jelen / Ki tudja, hol ér véget a múlt” – Louis Aragon sorai olvashatók Babó Elek által írt mű elején. Ahogy egy régebbi cikkben is fogalmazzák⁵, ezzel jelzi a szerző, hogy az egyetem történetét nem csak egy időszak határozza meg, mivel funkciója megváltozott, és jelenleg is folyamatosan alakul környezete. A funkciók mellett az igények is változnak, amelyek új fejlesztéseket tesznek szükségessé, egyben megőrizve egy-egy kor lenyomatát, hiszen azok sokban hozzájárulnak a hely szelleméhez. „A jövő építéséhez a múlt ismerete is elengedhetetlen (...)” (Babó, 1986) (I. melléklet)

4.1.1 Fácános

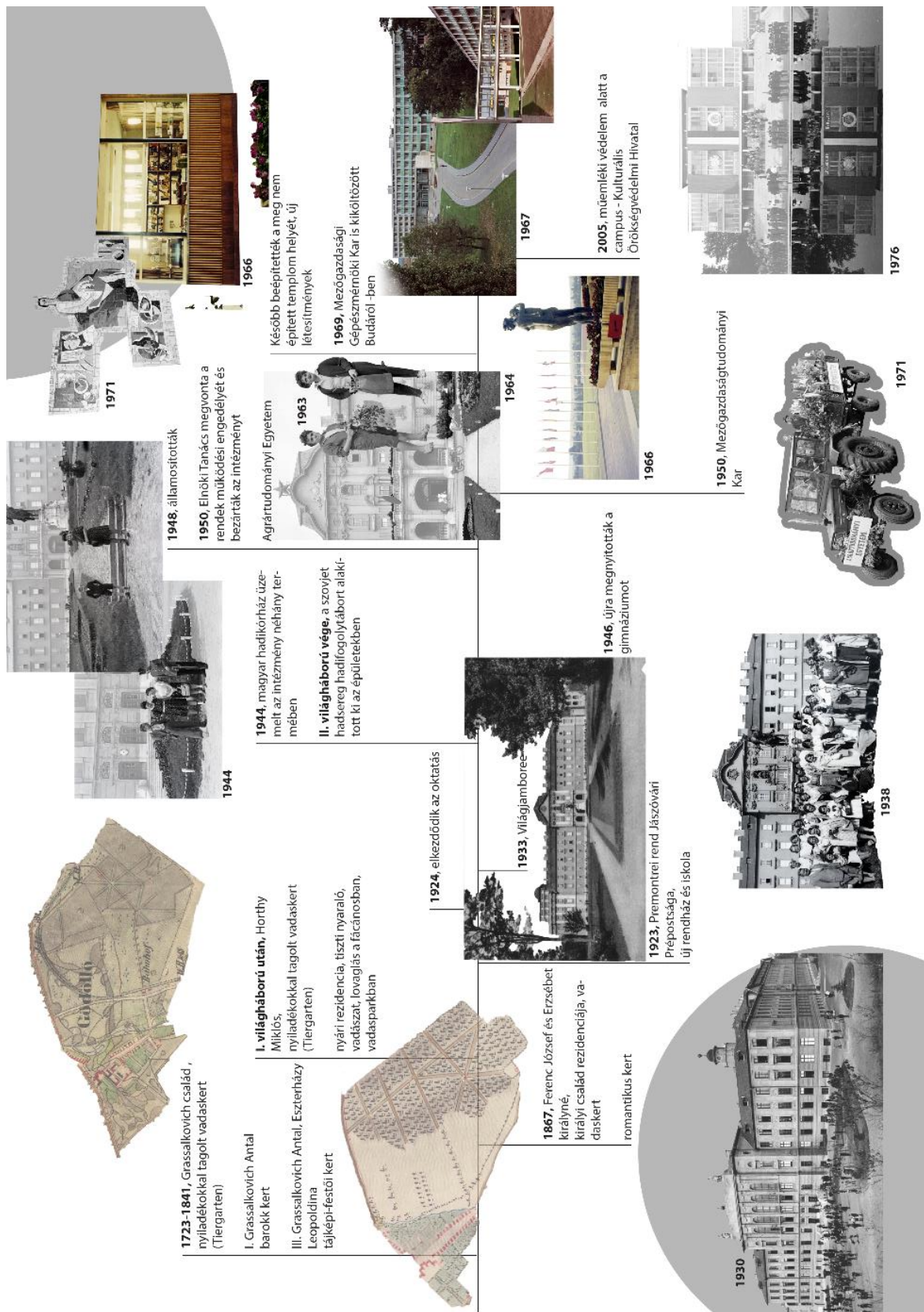
„Gödöllő valaha a Grassalkovichok fészke volt. Hatvanból majd Kecskemétiig nyúltak a család birtokai.” (Rónay, 1941) A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem területe is kezdetben a **Grassalkovich család** tulajdonához tartozott, és az Alsó-kertben található **nyiladékokkal tagolt vadaskert** (Tiergarten) része volt. Kiemelném I. Grassalkovich Antal személyét, akihez többek között a kastély és kastélykert építése kötődik, továbbá III. Grassalkovich Antalt és feleségét, Eszterházy Leopoldinát, akik tulajdonlása ideje alatt jött létre a tájképi-festői kert, amely során fellazult a vadászerdő zárt tömbje és a csillagot formázó úthálózat. A kiegyezést követően a **királyi család** rezidenciájaként funkcionált a kastély, amely idősokra tehető a romantikus kert kialakítása is. A Pest- Losonc között épülő vasútvonal kettévágta az Alsó-kertet, illetve leválasztotta a **fácános és vadaskert** területét az előkerttől. Az I. világháború után a kormányzó, Horthy Miklós nyári rezidenciájaként és a vezérkar tiszti nyaralójaként funkcionált. A fácános és vadaspark területét pedig **vadászatra és lovaglásra** használták. (Szilágyi, 2001) Egyes források említik az erdőben található „**Erzsébet pihenőt**”⁶, amelyet a gimnázium építése után lebontottak. (Fényi, 1998)

---

⁵ <https://oregdiak.premontrei.hu/wp-content/uploads/sites/7/2016/06/2000-2.pdf>

⁶ „Néhány nap volt még az évnyitó „Veni Sancte” -ig, s addig ismerkedtünk (...) az épülettel, a környékkel. Lenyűgöző volt számunkra a hatalmas erdő, amelyben még meg volt Erzsébet királyné vadászlaka, igaz, hogy ajtók és ablakok nélkül, de a falak álltak, a tető is fedte az építményt, sőt egy márvány kandalló is átvészelte a háborús és forradalmi időket.” -Dr. Révay Ferenc visszaemlékezése

8. ábra A Szent István Campus idővonalala (Forrás: saját ábra)

4.1.2 Gimnáziumi időszak

„Túl a síneken – nem állomás ez, de már-már pályaudvar, annyi rajta a sín s mind fényesen csillog – ott túl kerítésbe ütközöl, egy egész kis birodalomba. A premontreiek...” (Rónay, 1941) Maga a MATE Szent István campus története a 20. század elején kezdődik és a Premontrei Rendhez kötődik. A rend Kassán, Rozsnyón, illetve Nagyváradon működtetett gimnáziumot. 1920-ban, a trianoni békeszerződés következtében elvesztette iskoláit, valamint birtokait. Dr. Takács Menyhért⁷ prépost, a rend 3. alapítója nevéhez kötődik a rend új otthonának, magyarországi székhelyének és gimnáziumának Gödöllőn való kiépülése, Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter, valamint Kállay Tibor pénzügyminiszter segítségével. **1923**-ban az ő közbenjárásával, illetve országgyűlési jóváhagyással, a gödöllői Koronauradalom Fácános területéből 88 katasztrális holdat adott a rendnek használatra, illetve **korszerű iskola, rendház, kollégium és templom** építésére⁸. A tervbe vett építkezés országosan is kiemelt helyet foglalt el, mivel gyakorlatilag ez volt az első nagyobb munka az első világháború utáni években. Az építkezés költségeit a rend megmaradt birtokaira felvett jelzálogkölcsönből fedezték.⁹ 1923. szeptember 25.-én Horthy Miklós és felesége helyezte el a gimnázium alapkövét, 1924-ben pedig megnyílt az első iskolai év. 1925-ben a Nemzetgyűlés örökös tulajdonba adta a területet a Jászó-Premontrei Rendnek. A gödöllői rendházat „Váradhegyfok unokájának”¹⁰ is nevezték. (Babó, 1986; Balázs, 2010; Fényi, 1998; Lencsés, 2008; Merva, 2013)

A gimnázium tágabb környezetét tekintve Gödöllő szerencsés választásnak tűnt az akkori megítélés szerint, mivel a főváros vonzáskörzetébe tartozott, de megőrizte a vidéki hangulatát. A kiépült vasút, valamint HÉV vonalak gyors összeköttetést biztosítottak gyakorlatilag az ország minden része felé. A közlekedési csomópont jellege a közvetlen vonzáskörzet határát is növelte. Kedvező volt egészségügyi szempontból is, mivel kitűnő természeti adottságokkal rendelkezett. Az intézmény közel volt a település központjához, ugyanakkor a természetes határok elválasztották attól. (Babó, 1986; Fényi, 1998)

1925/26-os tanévben megépült a **konviktus**¹¹, továbbá az **első erdei iskola**. 1927/28-as tanévre elkészült további, mai szóhasználatnál kultéri tanteremként emlegetett létesítmény, nem messze

---

⁷ Dr. Takács Menyhért prépostot a rend újraalapítójának tartják, munkássága alatt nagy lendület jellemző a rend iskoláinak fejlődésében. (Lencsés, 2008; Balázs, 2010)

⁸ A forrásokban kisebb eltérés tapasztalható a terület nagyságának meghatározásában, azonban ez nem jelentős: „közel 90 holdnyi”, „87,96 kat. hold” terület szerepel. (Balázs, 2010; Fényi, 1998)

⁹ Gerinczy Pál prépost 1940-es évek elején kifizette a felvett kölcsön teljes egészét. (Fényi, 1998)

¹⁰ Gödöllőt Jászó révén Váradhegyfok „unokájának” tekintik, amely a váradhegyfoki premontrei monostor életerejének továbbélésére utal. (Fényi, 1998)

¹¹ Szent Norbert Nevelőintézet (Merva, 2013)

az épülettől, a Fácános erdejében, amelyeket kora ősszel és tavasszal használtak. A 40-50 fős, főleg természetrajz óráknak teret adó erdei iskolák fából készült padsorokkal, katedrával rendelkeztek. (Babó, 1986; Fényi, 1998)

1926/27-es iskolaévben **két új gazdasági épületszárny** épült, valamint a Sváb Gyula építész székely népi ihletésű tervei szerint készült, fenyőgerendákból épült, boronafalás, szépen megmunkált **méhes ház** (vagy méhészház) a gimnáziummal szemben. Az építéséhez a nagy épület munkái miatt kivágott faanyagot használták fel. Ekkor jelölték ki a **rendi temetőt** a telek délkeleti részében, a Fácánosban, amelyhez erdei út készült. A temetőhöz vezető gyalogutat platánok (*Platanus* spp.) és juharfák (*Acer* spp.) kísérték. A legtöbb sírhelyet azonos formájú 55 x 55 centiméter területű sírkő jelölte. 1936-ban a temető bejáratával szemben nagy kökeresztet emeltek az 1933-ban elhunyt Takács Menyhért prépost emlékére.¹² 1928-tól 1950-ig temetkeztek itt. (Babó, 1986; Fényi, 1998) A méhes ház ma már nem, viszont a rendi temető még mindig megtalálható.

1928/29-es iskolai évben készült el a legimpozánsabb része az épületegyüttesnek, a **rendház**¹³. Így az épületnégyyszög szinte teljes lett, csak a leendő templom helye maradt üresen. A gazdasági berendezések is tovább gyarapodtak. Új **pékműhely** biztosította a friss kenyeret és péksüteményeket. A gimnázium udvara és egyéb utak nagy része a BHÉV igazgatóság ajándékként kapott 500 tonna **cinkotai sárga színű kavicsal** burkolták. 1928-ban a gimnáziummal szemben található dombon avatták fel a volt premontrei diákok **I. Világháborús Hősi Emlékművét**. Az úgynevezett „**Látó dombon**” épült emlékmű Kertész K. Róbert és Sváb Gyula terve alapján készült. A négyszög alaprajzú terméskő tömb oldalain márványtablák voltak a Hősök nevével, fedőlapján egy bronz serlegben a Kassáról, Rozsnyóról és Nagyváradról hozott föld, amely az egykori Jászóvári Premontrei Gimnáziumok 1914-18-ban hősi halált halt diákjainak és tanárainak emlékét őrizte. 1950 után lerombolták. (Fényi, 1998)

1929/30-as tanévben 6 holdnyi új **parkosítás** történt, ezzel emelve az épület környezetének minőségét, valamint kibővültek az épülettömb keleti oldalán lévő **tenispályák**, amelyek télen korcsolya- és jégkorongpályaként funkcionáltak. A domboldal megfelelő lehetőséget nyújtott a ródlipálya kialakításához. (Fényi, 1998)

1931-ben állították fel a rendház főbejáratának tengelyében Róna József kiemelkedő alkotását, Árpád-házi **Kálmán herceg**¹⁴ **bronz lovas szobrát**. A szinte kétszeres életnagyságú szobor

---

¹² A csiszolt mészkőlapokkal borított alapzattól és a keresztben elhelyezett bronzszoborból álló kompozíciót Ohmann Béla szobrászművész tervezte. (Babó, 1986)

¹³ Merva, 2013 forrás szerint 1927-ben készült el a rendház.

¹⁴ Kálmán herceg, halicsi király, Premontrei Rendnek jelentős kiterjedésű birtokot adományozó. (Fényi, 1998)

mésző posztamensén korabeli történelmi személyek fejei láthatók, mint Ugrin kalocsai érsek és Jakab mester. Az erőt és elszánt akaratot sugárzó szobor túlélte a történelem nehézségeit¹⁵, és ma is meghatározó eleme a díszter térkompozíciójának. A **sportlétesítmények** is fejlődtek kis síugrósáncsal és magas-, távolugró pályával. (Fényi, 1998)

1935/36-os tanévben az eddigi **reálgimnáziumból gimnázium** lett, amely csak az elnevezésben jelentett változást. Ebben az évben **hat-lóállásos céllövőpályával** bővült a gimnázium. (Fényi, 1998)

1936/37-es iskolaévben tornateremhez csatlakozó **színpad** és új, korszerű **sportpálya** készült, ahol az év végi tornaünnepélyeket is tartották. Közeli hat lóállásos kispuskalótér épült. Északon **kertészet**, zöldségtermelő **melegházak** és **veteményeskertek** helyezkedtek el. Délen volt található a **gyümölcsös a botanikus kerttel**, ahol a diákok kísérletezhettek, különleges növények termesztését tanulmányozták, ökológiai és biológiai megfigyeléseket végeztek, valamint a kertészeti munkálatokat is ők látták el. (Fényi, 1998; Babó, 1986)

1940/41-es tanévben a konviktus alagsorában egy 5 x 25 méteres új **uszoda** épült. 1942-ben **kétszobás napközi otthon** biztosított helyet a vonattal bejáró diákok számára. (Fényi, 1998)

A gimnáziumhoz tartozott egy **kavicsolt, fasorral határolt nagy iskolaudvar**. A tüzelőanyag ellátás és salakeltávolítás külön **csillevágány** segítségével történt a vasútig. Az ivóvíz ellátásra a tornaterem mellett az első **mélyfúrású kút** biztosította. Később még két kutat létesítettek, 1929-ben a gazdasági udvarban, 1933-ban pedig a sportpálya mellett. A szennyvizet **derítőmedencékbe** vezették, majd a megtisztított víz csatornákon keresztül, a vágányok alatt a Rákos-patakba jutott. Az elektromos energiát saját telepen állították elő, valamint a fűtést központi melegvízfűtésre építették. A központi kazánház az északi szárnyon volt. (Fényi, 1998)

9. ábra A Rendház épülete a díszterrel (Forrás: <https://iskola.premontrei.hu/virtute-vinces/az-iskola-tortenete>)

10. ábra A Reálgimnázium főbejárata (Forrás: <https://iskola.premontrei.hu/virtute-vinces/az-iskola-tortenete>)

¹⁵ 1950-es években egy némi művészi érzékkel rendelkező pártvezető a szobor maradásáról döntött. (Fényi, 1998)

Szeretnék külön kitérni a gimnázium szellemiségére, mindennapi életére és működésére, amely nemcsak az adott korszakban volt figyelemre méltó, hanem ma is példaértékű lehet. Balázs Gusztáv írásában olvasható, hogy a **premontrei nevelés célja** a nemzeti öntudatát megvalló, illetve a világra nyitott, testben és lélekben egészséges, harmonikus és művelt szellemű ifjak nevelése volt. A gimnázium igényes oktatást nyújtott a diákok számára, korszerű nevelést elősegítő, ízlést formáló berendezésekkel és művészeti alkotásokkal. Az I. világháború utáni înséges időkben is nagy hangsúlyt fektettek a művészet pártolására. Az oktatók aktívan részt vettek a település életében, valamint helyet biztosítottak előadásoknak, kulturális rendezvényeknek. Az iskolán kívül több tanfolyamon is részt vehettek a diákok, mint például nyelvi, zenei, sport- és rajzkülönórákat. 1938-ban elindult a francia gimnázium is gróf Teleki Pál javaslatára. Több ifjúsági kör is működött, például sportkör, zenekör, önképzőkör. Politechnika-oktatás is folyt, talán az ország iskoláiban elsőként, ahol fa- és fémipari műhelygyakorlatokon vehettek részt a tanulók, továbbá kertészkedhettek is szakavatott mesterek felügyelete alatt. Saját gazdaságot hoztak létre, amely épületei a terület északi oldalán voltak. Primőrök termesztésére üvegház épült, ahol a diákok számára kertészeti bemutatókat is tartottak. A gyümölcsös mellett egy komlótelep, valamint a méhészet és a méhészház is helyet kapott. Nagyon fontosnak tartották, hogy a diákok minél többet legyenek a szabad levegőn és komoly súlyt fektettek a testnevelésre, amelyet a számos sportlétesítmény és az erdei iskolák építése is jól mutat. Az intézmény életében nagy eseménynek számított a Gödöllőn tartott **IV. Világjamboree** 1933-ban. (Babó, 1986; Balázs, 2010; Fényi, 1998; Merva, 2013)

4.1.3 Átmeneti időszak

1942 után egyre jobban érezhető volt a háborús viszonyok hatása. Ekkor jelentősebb építkezés és bővülés nem történt. Magyar **hadikórház** működött az épület egyes részeiben, majd 1944 októberében bezárták az iskolát. 1945-ben a szovjet hadsereg **hadifogolytábor**ként használta, ezzel megszakítva a fejlődő oktatást és nagy károkat okozva a berendezésben. A következő évben visszaadták a rendnek az ekkor leromlott állapotú épületet. Az **újjáépítés** 1946 nyarán kezdődött meg. Már szeptemberben elkészült a gimnázium és a rendház. 1948-ban a szerzetesi iskolákat államosították, amely következtében **Állami Ady Endre Gimnázium** lett. A rendház még továbbra is a Rend birtokában volt, viszont 1950-ben az Államvédelmi Hatóság az összes szerzetest Máriabesnyőre szállította. Az Elnöki Tanács rendelete megvonta a szerzetesrendek működési engedélyét, ezzel **feloszlatva a Premontrei Rendet** is. Az egész épületegyüttes a **Közületek Elhelyező Bizottság** tulajdonába került. Ezután különböző pártiskolákat,

pártszemináriumokat tartottak, illetve vörös csillag került a homlokzatra. (Balázs, 2010; Fényi, 1998)

A háború utáni években sokszor a megüresedett vagy kiürített egyházi (vagy más funkcióval rendelkező épületeket) az oktatás szolgálatába állított a hatalom (Buza, 2004). Ez történt a Premontrei Rend épületegyüttesével is, azonban itt az eredeti rendeltetés szintén oktatási jellegű volt.

4.1.4 Egyetemi időszak

„Az azóta eltelt több mint fél évszázad alatt egy nagyvárosnyi diplomás alma matere lett a gödöllői Fácános.” (Balázs, 2010) A Magyar Agrártudományi Egyetemet 1945-ben alapították, Budapest székhellyel. 1950-ben a Közületeket Elhelyező Bizottság a 10/1950 sz. határozata alapján a gödöllői premontrei épületegyüttest állami tulajdonba vette, a kezelői jogot pedig az Agrártudományi Egyetem kapta. Az egyetem Gödöllőre¹⁶ való költözését még 1949-ben a felső párt és kormányzervek határozták el, viszont központja még Budapest maradt.¹⁷ (Babó, 1986; Fényi, 1998)

Az oktatás 1950 ősztől kezdődött Gödöllőn. Az első építési munkák és fejlesztési tervek közé tartozott az „L” alakú épületszárny építése 1954-ben, amely megépülésével beépült a rendház és a gimnázium közötti üres terület, valamint az épület elnyerte a végleges arculatát. Belső átalakítások és a terület bővítése is a tervek között szerepelt. Az első fejlesztési tervfeladat szerint a tanszéki részeket az új épületekben kívánták elhelyezni, a régi épületeket pedig kollégiumként határozták meg. A fejlesztési terveket gyakran felülírták az aktuális gazdasági körülmények, illetve többször is elutasították azokat irreális volumenük miatt. A fejlesztések az ötéves tervek keretei között valósultak meg. Ennek eredményeként új létesítményekkel bővült a campus. Ebben az időszakban több képzőművészeti alkotás is eltűnt. (Babó, 1986; Balázs, 2010; Fényi, 1998)

1954-1959 közötti időszakban cél volt a gyakorlati oktatás feltételeinek javítása. Az Alsó-parkban levő régi kertészeti telepet megkapta az egyetem, de a gyakorlati oktatás főleg a vidéki tangazdaságokban történt. A kollégiumi férőhelyek növelése érdekében kollégiumként

---

¹⁶ Eltérően a korábbi időszaktól, ezúttal néhány szakember nem értett egyet a döntéssel, mivel kétségesnek tartották a helyi bemutató mintagazdaság létrehozását, az ottani mikroklíma, a domborzati-, valamint talajviszonyok mellett. Ezt később vidéki tangazdaságok bevonásával oldották meg. (Babó, 1986)

¹⁷ Gödöllőn a Grassalkovich kastély is számításba került, viszont a premontrei szerzetesrend területe több előnnyel rendelkezett. A viszonylag jó állapotban lévő épület nagy része oktatási célra épült, a rendházi részt könnyen át lehetett alakítani, a használatához szükséges közművek és gazdasági létesítmények biztosítottak voltak, továbbá az intézmény jelentős nagyságú területtel rendelkezett, amelyet még tovább lehetett bővíteni. 1976-1980 között felmerült az ekkor szociális otthonként működő Grassalkovich kastély távlati hasznosítása is, egy agrárcentrum kialakítása, de a várhatóan magas költségek miatt az épület átvétele nem történt meg. (Babó, 1986)

használták a felszabadult „Makarenkó-telep” nevű volt munkásszállók egy részét, amely a vasút mellett helyezkedett el. Elkészült a lakótelep „A”, „C” és „E” típusú épületekkel. Az „E” épület földszintjén üzletek, szolgáltató helyek létesültek. A kiszolgáló közművek és utak is megépültek. A megnövekedett vízigény következtében 3 új kutat fúrtak. Ekkor épült egy 150 m³-es **víztorony** a kellő víznyomás biztosítására. Az elektromos ellátáshoz készült egy 20kV-os toronyállomás, valamint az energia elosztás földkábeleken keresztül történt. A felszíni vizek elvezetésére **nyitott, kövezett árkok** épültek. A vasút melletti területen egy új **szennyvízderítő rendszer** épült, biológiai tisztító egységgel. Az épületek környékét **parkosították**, valamint a művelt területek nagysága körülbelül 3 hektár volt. A Mezőgazdasági Gépészmérnöki Főiskola kar formájában az Agrártudományi Egyetem szervezetének részévé vált. (Babó, 1986)

1958-1966 között elindult a **nagy-beruházás**. Többszöri átdolgozás után 1961-ben jóváhagyták a programot a tornaterem és a vasút feletti híd megépítése nélkül. A hat szakaszból álló nagyberuházást az „A” **kollégium** építésével nyilvánították megkezdettnek. 1962. október 5.-én, Losonczi Pál földművelésügyi miniszter helyezte el az alapkövet ünnepélyes körülmények között¹⁸. Az építési munkák ténylegesen a **két 12 lakásos házzal** kezdődtek meg. A nagyberuházási munkák 1970-ben zárultak le. Megvalósult létesítmények, munkák közé tartozik a **főépület átalakítás**, három, egymással zárt folyosóval kapcsolódó tömbből álló **1200 fős kollégium** (1964-ben az „A” kollégium, majd 1966-ban a „B-C” kollégium¹⁹ készült el), a kulcsfontosságú **Gépészmérnöki Kar épülete**, tanműhelyek, amelyek az éttermi folyosón át kapcsolódtak a régi épülettel, kísérleti téri épületek, illetve a **szeminárium** és a **3 db 260 férőhelyes előadó**, amelyek fontos állomásnak számítottak. Továbbá konyha-étterem, 75 férőhelyes óvoda, lakások, kazánház, közművek, mélyépítés, elektromos energia- és gáz ellátás, izotóp labor. Befejezték a Mezőgazdaságtudományi Kar kiköltözéséhez szükséges belső átalakításokat a főépületben., végleges helyére került az Állattani, Állattenyésztéstani, Földműveléstani, Kertészeti, Kémiai, Mikrobiológiai, Növénytani, Növényneveléstani, Takarmányozástani, Állatlelettani és Talajtani Tanszék. 1959 és 1961 között megépült a **botanikus kert**. A főépület homlokzatának felújítása több évig tartott. A külső oldalak javítása 1965-ben kezdődött, amely során lebontották a déli oldal bejárati része felett álló nagyméretű, 1926-ban készült, műkö anyagú szobrokat és földgömböt is, mivel anyaguk károsodott, és nem volt kivitelező, aki restaurálni tudta volna Simay Imre alkotásait. (Babó, 1986)

---

¹⁸ Alapkőben urnát is elhelyeztek, amely néhány napilapot, pénzermét, egy iratot tartalmazott. (Babó, 1986)

¹⁹ A „B-C” kollégium átadása fontos volt a tanév kezdés és az 1966. évi Atlétikai Európa Bajnokság résztvevőinek elhelyezése miatt, akik részére az egyetem területén több edzőpálya létesült. (Babó, 1986)

Gödöllő még ekkor sem rendelkezett számításba vehető közműrendszerrel, ezért jelentős mélyépítési munkák is szükségessé váltak, egy új rendszer kiépítésével. Az egyetem vízellátása a nagyberuházás előtt **négy mélyfúrású kút** látta el.²⁰ 1968-ban az egyetem átadta az összes kútját, a területen lévő vízhálózatot a helyi vízmű részére. Az átállítás alatt egy mélyfúrású kutat létesítettek, amelyet később szintén átvett a vízmű. A **víztorony** feleslegessé vált, a régi **50 m3-es víztornyot** már régebben kivonták a forgalomból fertőzési okok miatt. Az egyetem csatlakozott a kiépülő városi hálózathoz, így az **egyetemi derítő** használaton kívül került 1969-től. Az egyetem területén levő csatornák továbbra is az egyetem kezelésében maradtak. A terület bővülése miatt a csapadékvíz elvezetésére a **meglévő felszíni, nyitott árkok** mellett **felszín alatti, zárt csatornahálózat** kiépítése is indokoltá vált. A **gyűjtőcsatorna** áthaladt a vasút alatt, majd a **Rákos-patakba** torkollott.²¹ Központi kazántelep és távfűtési csatorna volt. Az egyetem az elektromos energiát a Fácán-soron húzódó **20kV-os vezetékről** kapta. A közvilágítás céljára 127 db **kandelábert** helyeztek el. (Babó, 1986)

A nagyberuházás során **jelentős mennyiségű út és térburkolat** épült²², illetve **parkosították** a területet. Járdát csak a jelentősebb forgalmú helyeken építettek, a kísérleti téren az úttest egyben személyforgalmat is lebonyolított. A tanműhelyek előtti részen a beton szerkezetű utat nagy súlyú gépek teherbírására tervezték. Az igényes kialakítású Gépészmérnöki Kar főbejáratát egy monumentális megjelenésű lépcsősor kötötte össze az udvar szintjével. A létesítmény előtt egy 490 m²-es **díszmedence** épült szökőkúttal, valamint egy széles út került kialakításra külön leállósávval. A Kar- és éttermi épület környékét parkosították, **kerti út** épült, 84 db **fát**, 525 db **örökzöldet** és 4000 db **vegyes cserjét** telepítettek. A terveket a Kertészeti Egyetem készítette. (Babó, 1986)

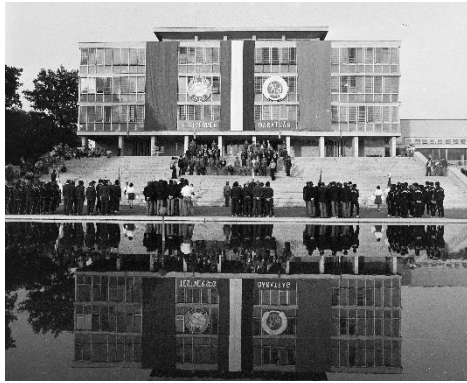
---

²⁰ III., IV., V., VI. számú kutak, a régi I. és II. számú kutakat a háború alatt bekövetkezett fertőzés miatt ki kellett zárni, a legkésőbb fűrt VII. számú kút minimális hozamú volt. Továbbá a szakértői vélemények alapján az intézmény területén nem állt rendelkezésre megfelelő víznyerő hely. (Babó, 1986)

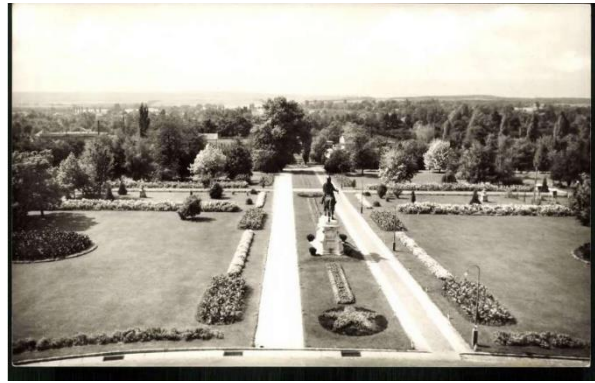
²¹ 5096 folyóméter **csatorna** épült, konyhánál zsír és habfogó aknákkal, a tanműhelyeknél savtalanítóval. A felszíni víz elvezetésére összesen 3693 méter **zárt** és 585 méter **nyitott szelvényű árok** épült. (Babó, 1986)

²² Összesen 3415 méter út épült. Korábban nem szilárd burkolatú utak, hanem általában makadám szerkezetű, 3-3,5 méter széles utak épültek. (Babó, 1986)

11. ábra Gépészmérnöki Kar épülete előtt található díszmedence (Forrás: Fortepan / MHSZ, Év 1976, Képszám 118350)

12. ábra Kilátás a díszterre (Forrás: <https://gallery.hungaricana.hu/>)

Fontos kiemelni a **fásítási munkálatokat**. Az építési munkálatok több helyen a növényállomány megbontásával jártak, azonban más területeken pótolták a kivágott fákat. 1965-ben adták át az első telepítéseket, amelyek 70 db juhart (*Acer sp.*), 10 db nyírfát (*Betula pendula*), 200 db különböző hárs fajtát (*Tilia sp.*), 1000 db erdei fenyőt (*Pinus sylvestris*) és 325 db gyöngy vessző (*Spiraea sp.*) cserjét tartalmazott. 1966-ban újabb terület készült el, ahol 287 db különböző suhángot, mint például ezüst hárst (*Tilia tomentosa*), juhart (*Acer sp.*), nyírfát (*Populus sp.*), szomorú fűzt (*Salix sp.*) és nyírfát (*Betula pendula*), továbbá 1800 db tamarixot (*Tamarix sp.*), 100 db ezüstfenyőt (*Picea pungens 'Glauca'*) és 29 db egyéb csemetét ültettek. (Babó, 1986)

1966-1970 között a nagyberuházáson kívül is történtek fejlesztések, többek között belső átépítések a főépületben, a bekötő út építése stb. Voltak további tervezési szinten maradt fejlesztési elgondolások, amelyeket nem részletezem. (Babó, 1986)

1971-1975 között tovább folytatódtak a munkák. A Mezőgazdaságtudományi Kar és Gépészmérnöki Kar egy helyre került, az egyetem minden szerve már Gödöllőn működött, valamint a tanszékek megkapták a működésükhöz szükséges területeket és egyéb eszközöket. Építési beruházások (számítóközpont, KITSZ²³ épület, FORFA épület, Kemizálási istálló, fertőző lúdlabor) közül kiemelném az **ABC üzletet**, amely a főépülettől délnyugatra a lakótelep ellátásának javítására épült 1972-ben. Az épület szerepet játszott a tér lezárásában és még ma is megtalálható a területen. Megkezdődött a belső utak korszerűsítése is. A megfelelő állapotú alépítményeknél 3 centiméter vastag melegszfalt burkolatot építettek, viszont a főépület déli oldala előtt, valamint az üzletház előtt a szerkezetet is átépítették. 1970-es évek elején teljesen átépült az óvoda mögötti, 1952-ben épült strandmedence. (Babó, 1986)

²³ Központi Intézetek és Tanszékek Szervezetének (Walleshausen, 1995)

1976–1980 közötti időszakban a fenntartási és karbantartási munkák voltak túlsúlyban, ugyanakkor két kiemelkedő jelentőségű munka zajlott: a tornacsarnok megépítése, amely csak a következő időszakban készült el, valamint az R-22 számítóközpont létesítése. További jelentős beruházások közé tartozott a Vadbiológiai Állomás, rizshéj panelekből álló, kísérleti jellegű Rizal istálló, faház a Mezőgazdasági Tanszék számára, illetve egy vasvázás gépszín kialakítása. A lakásépítések terén is történt előrelépés, egy 12 lakásos ház építése és ekkor jelölték ki a tervezett lakótelep helyét a **Fácán soron**. Fejlesztések közé tartozott a földgázprogram bevezetése, illetve a városi szennyvíztisztító telep megépítése. További kisebb építési munkák, rekonstrukciók, valamint belső átalakítások is történtek. Tervszinten maradt az **emlék-sétány**, amely egy olyan erdei sétány létesítésének a gondolata volt, ahol elhelyezik az egyetem és a magyar agrár-felsőoktatási kiemelkedő alakjainak szobrai vagy emléktábláit. A sétány létesítésére a temetőhöz vezető, korábban kialakított fasort tartották volna a legalkalmasabbnak. A környező területet rendezték, és **erdei padokat** helyeztek el. A felújítási munkák közül kiemelném a Gépészmérnöki Kari épület és a KITSZ **környékének parkosítását**, valamint a temető körüli erdőrészek rendezését. (Babó, 1986)

1981-1984 beruházási és építés fenntartási munkák között fő szempont az energia racionalizálása volt. A **tornaterem**, amelynek létesítése mindig kiemelt helyen szerepelt, de sokáig nem tudták megvalósítani, a Gépészmérnöki Kar épülete előtti parkba került. A műszaki átvétel 1983-ban történt. A tornacsarnok mellett egy **gépkocsiparkoló** is létesült, amelyről később részletesebben is szót ejtek. Nagyjavítási és korszerűsítési munkák között szerepelt a salakos tenispályák aszfaltozása, a főépület nyugati és északi homlokzatának felújítása, további homlokzati javítások, belső korszerűsítési és átépítési munkák. 1981-1985 között 26 lakás épült a Fácán soron (Balázs, 2022). A **lakótelep** építése során fontos szempont volt az erdő védelme. A telken ferde fésűs elrendezésben tervezett, sor- és tömbház telepítésű épületeken belül kerültek elhelyezésre a gépkocsitárolók. (Babó, 1986) 1989-ben épült meg a Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóközpont (Balázs, 2022).

A képzőművészet és hagyomány ápolására is figyeltek. A műszaki fejlesztés mellett mindig hangsúlyos volt az építmények képzőművészeti alkotásokkal való díszítése is, amelyet mutat a jelentős **képzőművészeti fejlesztés** a nagyberuházás idején. Az 1980-as években az Agrártudományi Egyetem vezetősége a megrongált és lemeszelt műalkotások helyreállításáért sokat tett, többek között az udvari virágtartókat a premontrei rend címerével állította vissza. 1984. márciusában pedig **műemléki szemlét** tartottak. (Babó, 1986; Fényi, 1998)

Az 1980-as évek végén lezajlott politikai változások az intézmény életében is jelentős átalakulásokat jelentett (Balázs, 2022). 1989-ben az intézmény neve **Gödöllői**

Agrártudományi Egyetemre változott, majd 1993-ban visszakapta az egyetemi autonómiát (Wallehsausen, 1995). Az egyetem elismertségét mutatta a 72. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás, amelyet az egyetemi városrészben rendeztek 1996-ban (Balázs, 2022). 2000-ben jött létre a **Szent István Egyetem**, majd 2021-ben, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem megalakulásával a **Szent István Campus** nevet kapta, fenntartója a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemért Alapítvány (Balázs, 2022). 2007-ben felújították az „A” és „B” kollégiumot, valamint 2006-ban három új, „D”, „E” és „F” kollégium épült. Az épületek mellett ingyenes parkoló biztosít parkolási lehetőséget a gépjárművel érkezőknek (Int-22). **2005**-ben a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal **műemléki védelem** alá vonta a campust (Balázs, 2010). A Botanikus Kert **2008** óta **helyi jelentőségű természetvédelmi terület**, amely törzskönyvi száma 12/352/TT/08 (Int-23). 2010-ben hármas jubileumot ünnepelt a Szent István Egyetem. 2016-ban új Intézményfejlesztési Terv került kidolgozásra. Az utóbbi időszakban több struktúraváltozás is történt, miközben mindvégig szem előtt tartották a magas színvonalú oktatás biztosítását és a kutatási tevékenység támogatását. (Balázs, 2022)

Az 1990-es évek lehetőséget adtak a premontreieknek a harmadik gödöllői újrakezdésre (Balázs, 2010), így 1992-ben meg is kezdődött az oktatás új épületegyüttesben (Lencsés, 2008). 2021-ben a Premontrei Rend alapításának 900. évfordulóját ünnepelte, amelyhez kapcsolódóan meghirdette a „900 év 900 fa Program” az Agrárminisztérium támogatásával. A program keretében három fafajta került kiválasztásra, platán (*Platanus* sp.), magas kőris (*Fraxinus excelsior*) és nyírfa (*Betula* sp.), amelyeket az Apátságához tartozó parkban ültettek el. (Int-24)

4.2 Építészeti arculat és stílusváltások

Balázs Gusztáv írásából idézve „elválaszthatatlanul együtt él ma már a **tradíció és a modernitás**” a campus területén. A mai arculata hosszú idő alatt alakult ki, amelyet **különböző építészeti stílusok** találkozása jellemez. Az egyetem központi magját a neobarokk homlokzatú főépület alkotja. (Babó, 1986)

Az épületegyüttest Kertész K. Róbert és Sváb Gyula építészek tervezték, valamint Berey Lajos vezette a kivitelezést. Az intézmény sajátossága az építő-, képző- és iparművészet harmonikus összehangolásában volt a művészi hatás teljességének elérése érdekében. Az épületben az elmúlt századok nemes hagyományai mutatkoznak meg, amely már a kezdetektől egyedi „műemlékhangulatot” sugallt. A rendház földszinti ablakainak neobarokk vasrácsain Takács Menyhért prépost nevének kezdőbetűi „TM” olvashatók. Elsőként a gimnázium készült el, ezt követte a konviktus, majd a rendház. A délnyugati terület beépítetlen maradt, mivel ide tervezték a két toronnyal rendelkező, kereszthajós templomot. A „hatalmas bűvös kocka” az

égtájak szerint más arcát mutatta a látogatóknak. (Balázs, 2010; Fényi, 1998; Lencsés, 2008; Ybl, 1925)

A **gimnáziumi szárny** öt egységre tagolt homlokzatán az **eklektika** érvényesül, a XVIII. század végének klasszicizáló fölfogását tükrözi. Bejárati lépcsősor barokkos íve, impozáns francia ablakai és lizénái, attika szobrai a földgömbbel, a „Virtute Vincet” felirat díszítő elemei voltak az egykori „Alma Mater” homlokzatának. Az akkori elgondolás szerint, a gimnázium bőkezű díszítésével, művészi, esztétikai, technikai kivitelezésével is nevelnie kell. A keleti homlokzatot két, timpanonnal hangsúlyozott aszimmetrikusan elhelyezett rizalit díszíti, a gimnáziuméval azonos kialakítású. A nevelőintézet, más néven **konviktus**, az épülettömb keleti és részben az északi szárnyába tervezték. **Rendház** épült a gimnáziumot és a konviktust fenntartó premontrei kanonokrend szerzetestanárai és papnövendékei számára. A nyugati oldalon található négyzetes épülettömb, 90 méter hosszú homlokzattal és háromtraktusos rendszerben készült. A rendház **neobarokk** kialakítású homlokzata volt a legrepresentatívabb a teraszos, ívelt nyílásokkal megalkotott kocsifelhajtóval hangsúlyozott középső homlokzatrész szobordíszével, francia ablakokkal, hullámvonalas kialakítású alaprajzával. A belső udvarban díszkúttal dekorált teraszt terveztek. A nevelőintézet bejárat mögötti lépcsőházra épült, jellegzetes formájú, 50 m³-es víztartály, illetve **víztorony** hangsúlyos eleme volt az épületnek, míg a rendház könyvtára mellett épített lépcsőházra tervezett „csillagvizsgáló torony” kevésbé számított jelentősnek. A homlokzatok kőporos dörzsölt vakolattal készültek. A korának legjobb festő-, szobrász-, iparművészei dolgoztak különböző dekoratív, monumentális feladatokon. Sok műalkotás a politikai világnézet változásainak esett áldozatul. (Fényi, 1998; Lencsés, 2008; Ybl, 1925)

A Tomkai Kálmán építészmérnök által tervezett **összekötő sarokrész** későbbi kialakítása, megtartotta az épületszárnyak eredeti hangulatát. Pátzay Pál szobrászművész tervezte a főépület észak-nyugati sarkán elhelyezett **Páter Károly emléktáblát**. Az 1950-es évek közepén épült létesítmények **szocialista – realista stílus** jegyekkel rendelkeznek. A lakóházak esetében is érzékelhető ez a stílusjegy, különösen a tető képzésénél, robosztus formájú bejáratoknál és loggiáknál. A zömök tömegű, középkori lakótorony hangulatát idéző **víztorony**, valamint Rimanóczy Gyula építészmérnök által tervezett **kútházak** egyedi megjelenésűek. Jánossy György építészmérnök által tervezett **víztorony** eredeti koncepciója szerint a torony napóráként is funkcionált volna, kiegészítve jelzőkövekkel és az erdőbe vágott nyiladékokkal²⁴. Az egyetem formai kialakítása a nagyberuházás alatt alakult ki. A főépületet és a lakótelepet

---

²⁴ 1962-ben felállították Nagy Géza és Molnár László szobrászművészek alkotásait, amelyek a zodiákus csillagképeit ábrázolták, viszont további munkák nem készültek a nagy erdőirtási igény miatt.

határozták meg bázisként, ezenkívül a tervező szabad kezet kapott a további kialakításban. Az új épületek elhelyezése miatt lebontották a régi kísérleti teret, és a területen új nyomvonal került kialakításra. Mivel a szocialista-realista irányzat már lezárult, a formák kialakításánál nem volt kötelező egységesítés. Zöldy Emil Ybl-díjas építészmérnök, a beruházás építész főtervezője **többféle szerkezeti és homlokzatképzési megoldást** alkalmazott. A főépületet földszintes üvegezett folyosókkal kötötték össze a **szeminárium** tömegével, közben betekintést nyerve a belső udvarokra. Az **előadóterem** pedig takarják az északi homlokzatot. A **Gépészmérnöki Kar épületének** homlokzata sok vitát váltott ki tervezéskor. Az épület jelentőségét a többi épülettől eltérő külső formálással kívánta hangsúlyozni a tervező. A homlokzat függönyfalas kialakítást kapott, amelyre kívülrre szerelt relaxás napvédő került, valamint a főbejáratnál monumentálisan ható előlépcső épült. Kellemes látványt nyújtott a nagy felületű vízmedence, a teret pedig az 1978-ban elhelyezett Kiss István szobrászművész *Élet* című vörösréz térplasztikája zárta le, mellette Zöldy Emil által tervezett kő támfallal és három nagyméretű zászlórúddal. A **kollégium** hármass elnyúló tömbje a terep domborzati adottságaihoz alkalmazkodott, egyben a dombtetőt is lezárta. A „B” épület főbejáratához íves nyomvonalvezetésű utat alakítottak ki. A főépület keleti oldalát az étterem, valamint a pillérekén álló, üvegezett átjáró folyosó zárta le. A **tanműhelyek** az előttük lévő sűrű növényzet miatt nem zavarták (és jelenleg sem zavarják) az összképet. Babó Elek szerint a kísérleti tér nagy beruházás idején épült létesítményei formailag jól illeszkedtek a környezetbe. Homlokzatukat időtálló mezőtéri téglaburkolat fedte, amely kellemes látványt nyújtott. A kísérleti tér későbbi építéseinél tudatos építészeti rendet nem lehetett érvényesíteni. A későbbi munkák közül a Záhonyi Gyözőné által tervezett **Vadbiológiai Állomás** épülete a legjelentősebb, amely szintén téglaburkolatot kapott. A meglévő egyetemi épületektől eltérő szemlélettel épült a tornacsarnok, amely tervezője Kiss Imre volt. Az 1980-as években épült a „B” kollégium előtt az agropaneles szerkezetű **gépmúzeum**. (Babó, 1986) Később egy további meghatározó épület is megépült, a nyitott könyvet formázó **Mezőgazdasági Biotechnológiai Kutatóközpont**. (Balázs, 2022)

4.3 Parkosítás, fásítás és kertépítészeti munkák

Az eredetileg erdős területen az **őshonos növényzetet megőrizték**, csak az építési területen vágta ki fákat. Általában jó érzékkel használták ki a környező erdők adta lehetőségeket. A korábbi erdei utak mellett, új, belső közlekedést biztosító, **kavics burkolatú** gépjármű- és gyalogutak készültek, amelyeket **díszfák szegélyeztek**. Csak a gazdasági részek védelmére épültek kerítések, így a diákok az óráközi szünetekben is szabadon mozoghattak, a látogatók

pedig akadálytalanul közlekedhettek a sétatakkal ellátott erdős területeken. A rekreációs lehetőségek körét tovább gazdagították a Fácánosban, a vasút felőli oldalon épült ródli- és sípályák. A **gimnázium előtti udvar** körül juhar (*Acer* spp.) - és hársfasort (*Tilia* spp.), míg a temető megközelítésére platán- és juharfákat ültettek, ahogy azt korábban már említettem. A rendház előtt található **díszparkot reprezentatív virágágyak** díszítették, amelyek színekkel gazdagították a barokk homlokzat impozáns szépségét. A díszter kialakítását a későbbiekben részletesebben is bemutatom. Az építés miatt kivágott fák pótlására 1926-tól fásítás kezdődött, amely során 3000 db feketefenyőt (*Pinus nigra*), 200 db „piramisakácot” (*Styphnolobium japonicum*), 300 db jegenyenyárfát (*Populus nigra* 'Italica'), 100 db egyéb díszfát, valamint kerítésként 9500 db gledícsia (*Gleditsia triacanthos*) és egyéb díszcserjéket ültettek. Ez is mutatja mekkora figyelmet fordítottak a terület zöldítésére. Az telepített fák jelentős része az azóta épült társasházak helyén álltak.²⁵ (Babó, 1986; Fényi, 1998)

Az építészeti együttesek megjelenésében mindig nagy szerepet kapott a természeti környezettel való kapcsolat. A terület kiváló adottságokkal rendelkezik ebből a szempontból. A parkosított területek közül a legigényesebb kialakítású a főépület előtti 2 hektár területű **díszpark** számított, amely hangulatában szerves egységet alkotott az épülettel. A díszter és a parkoló részletes bemutatására a későbbiekben kerül sor. A hasonló szerkezeti kialakítású **belső udvar** elhagyatott állapotban volt. Az udvarban meglévő jelentős szintkülönbséget teraszokkal hidalták át, amelyek oldalfalait faragott termésköböl alakították ki. Az alsó teraszt baluszteres műkö korláttal zárták le, amely megoldás megjelenik a refektórium előtti díszterasz korlátjánál is. A díszkút mellett értékes cserje és faállomány növelte az udvar esztétikai értékét. A díszteret délről egy **erdős terület** határolta, majd a **lakótelepi park** terült el, ahol elsősorban a gyepfelület dominált, cserjékkel és fákkal, illetve a frekvenciálatlanabb helyeken virágágyakkal díszítve. A park sétaúthálózatának nyomvonala kötetlen kialakítású volt, amely tervezése során igyekeztek minimalizálni az áttaposások lehetőségét. Az ültetett díszfák mellett sok meglévő növény is megmaradt a területen. Az újabb épületek létesítésével növekedett a parkosítandó

---

²⁵ A fásításról több forrás is említést tesz, amelyekben többnyire ugyanazok a fafajok szerepelnek. Kiemeltem azokat a fajokat, amelyek nem fordulnak elő minden felsorolásban, vagy a darabszámuk nem egyezik.

„(...) széltörőnek, por- és füstfogónak elültettünk (...) **100** db jegenyeakácot, **6000** db gleditschiát, **10** db **olajfüzet** és **10** db **ezüstlevelű hársfát.**” *A Jászóvári Premontrei Kanonokrend Gödöllői Reálgimnáziumának és Szent Norbert–Nevelőintézetének értekezleti jegyzőkönyve.* 1926. november 29. Gödöllői Premontrei Apátság Levéltára

„Sorra kerül **120 szelidgesztenyefa**, **6000** fenyőcsemete, kb. **200** db díszcserje.” *A Jászóvári Premontrei Kanonokrend Gödöllői Reálgimnáziumának és Szent Norbert–Nevelőintézetének értekezleti jegyzőkönyve.* 1930. március 28. Gödöllői Premontrei Apátság Levéltára

A Dr. Stuhlmann Patrik, rektor-főigazgató által szerkesztett *A Jászóvári Premontrei Kanonokrend Gödöllői Reálgimnáziumának és Szent Norbert–Nevelőintézetének Értesítője az 1926–1927. iskolai évről* (Budapest, 1927. 65.) című műben megadott adatok egyeznek a főszerzővel közltekkel.

<https://premontrei.hu/apatsagi-kertesz/900-ev-900-fa/>

felületek nagysága, amely felvetette a parkosítás módjának kérdését, mivel az intenzív fenntartást igénylő díszpark jelentős költség- és munkaerőigénnyel rendelkezik, amely hosszabb távon nem fenntartható. Már ekkor felmerült a **korlátozott nyári vízhasználat**, amely nem kedvez az intenzív fenntartáshoz szükséges öntözővíz mennyiséghez. A Gépészmérnöki Kar épülete, a kollégium, konyha és szeminárium körüli park részeket **új szempontok** szerint alakították ki, amelyek tervét a Kertészeti Főiskola készítette el. A fő hangsúlyt a cserjék és fák kapták, virágágyak csak a hangsúlyos részekre kerültek. A területen átmenő, szabad nyomvonal vezetésű sétautak gyepebe ágyazott betonlapokból készültek. Hasonló megoldással készült a KITSZ épület előtti park is. Jelentős parkosítási igény keletkezett a szilárd burkolatú úthálózat kibővülésével, mivel az utat szegélyező zöldfelületek nemcsak esztétikai szerepet töltenek be, hanem hozzájárulnak a talajerózió elleni védelemhez is. Kiemelt helyet foglalt el a 30-as útról bevezető útszakasz. Ekkor még a gépmúzeum és a kollégium környékének parkosítása nem történt meg. Komoly feladatot jelentett az egyetem körüli erdők fenntartása, különösen mivel a központtól távoli és közeli területeken eltérő kezelést igényeltek. Ebben az időszakban rendezésre várt a 60 fős kollégium melletti és a lakótelepet övező erdő terület. Sajátos hangulattal rendelkezett az erdőben levő kis **temetőkert**, amelyet nem számolták fel (Babó, 1986). 1986-ban felújították a díszteret és rekonstruálták a díszudvart saját tervek alapján (Molnár, 2002).

4.4 Díszter fejlődése

Bevezető mondat, ami jelzi, hogy ez a tulajdonképpeni tervezési terület

A díszter fejlődésének leírásához nagy segítség volt Geccséné dr. Tar Imola által készített *A MATE Gödöllői Campus főépülete előtti díszter kerttörténeti tudományos dokumentációja*.

A főépület előtt található díszter alapítása és az első telepítések a **XX. század első harmadára** nyúlnak vissza. A park hangulatában szerves egységet alkot az épülettel, amelynek központi eleme az 1931-ben felállított **Kálmán herceg lovas szobra**. A park „**francia-kert**” jellegű volt, amelyet délről „angol-parkhoz” hasonló környezet, északról pedig egy kertegység határolt. Mai ismeretek alapján **kora modern stílusúnak** mondhatjuk az eredeti kialakítását, amelyet fennmaradt helyszínrajzok és archív felvételek alapján ismerünk. (Babó, 1986; Geccséné Tar, 2021; Fényi, 1998; Molnár, 2002)

A következőkben részletesebben ismertetem az eredeti alaprajzot. A díszter területét két kisebb észak-déli irányban húzódó **rézsúvel három teraszra** osztották, amelyek közül a középső, második terasz keskenyebb kialakítású volt. A teraszok közti szintkülönbséget a sétányok vonalában **műkőből épített lépcsők** hidalták át. A rendház homlokzata előtt egy észak-déli

irányú feltárási út futott végig, továbbá a homlokzat szélességében egy-egy kelet-nyugati irányú sétány indult, amelyek a díszter nyugati végében húzódó sétányig vezettek, így létrehozva egy **keretes szerkezetet**. A díszter **főtengelyét** a rendház főbejáratát és a vasútállomást összekötő vonal határozta meg, amelyre **szimmetrikusan** alakították ki a területet. A főtengely mentén egy széles **gyepsáv** húzódott, amelyet **kétoldalt sétányok** határoltak, vízelvezető folyókével. Kálmán herceg szobra az első teraszon, a gyepsáv közepén helyezkedett el egy kisebb földtöltésen. Észak–déli irányban két sétány határolta a második terasz gyepes felületét, így a főtengelyhez hasonló **keresztengely** jött létre. A főtengely mentén két **teresedés** alakult ki, a szobor talapzata körül, valamint a fő- és keresztengely metszéspontjában, ezzel megtörve a sétányok merev vonalát. A tengelyek kereszteződésénél létrejött teresedés sarkait 45 fokos szögben lecsapták, illetve közepén egy szabályos, téglalap alakú gyepfelületet alakítottak ki. A díszter észak–déli irányú sétányai, valamint a rézsűk az északi oldalon kifutottak egészen a vasúttól az épületegyütteshez vezető útig. Ez a terület biztosította az átmenetet a geometrikus kialakítású díszter és az oldottabb, ligetes kertrészek között. (Gecséné Tar, 2021)

A **díszparkot reprezentatív virágágyak** díszítették a sétányok mentén, amelyek színekkel gazdagították a neobarokk homlokzat impozáns szépségét. Az első teraszon a gyepfelületekbe **kör alakú virágágyásokat** illesztettek. Az 1930-as években készült légifelvételen látható, hogy az első és második teraszra nem ültettek fákat, ezzel **rálátási helyzetet** biztosítva az akkori rendházra, így Gödöllő egyik látványosságává vált. A vasúti felüljárón és a Fácán sor felől, a településről érkező diákokat, látogatókat ez a látvány fogadta. Nagy gondot fordítottak a környezet alakítására, amelyet jól mutat a fákkal és cserjékkel jól megkomponált előkert. Egyes facsoportokat eredetileg a szoborhoz viszonyítva, úgy helyeztek el, hogy megmaradjon a szimmetria. A leírásban **sok száz rózsát** (*Rosa* spp.) említenek, amelyek tavasztól kora őszig illatoztak. A kert telepítésével egy időben ültetettek feketefenyőket (*Pinus nigra*) is. A második terasz hosszanti gyepfelületének közepén két neobarokk, **műkő vázát** helyeztek el a főtengelyre szimmetrikusan. (Babó, 1986; Fényi, 1998; Gecséné Tar, 2021; Molnár, 2002)

Az 1940-es évek állapotáról Rónay György művéből tájékozódhatunk, amelyben Kálmán herceg szobrát említi, körülötte virágokkal és rengeteg petúniával (Rónay, 1941). Korabeli képeken a szobor körül formára nyírott cserjék láthatók.

A kert az 1950-es években is megőrizte eredeti arculatát, valamint a város kiemelkedő kertészeinek szakmai tudása révén tovább fejlődött (Molnár, 2002). Viszont az államosítás előtti állapotokat bemutató helyszínrajzon látható a díszter szerkezetének **egyszerűsödése**, többek között a **teresedések megszűnése**. Továbbá a korábbi virágágyak helyett **alacsony, nyírt sövényeket** létesítettek. (Gecséné Tar, 2021)

Az 1961-es légifelvételen jól látható, hogy **tovább egyszerűsödött** a díszter struktúrája. A kereszt tengely keleti sétányából csak egy kisebb szakasz maradt fenn.²⁶ A teraszok közötti lépcsőket megszüntették.²⁷ Ebben az időszakban a fő tengely északi, valamint a kereszt tengely nyugati oldalán húzódó sétány (utóbbinak az északi szakasza) eltérő burkolatot kapott, a szórt burkolat közepén egy szilárd burkolati sávot alakítottak ki, feltehetően azért, mert ez lehetett a vasútállomás felől érkező fő közlekedési útvonal. A fő tengely mentén közvilágítást is kiépítettek. A teraszokon elszórtan új telepítésű **örökzöldek** láthatók. Az archív képeken dekoratív virágágyások²⁸, a homlokzat előtti téren vízelvezető aknák, továbbá a második terasz északi részén meteorológiai állomás elemei láthatók.

A következő két évtizedben készült légifelvételeken nagyobb változások nem történtek, ugyanakkor megfigyelhető az egyre több fa és a **lombkoronaborítottság növekedése**, valamint a virágágyak formai alakulása. Az 1970-es légifelvételen megjelennek a sétányok mellett elhelyezett **Városliget típusú padok**, illetve már látható a sportcsarnok területének előkészítése.

Az 1983-ban átadott tornacsarnok építésekor tönkrement a környező park, amelynek eredeti formában való helyreállítását nem látták célszerűnek. Helyette **gépköcsi parkolót** alakítottak ki 4200 m² nagysággal és 129 db parkolóhellyel. A zöldfelület növelése érdekében a gépjármű-várakozóhelyek **„zöld-beton”** kialakítással készültek és a parkoló egységek között **zöldsávokat** alakítottak ki. A területen csak a közlekedő utak kaptak beton burkolatot. (Babó, 1986)

Babó Elek a díszter 1984-es állapotát rögzítette. Ekkor még megmaradtak a területet átszelő sétautak által alkotott szabályos négyszögek. A fő tengely északi sétánya **aszfalt**, a kereszt sétány pedig **kiskockaköves** burkolatot kapott. A többi kerti út **murvás** burkolattal rendelkezett. A főbejárat közelében két zászlórudat helyeztek el. Évelő és egynyári virágágyak szegélyezték az utakat, illetve díszítették a nagyobb területi egységek közepeit. Egy kör alakú virágágyás a díszter északkeleti részén is megtalálható volt. A park területén számos díszcserje, valamint fa helyezkedett el. A jól megkomponált telepítés fokozta az épület hatását és az épületből kitekintve is kellemes látványt nyújtott. A forrás szerint korábban működő virágvázák is voltak a nagyobb egységekben, viszont ebben az időszakban csak néhánynak maradt meg az alsó része. A park esti világítását a környezetbe nem illő, „kommersz” formájú kandeláberek

---

²⁶ Később az északi maradványt is felszámolták.

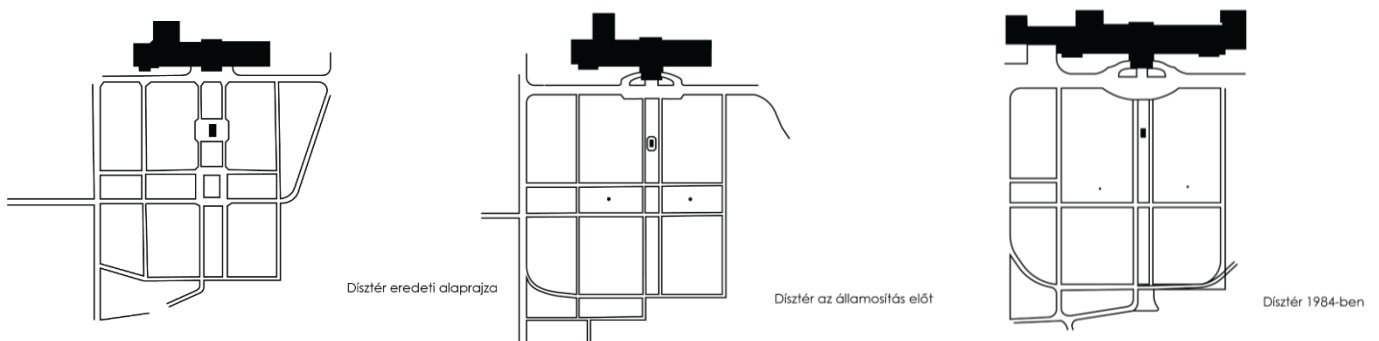
²⁷ Az 1984-es helyszínrajzon újra feltűnnek a fő tengelybe illesztett lépcsők a második és harmadik terasz között.

²⁸ Az alkalmazott fajok közé tartozott például a dália (*Dahlia* sp.) és a kánna (*Canna* sp.).

biztosították. Az épület bejáratát, illetve a homlokzat előtti részt, virágágyak díszítették. (Babó, 1986)

1986-ban kezdődött felújítás során elsődleges szempont volt a **kert eredeti formájának rekonstrukciója**. A virágágyaknak a park arányaihoz viszonyított méretét és vonalvezetését az eredeti tervek szerint alakították ki. (Molnár, 2002)

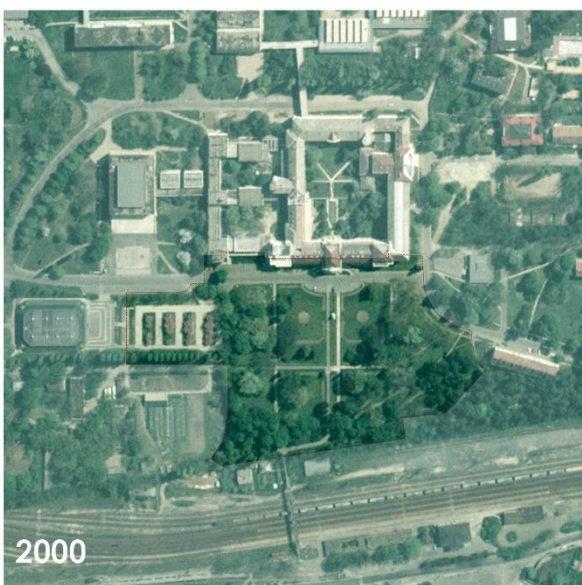
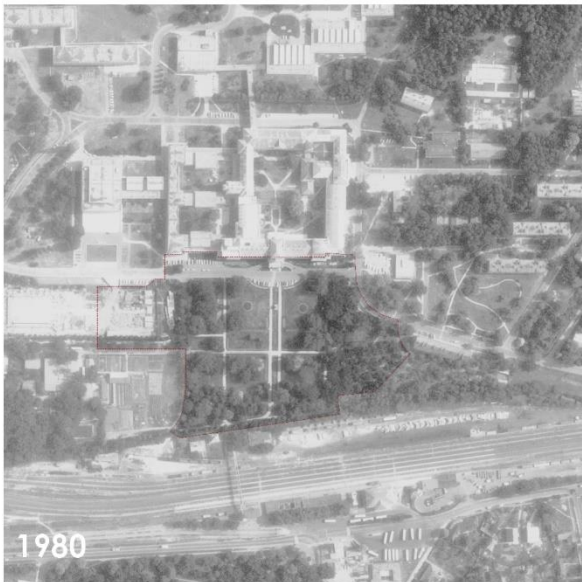
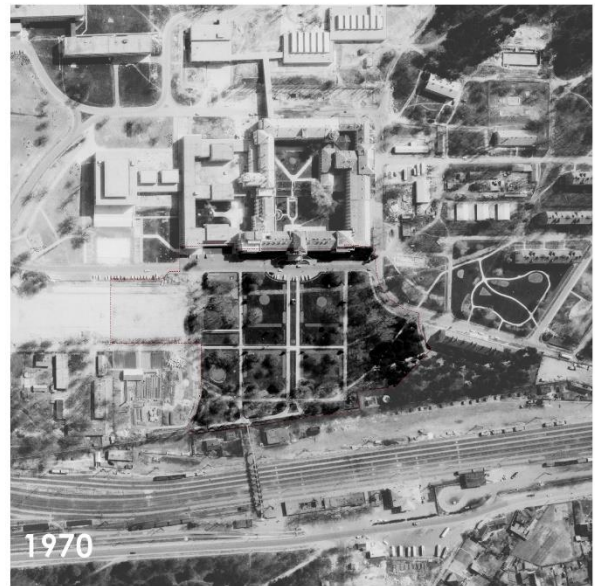
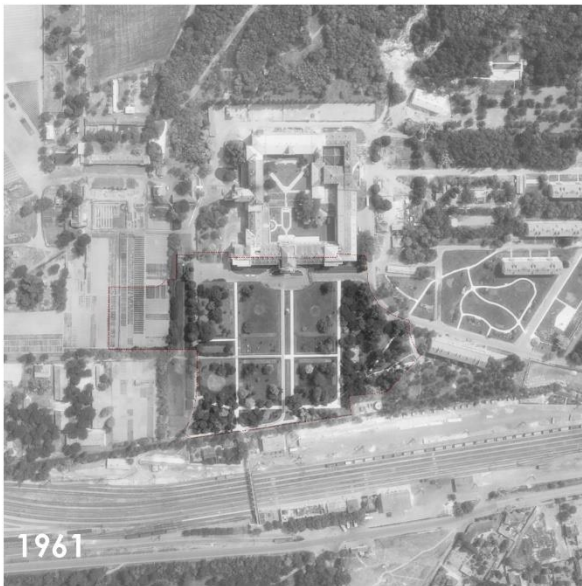
13. ábra Díszter úthálózatának alakulása (Forrás: Saját ábra)

A 2000-es évek elején a díszter eredeti szerkezete még felismerhető volt. A 3,6 hektáros kert **nagy részét egynyári virág²⁹ és gyepfelület fedte, szoliter örökzöldekkel és díszfák** kisebb-nagyobb **csoportjával**. Óriásivá fejlődött a korábban ültetett japánakác (*Styphnolobium japonicum*), szivarfa (*Catalpa bignonioides*), platán (*Platanus x hybrida*), hamisciprus (*Chamaecyparis lawsoniana*), és tiszafa (*Taxus baccata*), valamint a feketefenyő (*Pinus nigra*) példányokból összefüggő erdő alakult a MÁV vasútvonal kerítése mellett. A szobor melletti párhuzamos utak mentén és a szobor vonalában húzódó sáv virágágyásai egész évben virágpompában fogadták a látogatókat. Molnár Árpádné írásában kiemelte a színes virágágyak és a hangulatos, árnyas facsoportok varázsát, amely vonzotta az egyetem polgárait, város lakóit, Gödöllői Királyi Kastély látogatóit és alkalmas volt esküvői fényképezés céljára is. (Molnár, 2002)

²⁹ Egy kiültetés során csaknem 32000 saját nevelésű egynyári palánta került az ágyásokba. (Molnár, 2002)

14. ábra Díszter változása (Forrás: saját ábra)

5. Jelenlegi állapot bemutatása és elemzése

Először a tágabb környezet jelenlegi állapotát mutatom be a kérdőíves felmérés és a SWOT analízis segítségével, majd részletesebben ismertetem a tervezési területet.

5.1 Szent István Campus jelenlegi állapota

5.1.1 Kérdőíves felmérés

Online kérdőív segítségével felmértem az egyetemi polgárok, mint mindennapi használók és a helyi lakosok véleményét, valamint igényét az MATE Szent István Campus teljes területével kapcsolatosan, hiszen fontos az egész campus átfogó elemzése, hogy megértsük a díszter szerepét, jelentőségét. A díszterre vonatkozó részeket kiemelem és beépítem a koncepcióba.

A több mint 400 fő közül legtöbben egyetemi hallgatók voltak (majd őket követik az egyetemi dolgozók), amely megfigyelhető a korosztály megoszlásán is. A gödöllői lakosok aránya alacsony, viszont az egyetemi hallgatók között vannak kollégisták is, akik szintén életvitelszerűen élnek a településen a szemeszter ideje alatt. A kitöltők közül legtöbben mindennap látogatja az egyetem területét, amely mutatja az **intenzív használatot**. A hétköznapi használat gyakoriságához, valamint a napi 2 órát meghaladó tartózkodás kiemelkedő arányához jelentős mértékben hozzájárul az egyetem munkahelyként betöltött szerepe. Az **áthaladás** is jelentős, többek között a vasútállomás miatt.

Leghangsúlyosabb tevékenység a **tanulás**, majd azt követi az oktatási vagy kutatási célból végzett tevékenység, séta, átközlekedés (amely már említésre került), közös időtöltés barátokkal, illetve kollégákkal, ismerősökkel és kültéri időtöltés a szünetben. A válaszok alapján több területet lehetne fejleszteni, azonban ezek pontos megítélése jelenleg nehéz, mivel az egyetem területén folyamatban vannak a fejlesztési munkák.

A terület erősségére, illetve gyengeségére vonatkozó kérdésekre adott válaszokat a SWOT analízis készítésénél használtam fel, valamint írtam le részletesen.

A megkérdezettek közül többen a **főépület előtti díszteret** emelték ki, mint **legkedveltebb helyszín**. Sokan a zöldfelületeket említették, mint például a Botanikus Kert, az Egyetemi Erdő, belső udvar, „B” kollégium előtti zöldfelület, illetve egyéb kültéri időtöltésre alkalmas területek. Továbbá említésre került a víztorony környezete, szemináriumok bejárata előtti térfelületekkel, a KTI és az Aula épület környezete, a közösségi kert, az ösvények, amelyeken bejárható az erdő és a mezőgazdasági területek, valamint az ott található természeti környezet. A Kútház kávézó ugyan az egyetem területén kívül helyezkedik el, mégis meghatározó szerepet

tölt be a környék közösségi életében. Az épületek is hangsúlyos, jellegzetes elemként vannak jelen, amelyek nagy hatással vannak környezetük kialakítására, használatára. A kollégiumokat övező terület fontos szerepet játszik a hallgatók közösségi életében. A sport, mint aktív rekreációs tevékenység sok embert köt az egyetem területéhez. A rejtett belső udvarok szintén értéket képviselnek, de jelenleg kihasználatlanok. Említésre került a természetközeli környezet, a campus területének multifunkcionalitása, továbbá történelmi múltja és nevezetes személyek emléke.

A Szent István Campus zöldfelületének fejlesztésénél természetesen több szempontot figyelembe kell venni. Fontosnak tartottam, hogy a területet rendszeresen használók véleményét erről is kikérjem és beépítsem a tájépítészeti szempontok közé a tervezés folyamán. A legtöbbször választották a fenntartható megoldások alkalmazását, a több növényzetet és a biodiverzitás növelését, a passzív rekreációs lehetőségek biztosítását, a **fenntartható csapadékvízgazdálkodást**, amely az egyik legfontosabb eleme a diplomamunkámnak, továbbá a természetközeli megoldások alkalmazását. Egyéb javaslatok között szerepelt az egyetem területén található **értékek bemutatása** és hozzá illeszkedő környezet létrehozása, funkcionális egységek és közösségi terek kialakítása, az oktatás támogatása, parkolók rendezése. Ezeket összefoglalva egy fenntartható zöld környezet kialakítása, amely kiemeli az egyetem értékeit, gyalogos barát, támogatja az oktatást, miközben rekreációs lehetőségeket biztosít.

5.1.2 SWOT analízis

A tervezési terület erősségei között szerepel a **műemléki környezet**, a Szent István Campus **neobarokk főépülete**, továbbá a **nagy arányú zöldfelület** koros faállománnyal. Az utóbbit említették a legtöbbször az egyetemi polgárok, illetve a környékbeli lakosok. A Botanikus Kert is hangsúlyos szerepet tölt be. A frekventált helyeken reprezentatív növénykiültetések díszítik a campus területét. A Szent István Campus könnyen megközelíthető, közvetlenül a Gödöllői vasútállomás és HÉV végállomás mellett helyezkedik el, nyugodt, természetközeli környezetben. Parkolási lehetőség is adott a területen. A sportcsarnok mellett található parkolóba telepített cseresznyefák nem csak árnyékoló funkciót töltenek be, de virágzásuk esztétikai értéket is nyújtnak. Több beépítetlen, szabad terület, valamint kültéri bútor nyújt lehetőséget különböző rekreációs lehetőségekre. Kutatásra és oktatásra alkalmas területek is rendelkezésre állnak, viszont rossz használattal. A campus jó adottságokkal rendelkezik, amely abban is mutatkozik, hogy az épületek közvetlenül kapcsolódnak zöldfelülettel.

A terület fő gyengesége a burkolatok állapota, amelyek balesetveszélyesek is lehetnek. A járdák a legtöbb helyen nem akadálymentesítettek. Sok kikaposás megfigyelhető a területen, amely

jelzi a forgalmasabb irányokat. A gyalogos-átkelőhelyek elhelyezkedése és azokra való figyelemfelhívás hiányzik. A Páter Károly utca és Premontrei utca kereszteződésénél az átkelés nem biztonságos. A meglévő kisarchitektúrák elhelyezkedése, mennyisége, illetve állapota sem megfelelő. A tájékoztató rendszer is sok esetben nem az aktuális információkat mutatja. Különböző arculatú elemek sokszor rendezetlen környezetet teremtenek, amelyet jelenleg az építési munkálatok is erősítenek. A műemléki környezet szintén elhanyagolt állapotú, amely így csökkenti értéküket. Az autósforgalom túlsúlyban van a kerékpáros forgalommal szemben, az utóbbi infrastruktúrája hiányos. A zöldfelületek minősége nem kielégítő, a növényzetet megfigyelhető a fenntartás hiánya. A nagy egynyári felületek gondozása nem fenntartható, bár látható, hogy az évek során fokozatosan csökkentették a virágágyak területét. A fenntartható csapadékvízgazdálkodás nem megoldott a területen, mivel a lefolyás és a nyílt árkokban való elvezetés a hangsúlyos, amely következtében sok fa egészségügyi állapota gyenge. Probléma adódik a hirtelen bekövetkező villámárvizek miatt is, például a főépület keleti oldalán ilyenkor felgyülemelő csapadékvíz mennyiség. Sok lejtős területen eróziót okoz a lefolyó csapadék. Több fát kivágtak, illetve csökkent a cserjék száma, amelyek pótlása elmaradt. Néhol megfigyelhető új fák telepítése, de sokszor a fenntartási munkák során keletkezett sérülések láthatók a kérgükön. Fő probléma a területen, hogy **nincs átfogó koncepció**.

A szoborpark jelenléte a parkban megosztó. Fontos szerepet játszik a megemlékezésben, az egyetem történelmének megőrzésében, miközben a park felfedezésére invitálja a látogatót. Viszont a spontán terjeszkedése, egy-egy nagyobb burkolt felülettel negatívumként is megjelenhet.

Lehetőségek között szerepel a zöldfelületek minőségének növelése, biodiverz növénykiültetéssel, többszintes növényállomány és extenzív fenntartású gyeses felületek kialakításával. A műemlékek kiemelése, bemutatása, így nagyobb hangsúlyt helyezve az örökségvédelemre. Zónák kijelölése, amelyek önálló arculattal, de egymással harmóniában vannak. Kültéri bútorok felújítása és átrendezése, a használói igényeknek megfelelően. Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése több kerékpártárolóval, kerékpárnyommal, -úttal. A csapadékvíz gyűjtése, majd hasznosítása, szikkasztása a zöldfelületeken.

A veszélyek között szerepel a folyamatosan növekvő autós forgalom, amely következtében egyre több parkolóhely szükséges, illetve a növekvő áthaladó forgalom. Az épített elemek állapotának további romlása. Az építési munkálatok folyamán keletkezett károk akár az épített vagy természeti környezetben. A zöldfelületek csökkenése a burkolatok javára, valamint azok minőségének romlása a klímaváltozás és a fenntartás hiánya miatt. Fák, más növény pusztulása a rossz csapadékvízgazdálkodás miatt.

S

Erősségek

Műemléki környezet (pl. neobarokk főépület)
Nagy arányú zöldfelület, koros faállomány
Botanikus Kert jelentősége
Reprezentatív növénykiültetések a frekvenciált területeken
Jó megközelíthetőség (vasút, HÉV)
Nyugodt, természetközeli környezet

Biztosított parkolási lehetőség

Esztétikai érték
Szabad terek rekreációs lehetőségekkel
Közvetlen kapcsolat zöldfelülettel

Kutatásra és oktatásra alkalmas terek

W

Gyengeségek

Burkolatok rossz állapota, balesetveszély
Járdák nem akadálymentesek
Kitaposott gyalogösvények, rendezetlenség
Hiányos gyalogos-átkelőhelyek, biztonsági problémák
Elhanyagolt kisarchitektúrák, rossz elhelyezés
Nem aktuális tájékozdási rendszer

Rendezetlen arculat, építési munkálatok hatása

Műemléki környezet elhanyagolt
Kerékpáros infrastruktúra hiánya
Zöldfelületek minősége nem kielégítő, fenntartás hiánya
Intenzív fenntartást igénylő egyenári virággyásók
Megoldatlan csapadékvízgazdálkodás
Villámárvizek okozta erózió
Zöldfelületek csökkenése, fapótlás elmaradása
Fák egészségügyi problémái (sérült fák, karbantartási hibák)
Átfogó koncepció hiánya

O

Lehetőségek

Zöldfelületek minőségének növelése, biodiverzitás fokozása
Többszintes növényállomány kialakítása
Extenzív fenntartású gyepek területek
Műemlékek bemutatása, örökségvédelem erősítése
Zónák kijelölése eltérő, de harmonikus arculattal
Kültéri bútorok felújítása, átrendezése a használói igények szerint
Kerékpáros infrastruktúra fejlesztése (tárolók, nyomok, utak)
Csapadékvíz hasznosítása, szikkasztása

T

Veszélyek

Folyamatosan növekvő autós forgalom, parkolóigény
Épített elemek állapotának további romlása
Építési munkálatok miatti károk
Zöldfelületek csökkenése, burkolatok javára

Klímaváltozás hatásai, karbantartás hiánya

Fák és más növényzet pusztulása a vízgazdálkodás miatt

5.2 Díszter jelenlegi állapota

Ebben a fejezetben a díszter jelenlegi állapotát mutatom be különböző szempontok alapján. (III. melléklet)

Megközelíthetőség

A díszteret a Páter Károly utcán és az Egyetem téren keresztül lehet elérni. Gyalogosan több irányból is, többek között a vasútállomás felől egy lépcsősoron, továbbá akadálymentesen rámpán keresztül lehet megközelíteni. Kiepített kerékpárút hálózat nem érinti a tervezési területet, valamint kerékpártároló sem található. A vasútállomáshoz közeli területen megfigyelhető, hogy a kerékpárokat az információs táblához vagy a rámpa korlátjához rögzítik. A sportszarnok előtt található gépkocsiparkoló eredetileg 129 db parkolóhellyel alakították ki. A parkolóhelyek kijelölésének hiánya miatt a rendelkezésre álló parkolóterület kihasználtsága nem optimális. További parkoló található a Páter Károly utca mentén és a főépület előtt (az utóbbi jelenleg nem megközelíthető a felújítási munkák miatt). Jelenleg az utak mentén több helyen párhuzamos parkolás figyelhető meg, továbbá a parkoló környezetében a zöldfelületeket is alkalmanként parkolásra használják.

Épített elemek

A díszter eredeti térkompozíciójának egyes elemei ma is felfedezhetők. A díszter keleti térfalát a főépület, a volt premontrei rendház homlokzata határozza meg, a tér központi eleme pedig a Kálmán herceg szobor. Két műkőváza elemei szintén megmaradtak a területen. A főtengelyben egy-egy lépcső idézi meg az eredeti teraszos kialakítást, amely kiegészült egy keskeny beton rámpával. Az északra található sétány vonalában további két lépcsősor található. A lépcsők tömblépcső, valamint terméskő elemekből állnak. A terület déli részén található a folyamatosan bővülő szoborpark, amely jelenleg öt szoborból áll (egy szobornak még csak az alapzata készült el). A területen még megtalálható a derítő medence maradványa, amely már régóta használaton kívül van.

Burkolat

A díszter területén többféle burkolat is megfigyelhető. Általánosságban elmondható, hogy a burkolatok leromlott állapotúak. A történeti, egyenes vonalú sétányok több helyen alig kivehetők vagy teljesen eltűntek, néhol még felfedezhető a szórt burkolat maradványa. A főtengely menti sétányok közül a gyepsáv északi oldalán lévő út aszfalt burkolatú, így hangsúlyosabbá vált, míg a déli oldali sétány zúzottkő burkolattal készült, amely több helyen hiányos. Aszfalt burkolat található a díszter nyugati határánál, a régi vasúti felüljáró felé vezető

útszakaszon, illetve a déli irányba haladó, később elágazó gyalogosjárdán, valamint a déli részen, illetve a Páter Károly utca mentén található járdákon. A gépjárműforgalmat lebonyolító utak burkolata szintén aszfalt, mint például a főépület homlokzata előtti feltáró és a díszteret északról határoló út, amely nyugati szakasza használaton kívül van. Kisebb szakaszokon beton térkő és hullámkő is megjelenik. Kiskockakő burkolat található a keresztengely menti sétány északi részén, illetve a szobrok talapzatát körülvevő felületen. A gépkocsiparkoló területén a közlekedőutak burkolata beton, míg a parkolóhelyeket gyeprácsos burkolat fedi. Több helyen erőteljes áttaposások figyelhetők meg, amelyek jelzik a fő közlekedési irányokat, mint például a vasútállomás felől a parkolón keresztül a kollégiumok irányába, illetve délkeletre. Az utak mentén és a szórt burkolatú sétányok mellett kiemelt szegély található. A dísztéren áthaladó térkő és aszfalt burkolatú gyalogosutakat süllyesztett szegély határolja.

Rácsos vízelvezető aknák találhatóak a főépület homlokzata előtti útszakasz szélén. A terület déli határán húzódó út mentén egy nyílt, burkolt árok vezeti el a csapadékvizet a főépület mögötti területről. A csapadékvíz nagy része lefolyik a keletről nyugatra lejtő területen.

Berendezési tárgyak

A főtengely mentén 14 db kandaláber található. A dísztéren 9 db a gépkocsiparkoló területén 18 db modern stílusú lámpa biztosítja a világítást. A tervezési területen többféle hulladékgyűjtő található, összesen 13 db. Városliget típusú padok helyezkednek el a melléksétányok mentén, összesen 18 db. A padok leromlott állapotúak. A vasútállomás felől érkező információs és iránymutató tábla segíti a campuson való tájékozódást. Emellett egy külön tábla jelzi a Kútház kávézó irányát, valamint azt, hogy a terület kamerával megfigyelt. A közelben egy irányjelző oszlop is található. A díszter déli részén, valamint a gépkocsiparkolót megközelítő út mentén forgalomterelő oszlopok választják el a zöldfelületet az úttól. A különböző stílusú kisarchitektúrák rontják a díszter képét.

Növényzet

A jelenlegi lombkoronaborítottság 37,27 százalék. A díszter területén nagy arányú koros faállomány található, amelyek értéket képeznek, viszont soknak állapota leromlott, további favizsgálatot és megfelelő kezelést igényelnek. A lombhullató fák között nagyobb mennyiségben fordul elő a japánakác (*Styphnolobium japonicum*), hársfa (*Tilia sp.*), mezei juhar (*Acer campestre*), szivarfa (*Catalpa bignonioides*) és platán (*Platanus x hybrida*). Örökzöldek között jellemző az óriás tuja (*Thuja plicata*), oregoni hamisciprus (*Chamaecyparis lawsoniana*) és fekete fenyő (*Pinus nigra*). A gépkocsiparkoló egységeit keskeny zöldsávok választják el, amelyben díszcseresznyék (*Prunus sp.*) nyújtanak árnyékot. A díszcseresznyék között is van rossz egészségügyi állapotú fa. Három invazív faj, a fehér akác (*Robinia*

pseudoacacia), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*) és a keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) van jelen a területen, amelyek közül az akácnak található meg több helyen gyökérsarja. Elszórva fiatalabb faegyedek is megtalálhatók, mint például törökmogyoró (*Corylus colurna*), vérbükk (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') viszont gyökérnyakuk néhol sérült a fenntartási hiba következtében. Az említett tényező következtében egy fiatal páfrányfenyő (*Ginkgo biloba*) pusztulása figyelhető meg (azonban a megjelenő tőhajtás jól szemlélteti a faj regenerációs képességét). Sok fa törzsén megtalálható a borostyán (*Hedera sp.*), valamint számos lombkoronájában fagyöngy látható, főleg a hárs és mezei juhar esetében. Több egyeden a szárazság jelei is megfigyelhetők, főleg az örökzöldek esetében, de például közönséges nyírfák (*Betula pendula*) is kiszáradtak. Sok helyen megmaradtak a kivágott fák tuskói, néhol nagyobb tőhajtásokkal. Van, ahol holtfaként otthagyták a fatörzset is.

A területen elszórtan elhelyezkedő sövények és cserjecsoportok többségét díszcserjék alkotják. Nyírott és nyíratlan kerti gyöngyvessző (*Spiraea x vanhouttei*) sövény szegélyezi néhol az úthálózatot. További cserjék a fás bazsarózsa (*Paeonia x suffruticosa*), pompás japánbirs (*Chaenomeles speciosa*), téglapiros japánbirs (*Chaenomeles japonica*), közönséges jezsámen (*Philadelphus coronarius*), borbolya (*Berberis sp.*), orgona (*Syringa sp.*), közönséges mogyoró (*Corylus avellana*). A díszcserjék mellett megjelenik a sóskaborbolya (*Berberis vulgaris*) és a csíkos kecskerágó (*Euonymus europaeus*) is. A műkö talapzat közelében elhelyezkedő cserjecsoportban kányabangita (*Viburnum opulus*), fekete bodza (*Sambucus nigra*) és zelnicemeggy (*Prunus padus*) található. Néhány fa alatt mahónia (*Mahonia aquifolium*), borostyán (*Hedera helix*) nő. A vasútvonal felől határoló cserjesorban som (*Cornus sp.*), platánlevelű juhar (*Acer platanoides*), mezei juhar (*Acer campestre*), továbbá nyugati ostorfa és fehér akác sarjak fejlődnek. A gépkocsiparkolót keleti oldalról határoló rézsűn kúszó boróka (*Juniperus sp.*) jelenik meg. Talajtakaróként a borostyán (*Hedera helix*) jelenik meg néhol a fák alatt, valamint a tervezési terület szélein.

A gyepfelületeken tavasszal fürtös gyöngyike (*Muscari sp.*) is virágzik, nyáron pedig különböző lágyszárú növények gazdagítják a területet. A főtengely mentén intenzív fenntartást igénylő egynyári virágágyak találhatóak.

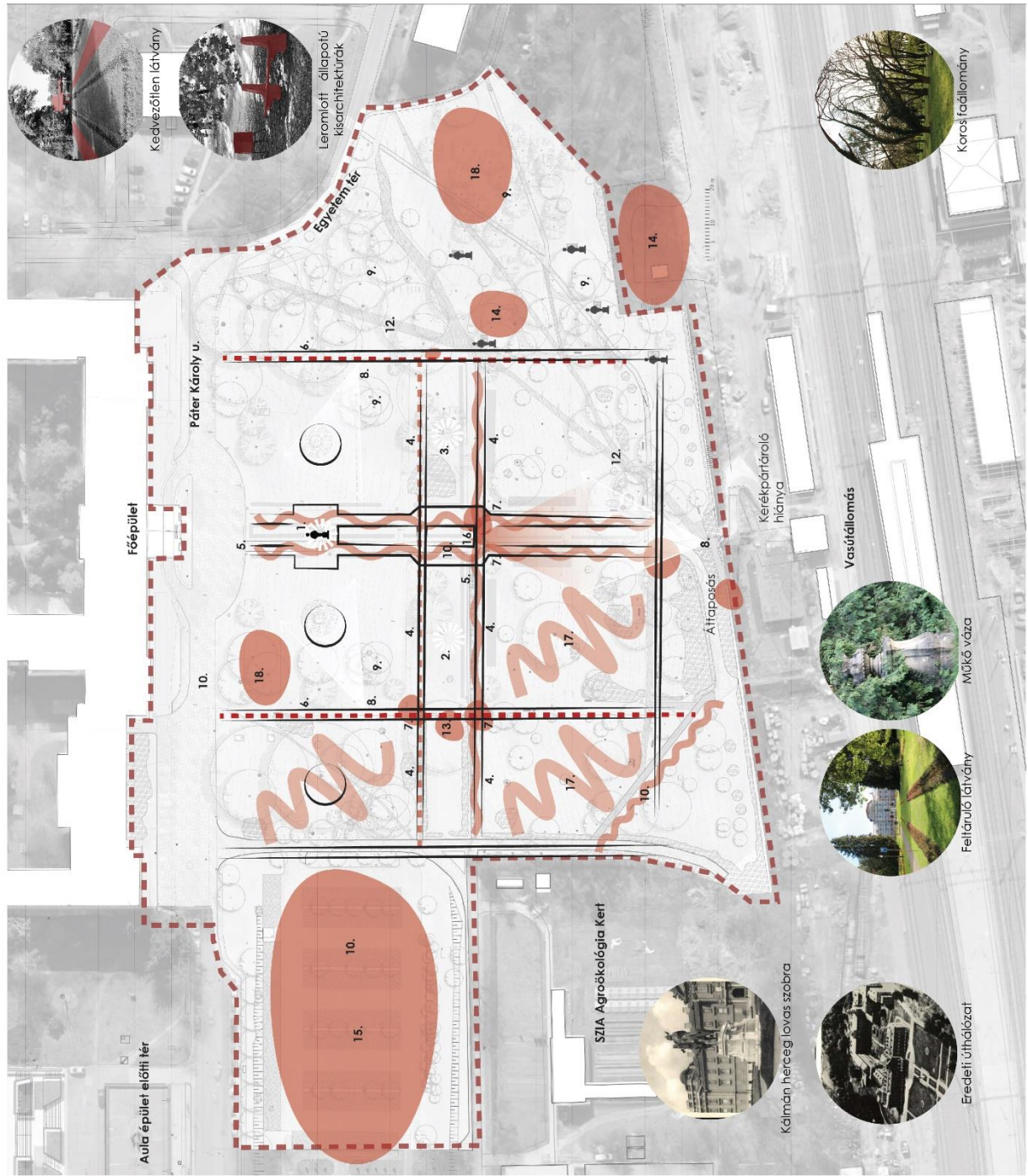
Értékek között szerepelnek a megmaradt örökségi elemek, többek között a Kálmán herceg lovas szobra, műkö váza és talapzat, illetve talapzat váza nélkül, rézsűk, történeti úthálózat fennmaradt szakaszai és nyomvonala, lépcsők, főépület homlokzatára feltáruuló látvány, amely a település egyik látványossága és a koros növényállomány. Megemlíteném itt a dekoratív virágágyakat is, kiemelve a gyepfelületek közepén található kör alakú ágyásokat.

Konfliktust jelentenek a rossz állapotú burkolatok és kisarchitektúrák, áttaposások, amelyek eredménye a talajtömörödés, a derítő megmaradt beton elemei, túlterhelt parkoló, kedvezőtlen rálátás a vasútállomás épületére, kihasználatlan területek, zöldhulladék nem megfelelő helyre való elhelyezése és a szárazság, amely utal a rossz csapadékvíz-gazdálkodásra is a területen. Továbbá a fagyöngy jelenléte, koros növényállomány állapota, az örökzöld növényzet korlátozó hatása a főépület felé feltáruuló látványra (emellett a műkövázák sem érvényesülnek megfelelően).

16. ábra A díszterületén jelen lévő berendezési tárgyak (Forrás: Saját ábra)

17. ábra Értékek és konfliktusok (Forrás: Saját ábra)

6. Programterv

A díszter fejlesztése egy komplex tervezési feladat, mivel műemléki, egyetemi, és rekreációs környezetként is szolgál. A múlt és jelen közösségi tere, amely egy gazdag kompozícióval rendelkező művészeti alkotás, emellett változatos, biodiverz környezetet is teremt (Hüttl, R. F., et al., 2019). Jelenleg a díszter elhanyagolt állapota látható.

6.1 Főbb fejlesztési irányelvek és célok³⁰

A koncepció egy olyan környezet kialakítása, amely az örökségvédelmi és az ökológikus szempontok figyelembevételével, reflektál a hely történelmi múltjára, támogatja az egyetemi polgárok mentális és fizikai egészségét, egyben megoldást ad a csapadékvíz helyben való kezelésére. A lehatárolt terület az egyetem **történelmi magja**, központja, egyben a település egyik kapuja. A tervezési terület két részterületre oszlik, a főépület előtti díszterre, illetve a parkolóra. A diplomatervben nagyobb hangsúlyt kap a díszter megújítása, amely további zónákra tagolható: a főépület homlokzatához közeli (illetve annak szélességében található) rekonstrukciós területre³¹, az azt követő átmeneti zónára, majd a természetközeli területre (18. ábra). A kert az emberi alkotás és a természet harmóniája (Marosi, 1997), amely egyensúly megtartása fontos tényező.

A Magyar Agrár- És Élettudományi Egyetem Gödöllői Campus főépülete előtti díszter Kerttörténelmi Tudományos Dokumentációjában meghatározott szakértői javaslatok között szerepel a főépület nyugati homlokzata, a díszter és Kálmán herceg lovas szobra által alkotott **egység**, valamint az **eredeti, fennmaradt elemek megőrzése**, a **működő vázák restaurálása**, hiányzó darabjainak újragyártása, **lépcsők** pótlása és cseréje az eredeti kialakítás szerinti tömblépcsőkkel. Javasolt az **eredeti térstruktúra, úthálózat, terepviszonyok, látványkapcsolatok helyreállítása** a tér központi területén. Az előbb említett történelmi térszerkezet és látványkapcsolatok helyreállítása miatt a XX. század második felében, a díszter középső részére telepített **örökzöldek eltávolítása**³² javasolt. A közlekedési felületek burkolatának kialakításánál törekedni kell a történelmi hagyományok figyelembevételére, a

---

³⁰ A *MATE 2030 Cselekvő egyetemenként a zöld jövő szolgálatában* nevű dokumentumban meghatározott pontok a következők: 1. A jövő agrárgenerációjának képzése, 2. Innovatív tudásteremtés a Kárpát medencében, 3. Tudásintenzív mezőgazdaság erősítése, nemzeti versenyképesség növelése, 4. Hatásgyakorlás a zöld jövő építésének jegyében, 5. Az agrárközösség összefogása, vidék város közötti kohézió elősegítése. (Int-15)

³¹ A terv külön részekből épül fel. A történelmi úthálózat helyreállítása az eredeti tervek alapján restaurációnak tekinthető, ugyanakkor a díszter egészének tájépítészeti fejlesztését inkább rekonstrukciónak nevezném.

³² Az eredeti kialakítás szerint fás növényállomány nem volt a középső területrészen.

kortárs használatra, funkciókra és az **egységes, esztétikus összképre**. További javaslatok a mai igényeknek megfelelő virágágyások kialakítása, az **idős fák megőrzése**, illetve egészségügyileg kérdéses egyedek esetén képzett faápoló szakember bevonása szükséges. (Gecséné Tar, 2021)

6.2 Örökségvédelmi szempontok

A történeti jelentőségű kertek megőrzése fontos, mivel a művészet és történelem tanúbizonyságai (Hüttl, R. F., et al., 2019). Dr. Kubinszky Mihály művében olvasható, hogy az épület és környezete egy közös látványt nyújt, illetve értékük is függ egymástól. A műemlék olykor, mint a táj díszje jelenik meg. Mikor tökéletes az összhang építészeti alkotás és táji környezet között, akkor jön létre a *genius loci*-hoz igazodó háborítatlan és mindenki által megértett építészet (Kubinszky, 1995). A díszterületén a főépület neobarokk stílusa dominál és fő szempont ehhez illeszkedő arculat kialakítása. Továbbá a meglévő értékek, mint a műkő vázák és talapzatuk restaurálása, illetve az úthálózat megmaradt szakaszainak megújítása, a történeti úthálózat visszaállítása, a két fő sétány burkolatának egységesítése. Javasolom a két középső, a homlokzatra merőleges tengely mentén kialakított teresedések, valamint a második keresztengely helyreállítását, ezáltal a gyep és burkolt felületek váltakozó ritmusa is visszaáll. A tér tagolásához szintén hozzájárul a teraszok helyreállítása. A fő tengely mentén a virágágyak növelik a vasútállomás felől feltároló látvány esztétikai értékét, amely jelenleg korlátozva van a hatalmasra nőtt örökzöldek által. A másik irányban célszerű megszüntetni a vasútállomás épületére való kedvezőtlen rálátást. Az elvadult, beteg, vagy átlátást gátló fák kivágását rendszerint helyszíni művezetéssel célszerű elvégezni. A cserjés kitisztítása, gyomtalanítás és az öreg fák ifjítása, kezelése szintén a kezdeti munkák része (Szikra, 2000)³³.

6.3 Fenntarthatósági és klímaadaptív szempontok

A történeti kertekben jól érzékelhetők az éghajlatváltozás hatásai, mivel jelentős a természeti érték, egyben kihat a kultúrára, a természetre és társadalomra egyaránt, veszélyeztetve a funkcionális sokféleséget (Hüttl, R. F., et al., 2019). A megőrzés és alkalmazkodás nem ellentétes stratégiával rendelkezik. Fontos a kert ellenállóképességének növelése érdekében egy olyan módszer alkalmazása, amely fenntartja az eredeti szerkezetet és lecseréli azokat a fajokat, amelyek már nem tudnak alkalmazkodni a változó környezeti feltételekhez (Carrari et al., 2022). A terület vegetációjának jelentős hatása van a mikroklímára, ezáltal az emberek jóllétére

---

³³ Szikra Éva írásában is olvasható, hogy a **fenntartás hiánya** leggyorsabban a növényzet állapotának romlásában vehető észre, mint például a **fák és cserjék elöregedése, elvadult sarjak**, illetve a **kevésbé igényes növények dominanciája** a különlegesebb habitusú vegetációval szemben (Szikra, 2000).

és a biológiai sokféleségre, valamint a helyi éghajlatra (Hüttl, R. F., et al., 2019). A campus értékes zöldfelületekkel rendelkezik, mint a díszter, amelyek a rekreációs tevékenységek és az ökológiai szolgáltatások biztosítása mellett, kulcsfontosságú szerepet játszanak a helyi biodiverzitás növelésében, továbbá az egyetem és a település életében. A díszteren található értékek megőrzése mellett, fontos a fenntartható megoldások alkalmazása. Törekedni kell a zöldfelületek arányának megtartására, akár növelésére. A minőségi zöldinfrastruktúra fejlesztés fontos szempont kiemelve a fenntarthatóságot, a klímaadaptációt és a biodiverzitást. Javasolt az intenzív fenntartású egynyári virágágyak átalakítása, extenzív fenntartású zöldfelületek létrehozása, klímaadaptív növényalkalmazás, elsősorban az adott tájra jellemző növényekkel és természetközeli megoldások alkalmazása. A tervben megjelenik az „ehető város” koncepciója is, amely abban különbözik a közösségi kertektől, hogy közparkban található és mindenki számára elérhető, ezzel ösztönözve a lakosságot a kert gyarapítására, gondozására (Int-16). A bontott burkolatok anyagát fel lehet használni alépítmények építésénél, illetve állagmegóvással újrahasználhatók.

A csapadékvíz-gazdálkodás kiemelt szempont a tervezési területen³⁴. A felszíni lefolyás szabályozható beszivárogtatással, amely növelheti a természetközeli állapotot, illetve a talajvíz pótlás mértékét, továbbá visszatartás (késleltetés) tározóterek létrehozásával, amelyek szintén szolgálhatják a beszivárogtatást. A csapadékvíz gyűjtés a csapadék keletkezés helyén történő visszatartását jelenti tározással, amely többek között öntözésre használható. Ideiglenes elöntési terület kialakítása, lefolyó árhullámok csúcshozamainak csökkentése, beszivárgási többlet elérése a cél (Buzás, 2015). Az új útvonalak burkolatának vízáteresztő képessége szintén hozzájárul a csapadékvíz helyben való hasznosításához, a parkolóhelyeknél lehetőség szerint szűrő berendezés integrálásával.

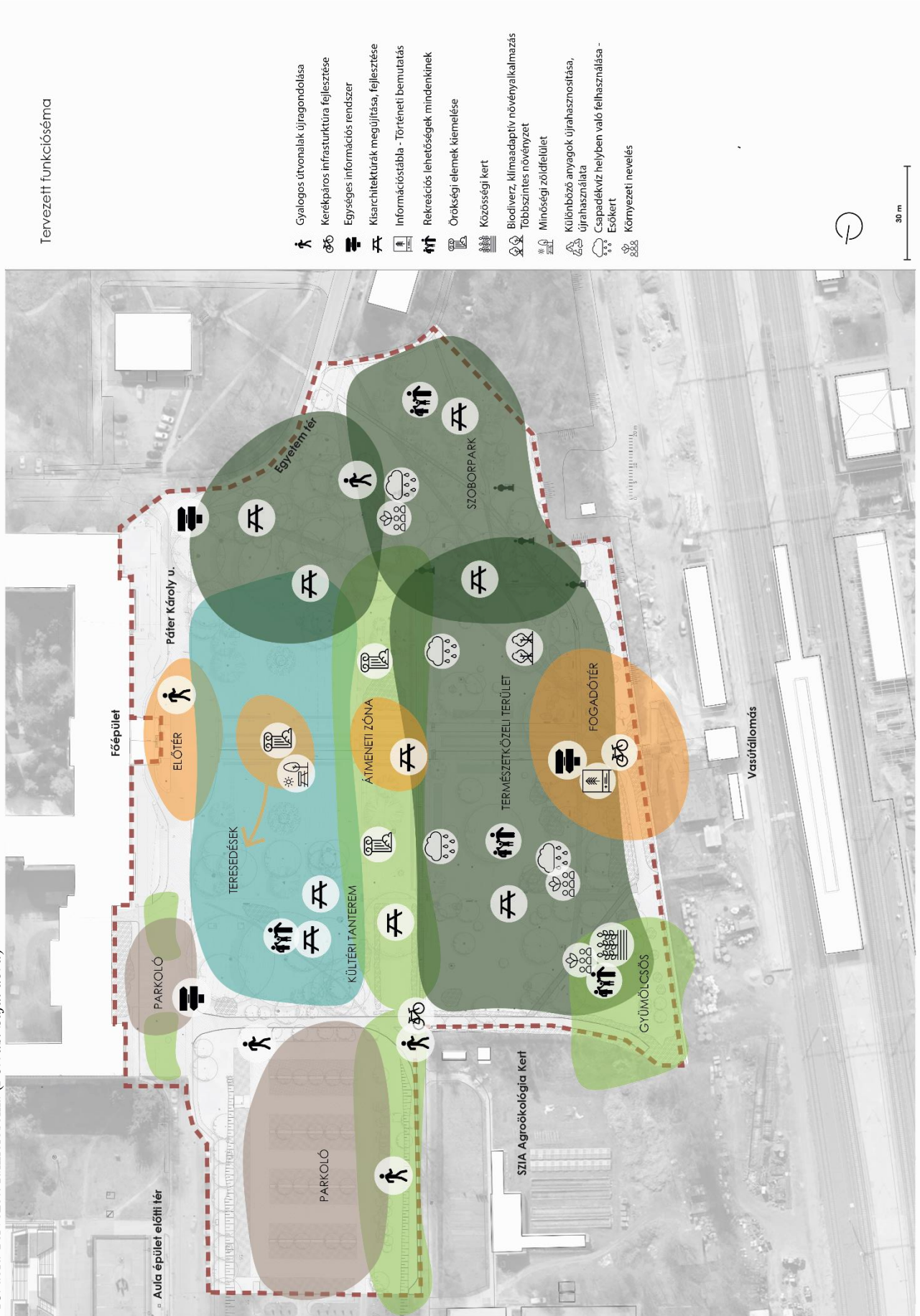
6.4 Egyéb szempontok

Az egyetem zöld- és kékinfrastruktúrája pozitív hatással lehet a hallgatók mentális egészsége és általános jóllét szempontjából. Ez lényeges tényező, mivel gyakran tapasztalnak magas szintű stresszt, depressziót, szorongást és számos egyéb mentális egészségügyi problémát (Aghabozorgi et al., 2024). Fontos szempont a jelenlegi, az egyetemi polgárok és a környéken élők igényeinek integrálása, illetve a terv flexibilitása azok folyamatos változása miatt. A gyalogos- és kerékpáros közlekedés előnyben részesítése, valamint az akadálymentes útvonal biztosítása szintén meghatározó tényező.

---

³⁴ A Szent István Campus egész területére egy átfogó vízelvezetési koncepció kidolgozása szükséges.

18. ábra Tervezett funkciósema (Forrás: Saját ábra)

7. Díszter tájépítészeti fejlesztése

Ebben a fejezetben részletesen ismertetem a Szent István Campus főépülete előtt található díszter tájépítészeti fejlesztési koncepcióját.

7.1 A koncepció bemutatása

A díszter és környezetének részletes vizsgálata és elemzése után, a tervezési területet felosztottam három fő, valamint további kisebb zónákra. A főépület közelében a reprezentáció kap hangsúlyos szerepet, illeszkedve a műemléki környezethez, majd távolodva létrejön egy átmeneti zóna, illetve egy természetközeli terület. Ez a fokozatosság az erdőszéli helyzetre is utal. A kihasználatlan, félreeső területekre funkciókat helyeztem el, amelyek támogatják a környezeti nevelést és az oktatást, más rekreációs tevékenységek mellett. Ahogy a programtervben is említésre került, a koncepcióalkotás során fontos volt az örökségvédelmi és az ökológiai szempontok figyelembevétele, ennek érdekében törekedtem a közöttük lévő egyensúly megőrzésére. Cél egy olyan minőségi zöldfelület létrehozása, amelynek tervezésében hangsúlyos szerepet kap a művészet és az oktatás, hiszen ezek mindig is meghatározó értéket képviseltek a terület története során.

7.2 Favédelem

(K-02 Favédelmi- és fakivágási terv, Fafelvételi jegyzőkönyv)

Az MSZ 12042 Fák védelme építési területen szabvány alkalmazása kötelező az építési tevékenység és annak tervezése során. A tervezési területen található faállomány védelme kiemelten fontos a bontási és építési munkálatok folyamán.

Az új nyomvonalak kialakításánál törekedtem elkerülni a meglévő fák favédelmi, illetve a statikai védőzónájában történő földmunkát és építést. Néhány esetben elkerülhetetlen volt, amelyeknél fokozottan kell figyelni a fák védelmére építkezés során. A meglévő fák mechanikai védelméről a törzs kalodázásával kell gondoskodni. A favédelmi zónán belül földmunkát csak kézzel lehet végezni. A helyreállított sétányok mentén néhol a sávalapot pontalapokkal, valamint fémszegéllyel kell kiváltani, ahol érinti a statikai védőzónát.

A helyszíni bejárásakor készített fafelmérés során több mint 170 db fa került a kataszterbe. A faállomány értékes koros fákból áll, de egészségi állapotuk leromlott, ahogy már említésre került korábbi fejezetben. Éppen ezért fontos az azonnali kezelés, mint például a fagyöngy fertőzöttség visszaszorítása, valamint a szükséges fakivágás ütemezése. Összesen 41 db fa kivágása szükséges, melyek többsége egészségi állapota miatt kerül eltávolításra. A díszter közepén található örökzöldek kivágása javasolt, figyelembe véve az örökségvédelmi

szempontokat, valamint azt, hogy ezek a fák kevésbé ellenállóak a klímaváltozás hatásainak. A tervben 69 db fa telepítése szerepel, ezzel pótolva a kivágott fákat. A 33 és 34-es számú gömbjuhar (*Acer platanoides 'Globosum'*), illetve a 127-es tuja (*Thuja occidentalis*) átültetendő. A K-02 tervlapon a tuskó-, sarj- és cserjeirtás helyei is jelölve vannak. A jó állapotban lévő, értékes cserjék átültetése javasolt. A munkálatok csak kertészeti szakfelügyelet mellett végezhetők.

Az elpusztult, kivágandó fehér nyárfák (*Populus alba*) megtartandók holtfaaként a területen, továbbá a fakivágás, valamint irtás, ifjítás és metszés során keletkezett, majd leprított zöldhulladékot fel lehet használni a cserje- és évelőfelületek takarására vagy komposztba helyezni.

7.3 Bontási munkák

Több helyen az aszfalt burkolat bontása szükséges alépitménnyel együtt, többek között a főtengelyben, a díszter északi és nyugati oldalán, a főépület előterében, a Páter Károly utca mentén haladó járdák vonalában, továbbá a *Pinus nigra* ligetben. A sétányok, illetve a ligetben áthaladó útvonalak burkolatának és szegélyének bontásánál, ahol érinti a favédelmi zónát, ott a bontás csak kézzel, körültekintően történhet³⁵. A gépkocsiparkoló területén a beton, valamint a környezetében található aszfalt burkolat felújítása érdekében legalább a kopóréteg bontása szükséges. A rossz állapotú gyephézagos burkolat is bontásra kerül. A bontott burkolatok anyaga felhasználható más burkolatok alépitményébe. A keresztengelyben található kiskockakő szintén bontásra kerül, amely elemei újrahasználhatók az előtér építésénél. További bontandó elemek a derítő medence maradványai, a sétányok mentén található kiemelt szegélyek és a meglévő lépcsők, amelyek anyaga szintén újrahasználható. Bontandó berendezések a meglévő hulladékgyűjtők, információs és tájékozási segítő táblák.

7.4 Tervezett állapot

(K-03 Kertépítészeti koncepció)

A díszter rekonstrukciója során helyreállításra került a három terasz és a történeti úthálózat (az eredeti tervek alapján), amely keretet ad a területnek. Az egyenes vonalú úthálózatot egy másodrendű természetes vonalvezetésű útvonal old fel, amely lepkeszárnyra emlékeztető mintázatban tárja fel a díszter déli és északi részét, valamint illeszkedik a homlokzaton megjelenő íves motívumokhoz. A főépület akadálymentesen a másodrendű sétányokon keresztül közelíthető meg. A főtengely mentén haladva két teresedés szakítja meg a sétányokat,

---

³⁵ A *Pinus nigra* ligetben, mivel több fa elég közel található a járda vonalához, ezért néhol az alépitmény meghagyása szükséges.

amelyek alkalmasak pihenésre, a környezet megfigyelésére. Az úthálózat mentén padok kerültek elhelyezésre.

A III. teraszon több fa és cserje telepítése, illetve a sétányok között ökológikus növénykiültetés növeli a természetközeli hangulatot. A vasútállomás és a díszter csomópontjában található a fogadótér, amely egyben egy körforgalmat szimbolizál a többfelé elágazó úthálózattal. A burkolat rakásmintáját a volt Fácánosban kialakított csillagsétány formavilága ihlette. A kiskockakő burkolat fokozatosan oldódik fel a stabilizált felületben, ezzel egy természetes átmenetet létrehozva. A tér közepén egy dekoratív bokorfa található, alatta ökológikus növénykiültetéssel. A bokorfa akadályozza a vasútállomás és a díszter kedvezőtelen átlátását. Másik javaslatom egy páfrányfenyő (*Ginkgo biloba*) ültetése, amely az élet és a fejlődés szimbóluma³⁶, ezzel utalva a területen régóta jelen lévő oktatási funkció szerepére. A fogadótéren kerékpártámaszok is találhatóak, továbbá egy információs tábla, amely bemutatja a díszter történetét és segíti a tájékozódást a területen.

A II. átmeneti teraszon nyitott tér jelenik meg, a főépület neobarokk homlokzatának látványával. A restaurált műkővázák jelölik a vadvirágos gyepes felületek közepét. A teresedés központjában rózsaaágás idézi meg a díszteren egykor nyíló „sok száz” rózsát. Az itt elhelyezett padok kiegészített funkciókkal a szabadtéri tanulást is támogatják.

Az I. terasz központi elme Kálmán herceg lovas szobra, amelyet dekoratív millefleure kiültetések kereteznek. A gyepfelületek közepén pedig kör alakú virágágyak láthatók, amelyek szintén az eredeti kompozíció részei voltak. A szobor körüli teresedés pihenésre ad lehetőséget padokkal kiegészülve. Az előtéren burkolatváltás jelzi a gyalogos közlekedés előnyben részesítését, ahol korlátozott a gépkocsiforgalom. A kiskockakő burkolat íves rakásmintái szintén a főépület homlokzatára reflektálnak. Az előtéren mozgatható planténerek is elhelyezhetők.

Az északi, félreeső részeken körpadok kerültek elhelyezésre, amelyek kültéri tanteremként³⁷ szolgálnak, illetve más csoportos és egyéni tevékenységre is alkalmasak. A déli részen kialakított rézsűs rendszer is megfelelő lehet szabadtéri oktatás helyszínéül.

A SZIA Agroökológiai Kert szomszédságában (ahhoz kapcsolódva) egy gyümölcsös került elhelyezésre, amely egyben egy kísérleti térként funkcionál az „ehető város” koncepció tekintetében. Közösségi komposztok, piknik asztalok is találhatóak a gyümölcsösben, valamint holtfák és rovarhotelek támogatják a biodiverzitást és az ökoszisztéma sokszínűségét.

---

³⁶ Int-21

³⁷ A premontrei gimnázium idejében létrehozott erdei iskolához hasonló funkciót töltenek be.

A szoborparkban a szobrokat tipegő burkolaton keresztül lehet megközelíteni, amelyeket talajtakaró vesz körül. A szoborpark jövőbeli terjeszkedését a *Pinus nigra* ligetben áthaladó ösvények mentén javasolom, burkolat nélkül, így jobban beleolvadva a környezetbe³⁸. Talajtakaró növények találhatóak a fekete fenyők alatt is, ezzel gazdagítva a liget karakterét. A déli részen egy nagy kiterjedésű esőkert gyűjti össze és szikkasztja el a csapadékvizet. A lágyan hullámzó, rézsűkkel tagolt terep teszi izgalmassá környezetét. A közelében található egy kisebb fogadótér. Az esőkert túlfolyójaként szolgál a III. teraszt átszelő gyepes vápa, vízgyűjtő árok, amely egy másik esőkertbe vezeti a vizet, ahol egy kis fa szerkezetű híd ível át felette. A gépkocsiparkoló nyugati és déli oldalán biztosított a gyalogos forgalom, illetve összeköttetés jött létre az egységeket elválasztó zöldsávok és a nyugati oldalon húzódó zöldfelület között. A Páter Károly utca mentén további parkolók kerültek kijelölésre, illetve a párhuzamos parkoló öblöt zöldsávok keretezik.

19. ábra Kálmán herceg lovas szobra körüli teresedés (Forrás: Saját ábra)

7.5 Tereprendezés

(K-04 Tereprendezési és vízelvezetési terv)

A tereprendezésnél a meglévő terep adottságaihoz való alkalmazkodásra törekedtem. A területen a nagyjából 7 méteres szintkülönbséget 2 lábás rézsűk tagolják, ezzel kialakítva a

---

³⁸ Ahol a teljes burkolat bontása alépítménnyel együtt nem lehetséges, ott kialakítható egy új emlékhely, amelyet a burkolatba írva helyeznek el.

három teraszt. A teraszokat lépcsőkarok (egy lépcsőkar 3 lépcsőfokból áll) kötnék össze. A déli esőkertnél kialakított részsűk, amelyek a lépcsőkhöz csatlakoznak, szintén 2 lábasok. Az esőkertek oldalrészsűje maximum 3 lábas. Az utak és tartózkodó felületek lejtése 2 és 5,75 százalék között van. Akadálymentesen az alsóbbrendű sétányokon keresztül lehet megközelíteni a főépületet. A nyugati részsűkkel párhuzamosan 0,5 méter maximum mélységű sekély mélyedések találhatóak, továbbá a III. teraszt egy 1 méter széles 0,2 méter mély gyepes vápa keresztezi. A nagyobb esőkertek 0,8 méter maximum mélységűek.

7.6 Vízelvezetés, vízvisszatartás

(K-04 Tereprendezési és vízelvezetési terv, K-09 Esőkert metszete)

A tervezésnél fontos szempont volt a csapadékvíz visszatartása, valamint telken belüli felhasználása. Ahol lehetséges a csapadékvíz a burkolt felületekről a zöldfelületekre kerül elvezetésre. Az előtér és a sétányok találkozásánál ACO PowerDrain V100G Sealin rácsos folyóka gyűjti össze a csapadékvizet. A kialakított vízelvezető árok több helyen keresztezi az úthálózatot, ahol áttereszek vagy nagyméretű folyókák beépítése szükséges. Az esetenként villámárvíz formájában érkező csapadékvizet a tereplejtés irányára merőlegesen kialakított esőkertek szikkasztják el. A déli részen található nagyobb esőkert a meglévő nyílt burkolt árokból átvezetett vizet kezeli, amely a főépület tetőfelületéről és az épület mögötti területéről gyűlt össze. Az északi esőkert pedig az útburkolatról lefolyó csapadékvizet szikkasztja el. Az esőkertek száraz időszakban is díszítő értékkel bírnak, hiszen az ide telepített speciális évelő növények jól tűrik az extrémeket, az aszályt, és a vízzel való teljes borítottságot egyaránt. Az esőkert rétegrendje a K-09-es tervlapon található. A tervezett sétányok felületét Hansegrand Top vízkötésű burkolat fedi, amely kötőanyaga egy ásványi superabsorber. (Int-17). Az új kiskockakő burkolatok is jó szikkasztó képességgel rendelkeznek. A parkolók területén a gyephézagos burkolat segíti a csapadékvíz-elvezetést.

7.7 Térburkolati rendszer, rétegrendek

(K-08 Részletrajzok)

A járófelületek burkolatainak anyag- és színhasználata egyszerű, visszafogott, ezzel illeszkedve a műemléki környezethez. A Hansegrand Top burkolatkeverék 0-4 milliméter szemcseméretű dolomit anyagú burkolat az eredeti sárga színű cinkotai kavicsra emlékeztet, illetve harmonizál a főépület homlokzatának színével. A történeti vonalvezetésű sétányok szegélye süllyesztett bazalt szegélykő 10x15x15 centiméter. A természetes vonalvezetésű útvonalak burkolata megegyezik a sétányok burkolatával, viszont szegélye az íveket jól követő GreenEdge-175 horganyzott acél szegély (Int-18). A fogadótérnél és az előtérnél andezit kiskockakő 8x8x8

centiméter burkolat jelenik meg. A fogadótér középső ágyását süllyesztett nagykockakő 20x20x15 centiméter szegélyezi. Az előtérnél a burkolat vastagabb réteggel került kialakításra, hogy bírja az esetleges gépjármű forgalmat is.

Andezit kiskockakő burkolat gyalogos forgalom számára

Andezit kiskockakő 8x8x8 cm	8 cm
Fugázás SAKRET TS Térkő- és sporthomok 0-1,25 mm, 25 kg	1 cm
Ágyazó réteg, murva 2-4 mm	3 cm
Teherhordó alap, murva 0-20 mm	15 cm
Egy réteg geotextília (100 g)	
Talaj tömörítés Try=90 %	

Stabilizált szórt burkolat építése gyalogos forgalom számára

Hansegrand Top dolomit burkolat, 0-4 mm	5 cm
Fagyálló zúzottkő tömörítve, 0-30 mm	15 cm
Talaj tömörítés Try=90 %	

Andezit kiskockakő burkolat gépjármű és gyalogos forgalom számára

Andezit kiskockakő 8x8x8 cm	8 cm
Fugázás SAKRET TS Térkő- és sporthomok 0-1,25 mm, 25 kg	1 cm
Ágyazó réteg, murva 2-4 mm	3 cm
Teherhordó alap, murva 0-20 mm	15 cm
Fagyvédő réteg, murva 0-56 mm	20 cm
Egy réteg geotextília (100 g)	
Talaj tömörítés Try=90 %	

7.8 Épített elemek

(K-08 Részletrajzok)

A lépcsőkarokat Viastein szürke színű beton blokklépcsők alkotják. Egy-egy lépcsőfok 15 centiméter fellépőmagasságú és 30 centiméter belépőszélességű. A lépcsőkarokat látszóbeton pofafalak szegélyezik. Fa szerkezetű híd vezet át egy helyen az esőkerti árkon. Anyaga gyalult vörösfenyő palló és gerenda, amelyek natúr fenyő színű viaszos vékonylazúrral fedettek két rétegben.

Fa szerkezetű hídhoz szükséges anyagok:

Gyalult vörösfenyő palló 4x9 cm 4 m

Vörösfenyő gerenda 15x15 cm 4m

Gumi lap, fekete, 1000x600x10 mm

C20/25 minőségű betonpillér 40x120x80 cm

Fagyvédő réteg, murva 0-20 mm

Teraszcsavar Torx A2 rozsdamentes 5x60 mm

Milesi Hydrocrom XGT 6113 natúr fenyő színű viaszos vékonylazúr 5l

7.9 Bútorok, kisarchitektúrák

(K-03 Kertépítészeti koncepció)

A használt utcabútorok anyaga jellemzően fém és fa, formaviláguk letisztult, így összhangot teremtve. Alkalmazott kisarchitektúrák jellemzően az Mmcité termékei. A sétányok mentén az Mmcité Radium padja (17 db), valamint a területen elszórva az Mmcité Multiminium szelektív- (3 db) és Prax hulladékgyűjtő (9 db) található. További berendezési tárgyak: Mmcité Lotlimit kerékpártámasz (5 db) a fogadótéren, Mmcité Rauster piknik asztal (3 db) a gyümölcsösben. A Radium padokat strapabíró acél asztalkákkal lehet kiegészíteni, illetve az USB töltővel ellátott verzió hasznos lehet a kinti tanuláshoz, egyéb időtöltéshez. A kültéri tanteremként funkcionáló körpadok egyedi tervezésűek. Javaslom a meglévő, leromlott állapotú Városliget típusú padok felújítását, esetleg kiegészítését, amely támogatja a hallgatók tanulását³⁹.

20. ábra Mmcité kültéri bútorok *(Forrás: Saját ábra, felhasznált képek forrása: <https://www.mmcite.com/hu>)*

³⁹ 2025 nyarán betekintést nyertem a BME Kert – Építőtáborba, amely során a parkban található Városliget típusú padok megújítása volt a feladat, alkalmazkodva a jelenlegi igényekhez. Adott volt a pad beton szerkezete és arra készült fából egy installáció.

7.10 Növényalkalmazás

(K-06 Növénykiültetési koncepció)

A növényalkalmazással szintén próbáltam hangsúlyozni a díszter különböző zónáit. A főépülethez közel, illetve kiemelt helyeken, mint például a fogadótéren, elsősorban dísznövényeket alkalmaztam. A természetközeli területeken honos fajok, mint például kocsányos tölgy (*Quercus robur*) és azok fajtái jelennek meg. További szempont volt a meglévő fajok fajtáinak használata, mint például ezüst hárs (*Tilia tomentosa* 'Szeleste') és olyan növények alkalmazása, amelyek jól alkalmazkodnak a klímaváltozás okozta szélsőségekhez és jól tűrik a szárazságot, többek között pusztaszil (*Ulmus pumila* 'Puszta'). Színek tekintetében a sárga, amely a főépület homlokzatával harmonizál, és annak kontrasztja a lila árnyalatai dominálnak. A lila, kékes árnyalatok a premontrei gimnázium időszakára emlékeztetnek. Törekedtem a többszintes, biodiverz növényállomány kialakítására, amelyek egész évben valamilyen díszítő értéket adnak. Télen is dekoratív értékkel rendelkezik a fogadótérre ültetett díszcsereesznye (*Prunus maackii* 'Amber Beauty'), továbbá a színes vesszőjú veresgyűrű som (*Cornus sanguinea* 'Winter Beauty') és tarackos som (*Cornus stolonifera* 'Flaviramea'), utóbbi alkalmas rézsűmegkötésre is. A főtengelyben a lépcsőkarokat kék virágú kékszakáll (*Caryopteris clandonensis* 'Heavenly Blue') szegélyezi. A szobrokat az örökzöld prágai bangita (*Viburnum x pragense*) és a különleges levelű tölgylevelű hortenzia (*Hydrangea quercifolia*) övezi. Szép őszi lombszínnel rendelkezik a 'Pacific Sunset' juhar (*Acer x 'Pacific Sunset'*), a vöröstölgy (*Quercus rubra*) és a lepényfa (*Gleditsia triacanthos* 'Sunburst'). A fekete fenyő liget utánpótlása érdekében fiatal fekete fenyő (*Pinus nigra*) egyedek kerültek ültetésre.

A gépkocsiparkoló fásításánál alkalmazott fafajok a rózsaszín virágú díszalma (*Malus* 'Hopa'), Kanzan díszcsereesznye (*Prunus serrulata* 'Kanzan'), erdélyi berkenye (*Sorbus dacica*) és Chanticleer díszkörte (*Pyrus calleryana* 'Chanticleer').

A gyümölcsösben található fák tekintetében fontos szempont volt az ellenállóképesség, így a tervek szerint nincs szükség permetezésre. Alkalmazott fajok: 'Konstantinápolyi' birs (*Cydonia oblonga* 'Konstantinápolyi'), 'Húsvéti rozsmaring' alma (*Malus domestica* 'Húsvéti rozsmaring'), 'Nyári fontos' alma (*Malus domestica* 'Nyári fontos'), 'Éva' alma (*Malus* 'Éva'), 'Hollandi óriás' naspolya ('Hollandi óriás'), 'Bosc Kobak' körte (*Pyrus communis* 'Bosc Kobak'), 'Vilmos' körte (*Pyrus communis* 'Vilmos'). A gyümölcsösben megjelenik a fekete törpeberkenye (*Aronia melanocarpa*) is.

További alkalmazott fafajok: 'Emerald Queen' korai juhar (*Acer platanoides* 'Emerald Queen'), kanadai fanyarka bokorfa (*Amelanchier canadensis*), szivarfa (*Catalpa bignonioides*) és japánakác (*Styphnolobium japonicum*). Az utóbbi kettő jelenleg is megtalálható a dísztéren.

További cserjecsoportban alkalmazott cserjék: sóskaborbolya (*Berberis vulgaris*), karcsú gyöngyvirágcserje (*Deutzia gracilis*), Nikko gyöngyvirágcserje (*Deutzia gracilis* 'Nikko'), csíkos kecskerágó (*Euonymus europaeus*), kerti mahónia (*Mahonia aquifolium*), közönséges gyöngygyvessző (*Spiraea x vanhouttei*). Szoliter és cserjecsoportokban meghatározó cserjék: Júlia-borbolya (*Berberis julianae*), cserszömörce (*Cotinus coggygria*), kínai viráglonc (*Kolkwitzia amabilis*), közönséges jezsámen (*Philadelphus coronarius*).

Összesen 69 db fa és 231 db cserje telepítése szerepel a terven.

21. ábra Alkalmazott fa- és cserje fajok (Forrás: Saját ábra)

Díszcseresznye (Prunus maackii 'Amber Beauty')

Kanadai fanyarka (Amelanchier canadensis)

'Pacific Sunset' juhar (Acer x 'Pacific Sunset')

Lepényfa (Gleditsia triacanthos 'Sunburst')

Gyöngyvirágcserje (Deutzia gracilis)

Közönséges gyöngygyvessző (Spiraea x vanhouttei)

Kékszakáll (Caryopteris clandonensis 'Heavenly Blue')

Tarackos som (Cornus stolonifera 'Flaviramea')

Talajtakaró található a parkoló zöldsávjaiban, az egyes cserjefoltok között, a szobrok körül, illetve a ligetes területeken. A parkolóba javasolt talajtakaró: a 'Bella' madárbirs (*Cotoneaster 'Bella'*) és az örökzöld talajtakaró törpelonc (*Lonicera pileata*). Félárnyékba ültethető örökzöld talajtakarók: kereklevelű kapotnyak (*Asarum europaeum*) kis meténg (*Vinca minor 'Atropurpurea'*), hússzínű hanga (*Erica carnea*), örökzöld orbáncfű (*Hypericum calycinum*), sárgaárvacsalán (*Lamium galeobdolon 'Florentinum'*). További talajtakarók: tarackoló kékgyökér (*Ceratostigma plumbaginoides*), podagrafű (*Aegopodium podagraria 'Variegata'*). Virágágyak találhatóak a főtengey mentén. A III. teraszon ökológikus növénykiültetés, a II. teraszon rózsza ágyás, az I. teraszon pedig millefleure kiültetés. A második terasz, illetve a rézsűk felülete vadvirágos ősgyep magkeveréssel van bevetve fűvel vegyesen.

A rózsák ágyásba 50 és 100 centiméter közötti magasságú Korde floribunda rózsák alkalmazását javaslom, rézsárga Bengali rózsák, narancssárga Lollipop és a halványrózsaszín Märchenzauber rózsák ültetését. (Int-19)

A virágágyak tervezésénél fontos szempont volt, hogy az alkalmazott fajok tavasztól ősziig biztosítsák a díszértéket. Az ökológikus kiültetést az „S” stratégia alapján alakítottam ki, amelynél stressztűrő fajokat alkalmaztam. Jellemző fajok: őszi nyúlfarkfű (*Sesleria autumnalis*), hangaőszirozsa (*Aster ericoides 'Snow Flurry'*), kerti kakukkfű (*Thymus vulgaris*), gyapjas tisztesfű (*Stachys byzantina*), magas növésű varjúháj hibrid (*Sedum telephium 'Seduction Green-Yellow'*). (K-07 Ökológikus növénykiültetési terv)

Vadvirágos őszyep magkeverék a következő fajokat tartalmazza: közönséges cickafark (*Achillea millefolium*), ligeti zsálya (*Salvia nemorosa*), kamilla (*Matricaria chamomille*), lándzsás útifű (*Plantago lanceolata*), szarvaskerep (*Lotus corniculatus*), fehér here (*Trifolium repens*) és vörös here (*Trifolium pratense*). (Int-20)

Az esőkertnek több zónája van, a vízborítás előfordulása és hossza szerint. Két fontos szempont van a növények megválasztásánál, szárazságtűrő és az időszakos elöntések tolerálására tágtűrősű legyen. Első évben, illetve begyökeresedésig intenzív fenntartású. A későbbiekben a növények jellegüknek megfelelő gondozást igényelnek. Az esőkertben alkalmazható cserjék: uráli csigolyafűz (*Salix purpurea 'Gracilis'*), fekete bodza (*Sambucus nigra*), kányabangita (*Viburnum opulus 'Compactum'*) és a már említett Nikko gyöngyvirágcsereje, csíkos kecskerágó és som fajok. (Tatai, 2025)

7.11 Látvány

A készített látvány egy átfogó képet mutat a tervezési területről.

22. ábra A díszter látványa madártávlatból (Forrás: Saját ábra)

Összefoglalás

A diplomadolgozatomban a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Szent István Campus díszterének tájépítészeti fejlesztésével foglalkoztam, amely során figyelembe vettem az örökségvédelmi és ökológiai szempontokat is. A díszter megújítása egy komplex feladat, ahol több tényezőt is figyelembe kell venni, mivel műemléki és egyetemi környezet is egyben. A következőkben a diplomadolgozat eredményeit ismertetem.

A vizsgálati munkarészben először a tervezési területet határoztam meg, amely a MATE Szent István Campus kedvező elhelyezkedésű, történeti jelentőségű magja, a főépület előtti díszter. Nemzetközi példákat is megvizsgáltam, amelyekben kiemelt szerepet kapott a hallgatóközpontú, akadálymentes környezet kialakítása, a biodiverzitás növelése, a hely történeti jelentőségének figyelembevétele, valamint a fenntartható csapadékvíz-kezelés.

Nagy hangsúlyt fektettem a történeti kutatásra, ezzel megismerve a hely szellemét, valamint feltárva a különböző korszakok rétegeit. A történeti kutatás megalapozásához nagy segítség volt Gecséné dr. Tar Imola által készített *A MATE Gödöllői Campus főépülete előtti díszter Kerttörténeti Tudományos Dokumentációja*. A Szent István Campus története négy fő korszakra osztható. Kezdetben a Grassalkovich család tulajdonához tartozott, mint Fácános, majd a premontrei gimnázium helyszínéül működött. Egy rövidebb átmeneti időszakot követően megkezdődött az egyetemi korszak. A díszteret a premontrei gimnázium idején alakították ki, ekkor jött létre a neobarokk stílusú homlokzat, Kálmán herceg lovas szobra és a díszpark által alkotott térkompozíció. Az évek során folyamatosan egyszerűsödött a díszter struktúrája, de eredeti szerkezete mindig felismerhető maradt.

A díszter jelenlegi állapotának vizsgálata során megállapítottam, hogy a sok érték, mint a koros faállomány, a fennmaradt örökségi elemek mellett több konfliktus is megfigyelhető a területen. A díszter elhanyagolt állapotát a leromlott növényállomány, a kisarchitektúrák és a burkolatok rossz állapota jelzi. Ennek ellenére a díszter a Szent István Campus egyik legkedveltebb helyszíne.

A kutatások és vizsgálatok alapján készítettem egy programtervet, amelyben meghatároztam a főbb irányelveket, illetve örökségvédelmi, fenntarthatósági és egyéb szempontokat. Ezután részletesen ismertetem a díszter tájépítészeti fejlesztési koncepcióját.

A díszter tervezésénél kiemelt szempont volt az örökségi elemek feltárása és helyreállítása, ezzel erősítve a helyi identitást. Emellett fontos cél volt a csapadékvíz visszatartása, minőségi és fenntartható zöldfelületek létrehozása, valamint rekreációs területek kialakítása, amelyek megfelelnek az egyetemi polgárok és a helyi lakosok igényeinek.

Köszönetnyilvánítás

Diplomadolgozatom készítésében sokat segített, illetve inspirált és támogatott konzulensem, dr. Fekete Albert. Köszönettel tartozom Pápai Veronikának is, aki hasznos tanácsokkal járult hozzá diplomamunkámhoz. Hálával tartozom Gecséné dr. Tar Imolának a díszter történeti kutatásához rendelkezésemre bocsátott forrásokért. Továbbá Koller Andornak, aki a Szent István Campus részéről többször segítette az ügyintézés gyors lebonyolítását.

Irodalomjegyzék

Nyomtatott irodalom

- Buza, 2004 Buza Péter (szerk.) (2004): *Campus Budapest Univerzítás a város szövetében*. Budapest: Budapesti Városvédő Egyesület
- Babó, 1986 Babó Elek (1986): *A Gödöllői Agrártudományi Egyetem építésének története 1945-1985*. Gödöllő: Agrártudományi Egyetem nyomdája.
- Balázs, 2022 Balázs Gusztáv (szerk.) (2022): *A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Képes Krónikája*. Gödöllő: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem.
- Buzás, 2015 Dr. Buzás Kálmán (2015): *Víz a városban: alkalmazkodás a klímaváltozáshoz*. Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vízi Közmű és Környezetmérnöki Tanszék
- Dövényi, 2010 Dövényi Zoltán (szerk.) (2010): *Magyarország kistájainak katasztere*. Budapest: MTA Földrajztudományi Kutatóintézet.
- Fényi, 1998 Fényi Ottó (1998): *A Gödöllői Premontrei Öregdiákok Emlékkönyve*. Budapest: Gödöllői Premontrei Öregdiákok Egyesülete, Váci Áfész nyomda.
- Geccséné Tar, 2021 Geccséné dr. Tar Imola (2021): *A MATE Gödöllői Campus főépülete előtti díszter kerttörténeti tudományos dokumentációja*. MATE TTDI Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék
- Geccséné Tar, Sárospataki, 2024 Geccséné dr. Tar Imola, dr. Sárospataki Máté (2024): *Az Egykori Gödöllői premontrei épületegyüttes parkjának története*. In: Premontreiek 100 éve Gödöllőn. Gödöllő: Gödöllői Premontrei Apátság
- Kubinszky, 1995 Dr. Kubinszky Mihály (1995): *Táj + építészet, A természeti környezet és egy építész szemével*. Budapest: Mezőgazda Kiadó
- Lencsés, 2008 Lencsés György (2008): *A Jászói Premontrei kanonokrend gödöllői gimnáziumának és rendházának építéstörténete*
- Magyar Nagylexikon, 2002 Bárány Lászlóné (Főszerk.) (2002): Magyar Nagylexikon. 15. kötet. Budapest: Magyar Nagylexikon Kiadó
- Marosi, 1997 Marosi Ernő (1997): In: Galavics Géza (szerk.) (2000): *Történeti kertek, kertművészet és műemlékvédelem*. Budapest: MTA Művészettörténeti Kutatóintézet, Mágus Kiadó
- Merva, 2013 G. Merva Mária (2013): *Az oktatás Gödöllőn 1867 után*. In: Farkas József (szerk.): *Gödöllő története II. 1867-1945*. Gödöllő: Gödöllő Város Önkormányzata
- Molnár, 2002 Molnár Árpádné (2002): *A főépület parkjai*. In: Dr. Schmidt Gábor, Dr. Sipos András, Dr. Penksza Károly (szerk.): *A Szent István Egyetem kertjei*. Gödöllő: Szent István Egyetem.
- Patkós-Kovács, 2018 Patkós István, Kovács Eszter (2018): *Az évelő dísznövények felhasználása*. Budapest: Patkós István szerzői kiadása
- Szabó-Doma-Tarcsányi-Nádasy, 2017 Szabó Krisztina, Doma-Tarcsányi Judit, Nádassy László (2017): *Lágyszárú növények és alkalmazásuk a tájépítészetben*. Budapest: Szent István Egyetemi Kiadó

- Szikra, 2000 Szikra Éva (2000): *A történeti kertek védelme*. In: Galavics Géza (szerk.) (2000): *Történeti kertek, kertművészet és műemlékvédelem*. Budapest: MTA Művészettörténeti Kutatóintézet, Mágus Kiadó
- Szilágyi, 2001 M. Szilágyi Kinga (2001): *A gödöllői kastélypark története – a rekonstrukció elvi szempontjai*. In: Alföldy Gábor (szerk.): *Királyi és hercegi kertek Magyarországon*. Budapest, 2001. p. 26-42.
- Walleshausen, 1995 Dr. Walleshausen Gyula (főszerk.) (1995): *A Gödöllői Agrártudományi Egyetem Jubileumi Emlékkönyve 1920-1995*. Gödöllő: Gödöllői Agrártudományi Egyetem.
- Internetes források
- Balázs, 2010 Balázs Gusztáv: *Bűvös kocka a gödöllői Fácánosban*
- Demény, 2007 Demény Krisztina (2007): *A Gödöllői-dombság általános bemutatása*. In: *Tájökológiai Lapok* 5 (2): 213–223. (2007)
- Kollányi, 2017 Dr. Kollányi László et al. (2017): *Zöldinfrastruktúra-hálózat fejlesztése, A zöldinfrastruktúra szempontjából releváns intézményi és jogszabályi környezet áttekintése*
https://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/KEHOP/ZI_tanulmany_I_kotet_FINAL.pdf
- Rónay, 1941 Rónay György (1941): *Gödöllő*, Élet, 32. évfolyam, 15. szám, pp. 298-299
https://adt.arcanum.com/hu/view/Elet_1941_1/?query=TEXT%3D%28%22R%C3%B3nay+Gy%C3%B6rgy%22%29+TEXT%3D%28G%C3%B6d%C3%B6ll%C5%91%29&pg=355&layout=s
- Szitár, 2021 Szitár Katalin et al. (2021): *Az országos zöldinfrastruktúra-hálózat kijelölésének módszertana többszemponú állapotértékelés alapján*, Természetvédelmi Közlemények 27, pp. 145–157
https://www.researchgate.net/publication/356965622_Az_orszagos_zoldinfrastruktura-halozat_kijelolesenek_modszertana_tobbszemponu_allapotertekelés_alapján
- Tatai, 2025 Tatai Zsombor (Fel. szerk.) (2025): *Szivacsvaros. Csapadékvíz visszatartása városi környezetben*. In: *Zöldinfrastruktúra füzetek* 8. Budapest: Budapesti Fővárosi Főpolgármesteri Hivatal
<https://budapest.hu/api/file/doc/szivacsvaros-2025-02-25.pdf>
- Ybl, 1925 Ybl Ervin (1925): *A premontriek gödöllői főgimnáziuma*. In: *Magyar Iparművészet*. 28. évf. 2. sz. p. 41-43.
- Nemzetközi példák
- Landezine-01 <https://landezine.com/streetlife-recommendation-campus-for-stockholm-universities/>
- Landezine-02 <https://landezine.com/the-university-of-birmingham-green-heart-by-churchman-thornhill-finch/>
- Landezine-03 <https://landezine.com/breda-university-of-applied-sciences-by-juurlink-geluk/>
- MKSK-01 <https://mkskstudios.com/projects/dukeellingtonschoolof-thearts>
- MKSK-02 <https://mkskstudios.com/dialogue/historic-landmark-becomes-an-enhanced-destination-for-the-campus-community>
- Hilderbrand, 2018 https://www.reedhilderbrand.com/practice/campus_in_a_forest

További internetes
források

- Markeviciene, 2012 Jurate Markeviciene (2012): *The spirit of the place - the problem of (RE)creating*. In: Journal of Architecture and Urbanism, Volume 36 No. 1
<https://doi.org/10.3846/20297955.2012.679789>
- Ciobota et al., 2015 Alexandru Ciobota, Miroslava Sliacka, Vladimir Obradovici (2015): *The Concept of Genius Loci in Relation to Landscape Changes*. In: Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj-Napoca. Horticulture, Volume 72 No. 1
<https://doi.org/10.15835/buasvmcn-hort:10529>
- Hüttl, R. F., et al., 2019 Hüttl, R. F., et al. (2019): *Historic gardens and climate change: Insights, desiderata and recommendations*. In: Reinhard F. Hüttl, Karen David, Bernd Uwe Schneider (Hrsg.): *Historische Gärten und Klimawandel: eine Aufgabe für Gartendenkmalpflege, Wissenschaft und Gesellschaft*. ISBN: 978-3-11-060748-2.–Berlin/Boston: De Gruyter Akademie Forschung
https://www.researchgate.net/publication/352349462_Historic_Gardens_and_Climate_Change_Insights_Desiderata_and_Recommendations
- Carrari et al., 2022 E. Carrari, C. Aglietti, A. Bellandi, C. Dibari, F. Ferrini, S. Fineschi, P. Galeotti, A. Giuntoli, R. Manganelli Del Fa, M. Moriondo, M. Mozzo, G. Padovan, C. Riminesi, F. Selvi, M. Bindi (2022): *The management of plants and their impact on monuments in historic gardens: Current threats and solutions*. In: Urban Forestry & Urban Greening, Volume 76, 127727, ISSN 1618-8667,
<https://doi.org/10.1016/j.ufug.2022.127727>.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1618866722002709#sec0070>
- Aghabozorgi et al., 2024 Koorosh Aghabozorgi, Alexander van der Jagt, Simon Bell, Harry Smith (2024): *How university blue and green space affect students' mental health: A scoping review*. In: Urban Forestry & Urban Greening, Volume 97, 128394
<https://doi.org/10.1016/j.ufug.2024.128394>
- SZT Varga Zoltán (Szerk.) (2022): Szabályozási terv
Város-Teampannon Kft (Módosítást végezte) (2023)
<https://www.godollo.hu/wp-content/uploads/2019/01/GESZ-egyseg-2023.10-27-etol-terkeppel.pdf>
- TSZT Varga Zoltán (Szerk.), Város-Teampannon Kft (Módosítást végezte) (2023):
Gödöllő Város Településszerkezeti Terve
https://www.godollo.hu/wp-content/uploads/2019/01/2023_onkhat_Godollo_TSZT_20231020tol.pdf
- TSZT Védelmek Varga Zoltán (Szerk.) (2018): Gödöllő Város Településszerkezeti Terve, Védelmek és korlátozások
https://www.godollo.hu/wp-content/uploads/2019/01/Godollo_TSZT_ertekvedelem.pdf
- HÉSZ Gödöllő Város Önkormányzata Képviselő-testületének 30/2018 (XII.14.) önkormányzati rendelete Gödöllő város helyi építési szabályzatáról
<https://www.godollo.hu/wp-content/uploads/2020/10/GESZ-egyseg-2023.10-27-etol.pdf>
- ITS Város-Teampannon Kft. (2023): Gödöllő Integrált Településfejlesztési Stratégia 2021-2027
https://www.godollo.hu/wp-content/uploads/2023/06/2 ITS_Godollo.pdf

- TAK Guba Sándor (Szerk.), Hámori Péter (Szerk.) (2017): Gödöllő Településképi Arculati Kézikönyv
https://www.godollo.hu/wp-content/uploads/2021/03/telepuleskepi_arculati_kezikonyv-1.pdf
- Int-01 <https://epiteszforum.hu/felujitjak-a-mate-godolloi-campusanak-neobarokk-foepuletet>
- Int-02 <https://ted.europa.eu/hu/notice/-/detail/43832-2022>
- Int-03 <https://uni-mate.hu/h%C3%ADr/-/content-viewer/kozel-10-milliard-forintbol-ujult-meg-a-mate-godolloi-szent-istvan-campusa/20123>
- Int-04 *2023. évi C. törvény a magyar építészetéről*
<https://njt.hu/jogszabaly/2023-100-00-00>
- Int-05 *2001. évi LXIV. Törvény a kulturális örökség védelméről*
<https://njt.hu/jogszabaly/2001-64-00-00.78#CI>
- Int-06 *Védett ingatlanok*
<https://www.oeny.hu/oeny/veding/?telepules=G%C3%B6d%C3%B6ll%C5%91&hatsz=4947&keppel=false>
- Int-07 *68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról*
<https://njt.hu/jogszabaly/2018-68-20-22>
- Int-08 *280/2024. (IX. 30.) Korm. rendelet a településrendezési és építési követelmények alapszabályzatáról*
<https://njt.hu/jogszabaly/2024-280-20-22>
- Int-09 *2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről*
<https://njt.hu/jogszabaly/2018-139-00-00>
- Int-10 *A Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve*
https://njt.hu/document/d5/d53620180000000139_14.PDF
- Int-11 <https://or.njt.hu/onkormanyzati-rendelet/2017-24-SP-328>
- Int-12 <https://www.godollo.hu/wp-content/uploads/2023/04/Godollo-Varos-Telepulesi-Kornyezetvedelmi-Programja-2021-2026-1.pdf>
- Int-13 <https://www.lifetreecheck.eu/getattachment/f592b946-b000-4049-a49a-24af7768fe97/attachment%22>
- Int-14 http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_en0574338001536681624.pdf
- Int-15 <https://uni-mate.hu/mate-2030>
- Int-16 <https://epiteszforum.hu/elkeszult-budapest-negyedik-kozparkban-levo-gyumolcsoskertje--barki-szedhet-majd-belole->
- Int-17 https://mixtura.hu/hu/product/hansegrand-top-es-top-robust_143
- Int-18 <https://greenroof.hu/greenedge-175-horganyzott-acel-agyasszegely>
- Int-19 <https://kordesrosen.hu/kerti-rozsak/>
- Int-20 <https://vadviragom.hu/termek/viragos-osgyep/>
- Int-21 <https://evfaja.hu/fa/2011/zsolnayak-ginkgo-faja>
- Int-22 <https://szentistvancampus.uni-mate.hu/campusunk-tortenete>
- Int-23 <https://termeszetvedelem.hu/talalati-oldal/?type=vedett-termeszeti-terulet&id=12/352/TT/08>

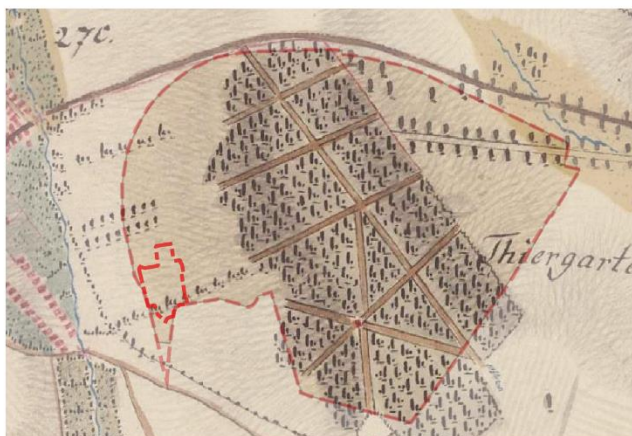
Előadások anyaga

- Fekete, Fekete Albert (2024): *A műemléki kerthelyreállítás módszertana. Történeti kertek és történeti szabadterek megújítása* című előadása
- Fekete Albert, Balogh Péter István, Sárospataki Máté, Kubinyi Zita Margaréta, Reischl-Vértés Virág, Nagy Dávid Attila, Kelemen Edmond, Gulyás Soma (2021): *MATE – Gödöllői Szent István Campus díszterének kertépítészeti tervezése*, prezentációs anyag

Ábrajegyzék

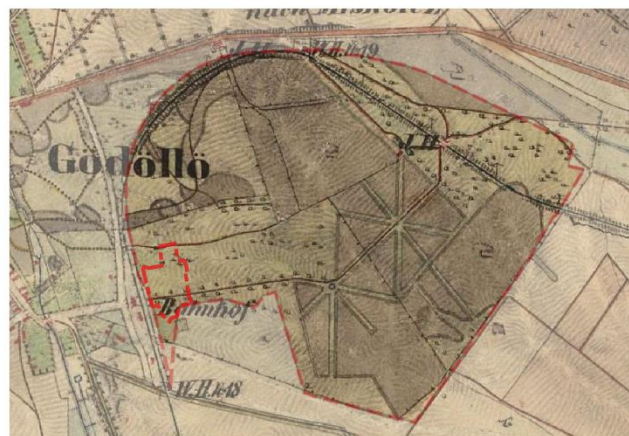
1. ábra Területhasználat és tágabb környezet vizsgálata.....	8
2. ábra Csapadékvízgyűjtő árok	17
3. ábra Történeti épületek új környezetben	17
4. ábra Duke Ellington School of the Arts helyszínrajza	18
5. ábra Mirror Lake helyszínrajza	18
6. ábra Biodiverz kiültetés és hallgatóbarát környezet.....	19
7. ábra Csapadékvíz kezelése a helyszínen	19
8. ábra A Szent István Campus idővonala.....	23
9. ábra A Rendház épülete a díszterrel	26
10. ábra A Reálgimnázium főbejárata	26
11. ábra Gépészmérnöki Kar épülete előtt található díszmedence.....	31
12. ábra Kilátás a díszterre	31
13. ábra Díszter úthálózatának alakulása	40
14. ábra Díszter változása.....	41
15. ábra SWOT analízis	45
16. ábra A díszter területén jelen lévő berendezési tárgyak.....	49
17. ábra Értékek és konfliktusok	50
18. ábra Tervezett funkciósema.....	54
19. ábra Kálmán herceg lovas szobra körüli teresedés.....	58
20. ábra Mmcité kültéri bútorok	61
21. ábra Alkalmazott fa- és cserje fajok	63
22. ábra A díszter látványa madártávlatból.....	65

Mellékletek

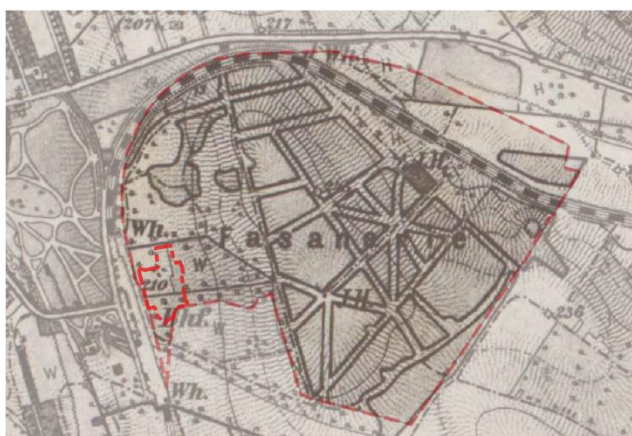
Első Katonai Felmérés

Forrás: <https://maps.arcanum.com/hu/>

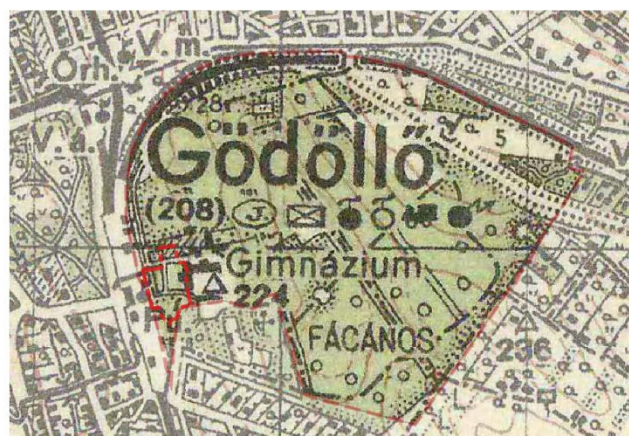
Második Katonai Felmérés

Forrás: <https://maps.arcanum.com/hu/>

Harmadik Katonai Felmérés

Forrás: <https://maps.arcanum.com/hu/>

Magyarország Katonai Felmérése 1941

Forrás: <https://www.fentrol.hu/hu/>

Kataszteri térkép 1955-60

Forrás: <https://elearning.uni-mate.hu/>

Ortofotó 2010

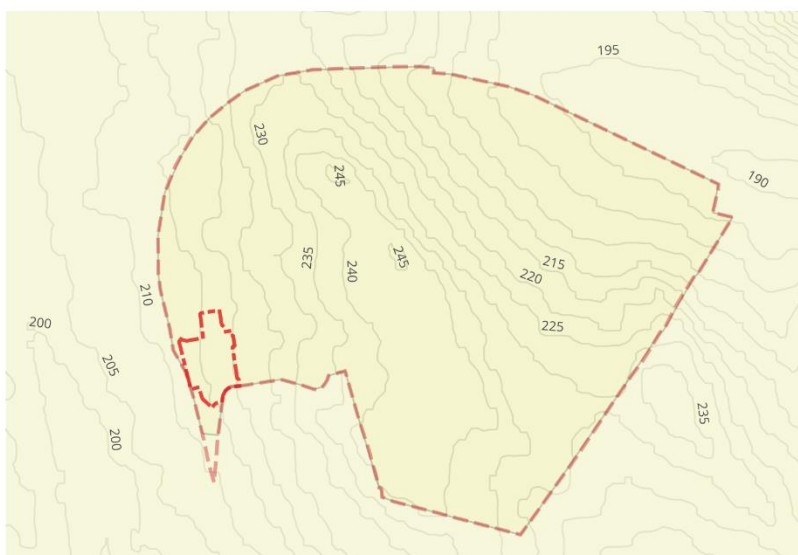
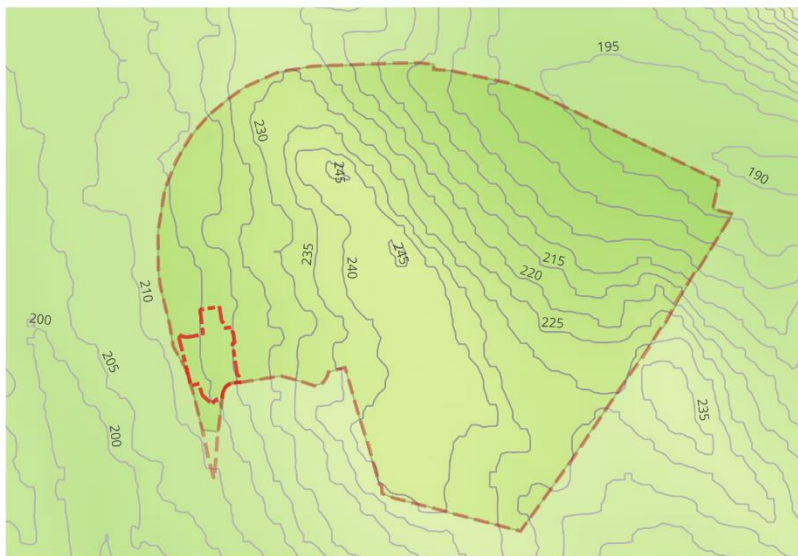
Forrás: <https://www.fentrol.hu/hu/>

0 250 500 750 1,000 m

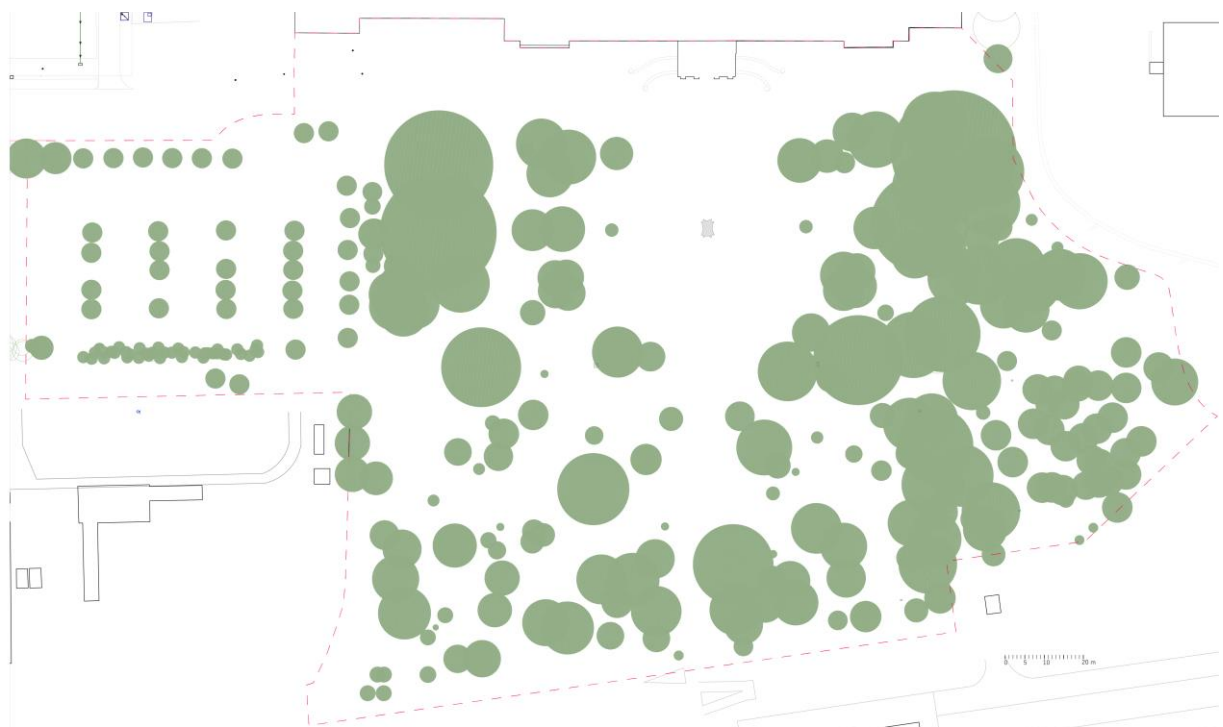

I. melléklet A MATE Szent István Campus területének történeti változásai (Forrás: Saját szerkesztés)

II. melléklet MATE Szent István Campus területének vizsgálata (Forrás: saját szerkesztés)

III. melléklet Meglévő lombkoronaborítottság és zöldfelületi arány (Forrás: saját ábra)

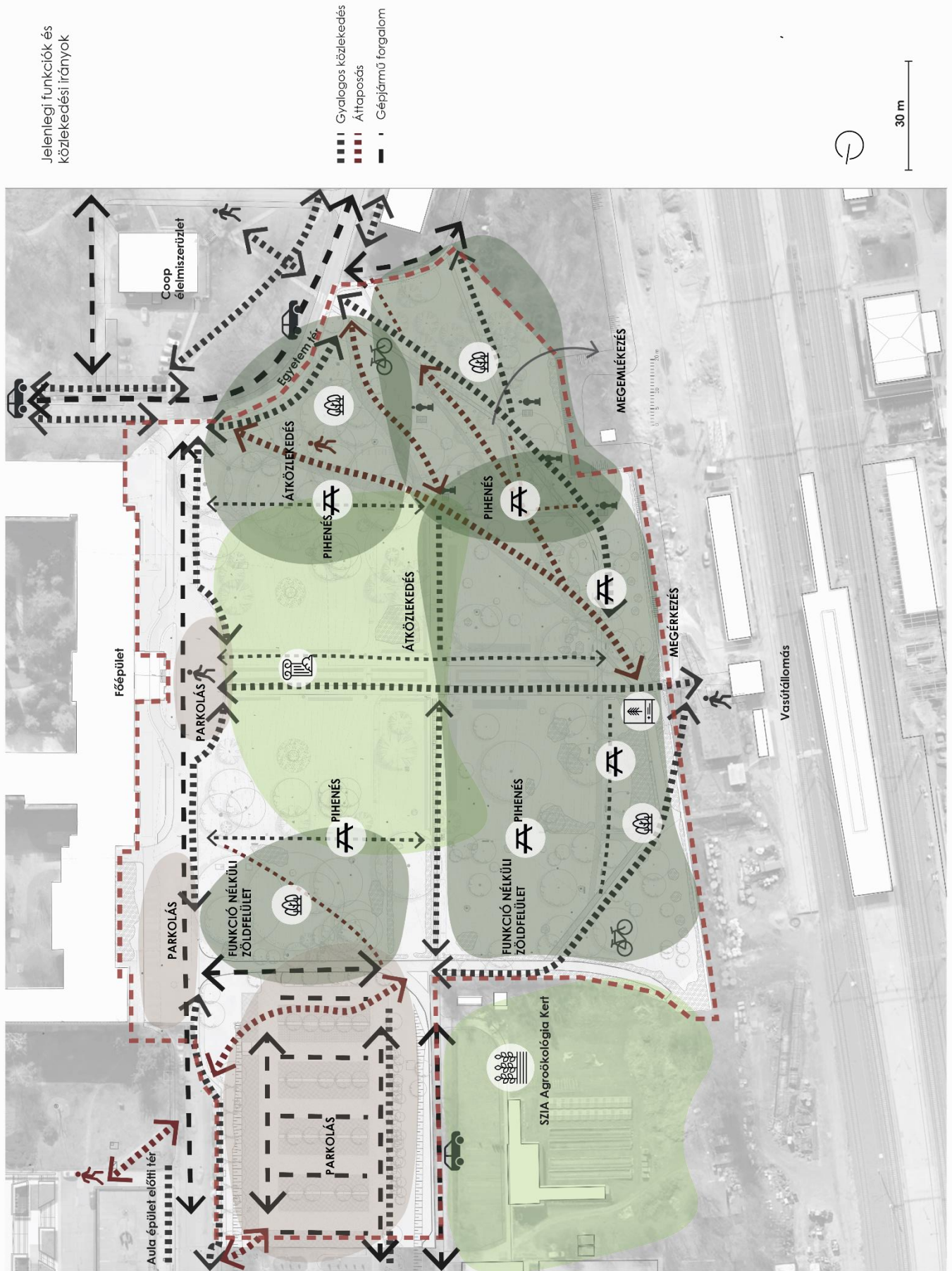

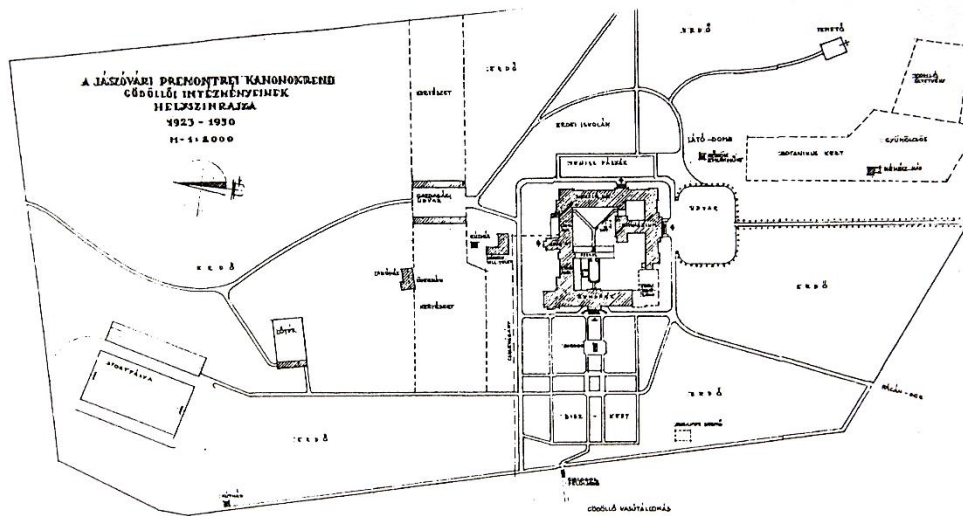
Lombkorona borítottsága	13611.842	37.27
-------------------------	-----------	--------------

Felület megnevezése	Terület (m2)	Beszámíthatóság mértéke (%)	Beszámítható terület (m2)
Tervezési terület	36520.097		
Beépített terület	7019.312	0%	0
Teljes értékű zöldfelület	26110.6	100%	26110.6
Gyephézagos burkolat	1593.3	25%	398.325
Szórt burkolat/ tömörödött talaj	1796.885	10%	179.6885
Zöldfelületi arány		73.08	26688.6135

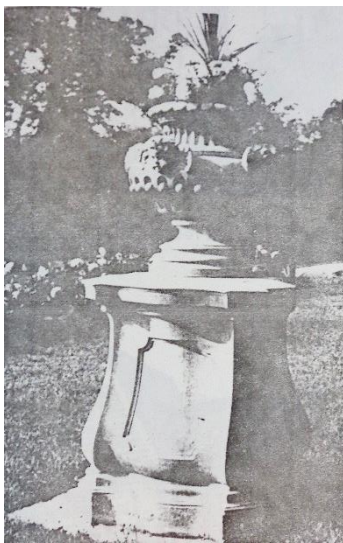
IV. melléklet Meglévő funkciószéma és közlekedési irányok (Forrás: saját ábra)

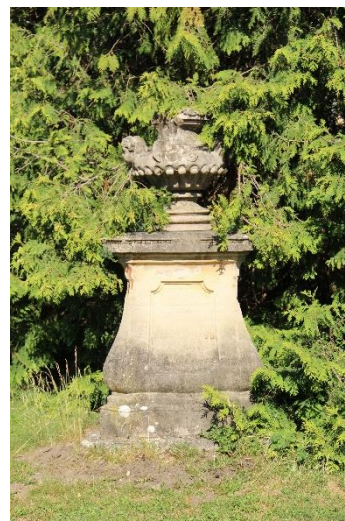

A gödöllői intézmények helyszínrajza

V. melléklet Premontrei gimnázium helyszínrajza (Forrás: Fényi, 1998)

VI. melléklet Műkő váza talpazzal (Forrás: Babó, 1986)

VII. melléklet Műkő váza alappal jelenlegi állapota (Forrás: saját fénykép, 2025)

VIII. melléklet A méhes ház, amely ma már nem található (Forrás: Fényi, 1998)

IX. Kertészeti gyakorlat az üvegháznál (Forrás: Fényi, 1998)

X. melléklet Gödöllői premontrei nevelőintézet. Rendház Kálmán herceg szobrával 1933-ban (Forrás: <https://gallery.hungaricana.hu/>)

XI. melléklet Dekoratív virágágy (Forrás: <https://gallery.hungaricana.hu/>)

XII. melléklet Gödöllői premontrei nevelőintézet; Hősök emlékműve 1937 (Forrás: <https://gallery.hungaricana.hu/>)

XIII. melléklet 1966-ban készült felvétel a lakóépületről (Forrás: <https://gallery.hungaricana.hu/>)

XIV. melléklet A sportsarnok melletti gépkocsiparkoló
(Forrás: saját fénykép, 2025)

XV. Tavaszi virágok a gyepfelületben (Forrás: saját fénykép, 2025)

XVI. melléklet Kútház kávézó (Forrás: saját fénykép, 2025)

XVII. melléklet Lakóépület (Forrás: saját fénykép, 2025)

XVIII. melléklet Díszter látványa délkeletről (Forrás: saját fénykép, 2025)

XIX. melléklet Botanikus Kert (Forrás: saját fénykép, 2025)

XX. melléklet Kollégiumi épület (Forrás: saját fénykép, 2025)

XXI. melléklet Szántó a campus területén (Forrás: saját fénykép, 2025)

XXII. Az Aula épülete és a felújított tér (Forrás: saját fénykép, 2025)

XXIII. melléklet Sportcsarnok (Forrás: saját fénykép, 2025)

XXIV. melléklet Egnyári növénykiültetés a dísztéren (Forrás: saját fénykép, 2025)

XXV. melléklet A használaton kívüli derítő (Forrás: saját fénykép, 2025)

XXVI. melléklet Szoborparkban található szobor (Forrás: saját fénykép, 2025)

XXVII. melléklet Feketefenyő (Pinus nigra) liget (Forrás: saját fénykép, 2025)

XXVIII. melléklet Korlátozott feltáruoló látvány a főépület felé (Forrás: saját fénykép)

XXIX. melléklet Az épületegyüttes keleti oldala (volt premontrei gimnázium főbejárata) (Forrás: saját fénykép)

XXX. melléklet Múlt és jelen (Forrás: saját ábra)

Gödöllő - MATE Főépület előtti díszter								
Fafelvételi jegyzőkönyv - Dátum: 2025. július - szeptember								
sor-szám	Fajnév	Gyökfő áll. 1-5	Törzsátmérő	Törzs áll. 1-5	Koronaátmérő	Korona áll. 1-5	Állapot	Ajánlott beavatkozás
1	Acer pseudoplatanus	5	36	5	10	4	Törzsön ághely, 1-2 száraz gally, ág, rendellenes, megújító- és boszorkányseprű hajtások, ágcsontos sérülés, kissé féloldalas korona, csurgózónájában talajtömörödés.	
2	Tilia sp.	4	46	4	12	4	Gyökérmak kissé rendellenes növekedése, tősarjak (fajra jellemző), kisebb kéregsérülés, ágcsont a törzsön (begyógyult), 1-2 száraz gally, néhány sárga, száraz levél, letört ág, 1-2 rendellenes ág, fagyönggyel fertőzött, csurgózónájában talajtömörödés.	fagyöngy eltávolítása
3	Tilia sp.	5	48	4	10	2	Egy törzssarj, rejtett odú gyanúja, ágcsont, száraz koronarészek, sok száraz ágvég, fonnyadt levelek, fagyönggyel súlyosan fertőzött.	kivágandó
4	Tilia sp.	5	50	5	12	3	Tősarjak (fajra jellemző), terhelt koronaalappal, visszacsontolt vázág, néhány sárga, száraz levél.	további favizsgálat javasolt
5	Populus tremula		150		21	4	Alacsony tőzs, letört ágak, száraz ágvégek, borostyán benőtte.	borostyán eltávolítása
6	Tilia sp.	4	46	4	14	5	Gyökérmak kissé rendellenes növekedése, tősarjak (fajra jellemző), ágcsontok a törzsön, néhány sárga, száraz levél.	további favizsgálat javasolt
7	Acer pseudoplatanus 'Purpurascens'	5	28	4	7	3	Ferde törzs, száraz ágvégek, hancssérülés az ágon, csurgózónájában talajtömörödés.	további favizsgálat javasolt
8	Acer platanoides	4	32	5	10	4	Gyökérmak kissé rendellenes növekedése (odvasodás gyanúja), kisebb kéregsérülés (begyógyult), néhány fehér foltos levél, fagyönggyel fertőzött.	további favizsgálat javasolt, fagyöngy eltávolítása
9	Tilia sp.		45		10	4	Tősarjak (fajra jellemző), néhány sárga, száraz levél, Platanus sp. felől kissé nyomott korona, fagyönggyel fertőzött.	fagyöngy eltávolítása
10	Platanus x hybrida	4	78	4	21	3	Gyökérmak kis mértékű léces vastagodása, törzsön dudor, ágakon egyéb rendellenes kinövés, ágcsontok, egyiknél odú (nedves váladék), borostyán a tövénél.	további favizsgálat javasolt
11	Ulmus sp.	3	70	4	11	4	Sekély gyökérzet, fojtógyökér, gyökérmak léces vastagodása, törzssajak, törzsön folyadék, boszorkányseprű hajtások, néhány száraz gally, ágvég.	további favizsgálat javasolt
12	Styphnolobium japonicum	4	70	5	9	4	Sekély gyökérzet, csonkolt ágak.	
13	Styphnolobium japonicum	4	67	5	16	3	Gyökérmak kissé rendellenes növekedése, gyökérsarj, kéreg hosszirányú, nyitott repedése a az ágakon (hancssérülés), lehasadt ág.	további favizsgálat javasolt
14	Styphnolobium japonicum	4	61	4	16	4	Gyökérmaknál színeződés, ágcsont.	
15	Acer pseudoplatanus	5	42	5	13	4	Ágcsontos sérülés, száraz ágvégek.	
16	Tilia sp.	5	38	5	8	3	Tősarj, néhány gyökérsarj (fajra jellemző), törzssarj, "V" elágazás, csonkolt ágak, száraz ágvégek, néhány sárga, száraz levél, 1-2 rendellenes ág, fagyönggyel súlyosan fertőzött	idővel kivágandó
17	Corylus maxima				10		Többtörzsű	
18	Tilia sp.	5	54	5	13.8	4	Tősarj (fajra jellemző), 3 egyforma erős vázág, száraz gallyak, fagyönggyel fertőzött.	idővel kivágandó
19	Tilia sp.	5	58	5	12.8	4	Borostyán a tövénél, csonkolt ágak, rossz állású ág, néhány sárga, száraz levél, fagyönggyel fertőzött.	fagyöngy eltávolítása
20	Fraxinus ornus 'Mecsek'		15		2.5			
21	Prunus cerasifera							
22	Maclura pomifera							
23	Maclura pomifera	3	77	4	13.6	4	Gyökérmaknál rendellenes kinövések (dudor), tősarj, kissé ferde törzs, "V" elágazás.	további favizsgálat javasolt
24	Sorbus torminalis	2	66	3	12	3	Nagyobb felületen sérült kéreg- és hancssérülés (gyökérmaknál odvasodás), "V" elágazás, száraz ágak, ágvégek, sok száraz levél.	kivágandó
25	Prunus sp.		10	5	2	4	Tövénél Corylus sp. nő, lombkoronában vízhiány jelei mutatkoznak, ágon mézga.	
26	Corylus colurna	4	15	5	5.2	5	Gyökérmaknál kéregsérülés, "V" elágazás.	
27	Acer pseudoplatanus	5	35	3	8	2	Több kéregsérülés a törzsön és ágakon (kéreg felszakadás), visszacsontolt korona.	kivágandó
28	Styphnolobium japonicum	4	92	4	19.4	3	Rézsűn, fojtógyökér, több dudor a törzsön, rendellenes kinövések az ágon, "V" elágazás, ágcsontok (lehasított ág, metszési seb).	további favizsgálat javasolt
29	Acer pseudoplatanus	5	45	4	14	3	Enyhén ferde törzs, kéregsérülés az ágakon (hámoló kéreg), száraz ágvégek, néhány fehér foltos levél.	további favizsgálat javasolt

30	Styphnolobium japonicum	5	65	4	18	3	Lehasadt ág (odvasodás), száraz ágak, ágcsomók, megújító hajtások.	további favizsgálat javasolt
31	Corylus colurna	3	10	5	3.64	5	Kéregsérülés a gyökérmagknál, néhány sárga levél.	
32	Acer platanoides	4	53	4	15	4	Enyhén ferde törzs (gyökérmagk rendellenes növekedése), "V" elágazás, terhelt koronaalap, kicsi dudor, fagyönggyel fertőzött.	további favizsgálat javasolt, fagyöngy eltávolítása
33	Acer platanoides 'Globosum'		14		5			átültetendő
34	Acer platanoides 'Globosum'		14		5			átültetendő
35	Styphnolobium japonicum	2	33	3	10.3	4	Gyökérmagki odvasodás, másik törzs helye (tősarjak), ágcsomók, néhol kéregsérülés (hámló kéreg).	további favizsgálat javasolt
36	Acer platanoides	4	62	4	17	4	Felszínre került gyökérmagk, fojtógyökér, terhelt koronaalap, vízszák, ágcsomók, néhány foltos levél, fagyönggyel fertőzött.	további favizsgálat javasolt, gyökérvédelem, fagyöngy eltávolítása
37	Styphnolobium japonicum	4	82	5	19.5	3	Enyhe gyökérmagkforlás, lehasadt ág (rajta madárodú), "V" elágazás, száraz ág, néhány dudor.	további favizsgálat javasolt
38	Styphnolobium japonicum	3	26+26		9.8	4	Tősarjak, odvasodás jelei, száraz ágvégek, borostyán benőtte.	borostyán eltávolítása, további favizsgálat javasolt
39	Styphnolobium japonicum	5	53	3	11.2	4	Több dudor a törzsön, koronaalapnál, ágon, egyforma erős vázágak, sérült ág (hámló kéreg).	további favizsgálat javasolt
40	Styphnolobium japonicum	4	75	5	16.24	4	Sekély gyökérmagk jele, egyforma erős vázágak, visszacsomkolt ág, rendellenes kinövés az ágon.	
41	Styphnolobium japonicum	5	103	5	14	4	Terhelt koronaalap, ágcsomók, egyik ágon kéregsérülés (hancssérülés?), járda közelében.	
42	Styphnolobium japonicum	5	80	4	13	4	Koronaalapnál 2 nagy ágcsomók, lehasított ág (metszési seb), út felé dől.	
43	Platanus x hybrida		23		6			
44	Tilia sp.		15		3			
45	Tilia sp.		15		3			
46	Tilia sp.		15		3			
47	Styphnolobium japonicum	5	80	5	15	4	Ágcsomók a koronaalapnál, "V" elágazás, ágcsomók, hámló kéreg az ágon, kis odú (?).	további favizsgálat javasolt
48	Populus alba		70		15		Kiszáradt, gombatermőtest a gyökérmagknál, szarvasbogarak jelenléte.	kivágandó
49	Styphnolobium japonicum	4	79	5	14	4	Sekély gyökérmagk, ágcsomók (kis fúrás), "V" elágazás, Populus sp. felől kissé nyomott korona, rendellenes kinövés az ágon, csurgózónájában talajtömörödés	további favizsgálat javasolt
50	Styphnolobium japonicum	3	40+58+40	4	14	4	Többtörzsűs, lehasított vázág helye a tövénél, tősarjak, gyökérmagki odvasodás, néhány rendellenes kinövés az ágon, szarvasbogár jelenléte.	további favizsgálat javasolt
51	Acer pseudoplatanus	4	74	4	12	4	Gyökérmagk léces vastagodása, 3 egyforma erős vázág, ágcsomók, száraz ágak, néhány fehér foltos levél.	
52	Acer campestre	5	52	4	9	4	Kiseb kéregsérülés, koronaalapnál rendellenes ág, fagyönggyel fertőzött.	fagyöngy eltávolítása
53	Styphnolobium japonicum	2	20	4	7	3	Tősarjról nőtt fa, gyökérmagki odvasodás (?), törzssarj, visszacsomkolt vázágak.	kivágandó
54	Styphnolobium japonicum	5	75	5	16	3	Ágcsomók, lehasadt/lehasított ág (metszési seb), rendellenes kinövés az ágon.	további favizsgálat javasolt
55	Styphnolobium japonicum		10		6		Tősarjról nőtt fa (tuskó).	kivágandó
56	Styphnolobium japonicum	4	78	5	21	3	Nagyobb mértékben kiszélesedő gyökérmagk, terhelt koronaalap, vízszák, száraz ágak, borostyán benőtte.	borostyán eltávolítása, további favizsgálat javasolt
57	Fagus sylvatica 'Atropunicea'		10		6			
58	Styphnolobium japonicum	2	66	4	18	4	Gyökérmagknál hancssérülés, gyökérmagkba nőtt tárgy (aszfalt járda), száraz ágak.	további favizsgálat javasolt
59	Styphnolobium japonicum		135		32	3	Alacsony törzs, 3 egyforma erős vázág, néhány sérült ág (hámló kéreg), száraz ágak, borostyán benőtte.	borostyán eltávolítása
60	Tilia sp.		15		4			
61	Styphnolobium japonicum	3	116	4	17	4	Sekély gyökérmagk, lehasított vázág helye a tövénél, tősarj, száraz, sérült ágak, borostyán benőtte.	borostyán eltávolítása
62	Platanus x hybrida	4	48	5	14.5	4	Gyökérmagk kis mértékű léces vastagodása, tövénél Morus sp. Sarj, néhány száraz gally, ág.	
63	Betula pendula	3	47	4	10	4	Gyökérmagknál hancssérülés (odvasodás jele), dudor a törzsön, rossz állású ág, száraz ág.	további favizsgálat javasolt
64	Chamaecyparis lawsoniana		30		5.3		Borostyán benőtte, visszacsomkolt ágak.	kivágandó
65	Picea orientalis		60		8.4		Alacsony törzs, néhány száraz ág, borostyán a törzsön.	borostyán eltávolítása
66	Cupressus arizonica		60		11.2		Több visszacsomkolt ág, néhány száraz, lehasadt ág, borostyán a törzsön.	borostyán eltávolítása
67	Magnolia sp.	5		5	3.4	5	Többtörzsűs.	
68	Thuja plicata		50		10.7		Alatta sok hulladék.	

69	Catalpa bignonioides	4	66	2	9.3	3	Ferde törzs, kéreg hosszirányú, nyitott repedése (odvasodás), ágcsomók (odvasodás), visszacsomolt ágon kéregsérülés.	további favizsgálat javasolt, idővel kivágandó
70	Catalpa bignonioides	3	78	4	12	4	Gyökérmak kis mértékű léces vastagodása és hánccssérülés (odvasodás jele), kisebb kéregsérülések törzsön és ágon, "V" elágazás, ágcsomók, visszacsomolt vázág (megújító hajtások).	további favizsgálat javasolt
71	Catalpa bignonioides	4	61	4	10.5	3	Gyökérmak rendellenes növekedése, ágcsomók, kéregsérülés (hámló kéreg az ágakon), odvasodás az egyik vázágon, száraz ágak.	további favizsgálat javasolt
72	Catalpa bignonioides	3	68	3	11.2	4	Sekély gyökérzet, hánccssérülés (odvasodás jele), kéreggyűrődés, kéregsérülés az ágon (hámló kéreg), odvasodás jele a törzsön.	további favizsgálat javasolt
73	Thuja sp.		25		4.1		Csúcscsáradás.	kivágandó
74	Chamaecyparis lawsoniana		35		4.3			kivágandó
75	Thuja plicata		40+30		7.6		Borostyán a tövénél.	kivágandó
76	Taxus sp.				9.6		Borostyán a tövénél.	kivágandó
77	Taxus sp.				15		Borostyán a tövénél.	kivágandó
78	Thuja plicata		44+46+46		7.3		Borostyán a törzsön.	borostyán eltávolítása
79	Platanus x hybrida	4	77	4	23	4	Tösarj, kéreg keresztirányú repedése, 3 egyforma erős vázág, kissé ferde korona.	
80	Chamaecyparis lawsoniana	5	40.8+35	3	6.3	4	Tövénél ágcsomók, "V" elágazás (odvasodás jelei?), néhány barna folt a koronában, felkopaszodott, tövénél borostyán.	további favizsgálat javasolt
81	Chamaecyparis lawsoniana		40		7.4		Száraz koronarészek.	kivágandó
82	Acer platanoides	4	79	3	14.3	4	Sekély gyökérzet, oltási hely (a törzs alsó, gyökér felőli része vékonyabb, hámló kéreg), 3 egyforma erős vázág, lehasított ág (metszési seb)(megújító hajtás), néhány száraz ág, néhány foltos levél.	
83	Morus alba 'Pendula'	5	22	4	3.1	3	Visszacsomolt ágak, sérült ágak, kéregsérülések (hámló kéreg), néhány foltos levél, borostyán a törzsön.	idővel kivágandó
84	Betula utilis	5	11	4	4.4	4	Törzsön ágcsomók, néhány száraz levél, tövénél borostyán.	
85	Fagus sylvatica 'Atropunicea'	5	15	5	6.6	4	Néhány levélen száraz folt.	
86	Acer pseudoplatanus	3	6	4	2	5	Sérült gyökérmak, sekély gyökérzet, ferde törzs.	gyökérmak védelme
87	Corylus colurna	4	11	4	3.5	5	Gyökérmaknál, törzsön kisebb kéregsérülések.	gyökérmak védelme
88	Elaeagnus angustifolia						Invazív.	
89	Tilia sp.							
90	Pseudotsuga menziesii						Csúcscsáradás.	kivágandó
91	Celtis occidentalis						Invazív.	
92	Styphnolobium japonicum	4	41	4	15	4	Tövénél csomolt vázág, tösarjak, alacsony törzs, 4 egyforma erős vázág, szabálytalan keresztmetszetű ágcsomók, kisebb kéregsérülések (bevágások), néhány száraz ág, borostyán a tövénél.	
93	Acer pseudoplatanus	4	40	4	7	3	Gyökérmaknál, törzsön sok hangya jelenléte, törzsön kisebb kéregsérülések, "V" elágazás, lehasadt ág (odvasodás), Styphnolobium japonicum felől kissé nyomott korona, száraz gallyak, néhány száraz levél.	további favizsgálat javasolt
94	Styphnolobium japonicum	4	75	5	13.8	3	Gyökérmak léces megvastagodása (kitámasztás), 3 egyforma erős vázág, egyik ágán rendellenes kinövések és madárodú, száraz ágvégek, közel az aszfalt járdához.	további favizsgálat javasolt
95	Celtis occidentalis	5	44	5	7.4	3	Rossz állású ág, fagyönggyel súlyosan fertőzött, invazív.	kivágandó
96	Celtis occidentalis	4	44	4	11.3	4	Gyökérmaknál kisebb rendellenesség, kissé ferde törzs, Styphnolobium japonicum felől kissé nyomott korona, fagyönggyel fertőzött, invazív.	fagyöngy eltávolítása
97	Styphnolobium japonicum	4	63	5	15	4	Sekély gyökérzet, 3 egyforma erős vázág, néhány száraz ágvég és ágcsomók, kéregsérülés az egyik vázágon, rendellenes kinövés az ágon.	további favizsgálat javasolt
98	Acer campestre	4	43	4	9.5	3	Gyökérmak kissé rendellenes vastagodása, törzssarjak, száraz gallyak, ágak, odú, fagyönggyel fertőzött.	fagyöngy eltávolítása
99	Acer campestre	4	32	5	7.2	4	Gyökérmak kissé rendellenes vastagodása, tösarj, kis kéregsérülés, néhány foltos levél.	
100	Corylus colurna	5	10	4	4.2	5	Megerősödött törzssarjak.	
101	Robinia pseudoacacia		12		4		Invazív.	
102	Ginkgo biloba	2	8	5	1.5	3	Gyökérmaknál kéregsérülés (kéregfelszakadás), tőhajtás, száraz korona.	kivágandó
103	Robinia pseudoacacia		12		4		Invazív.	
104	Tilia sp.	5	32	4	8.8	4	Tőhajtások, kissé ferde törzs, terhelt koronaalap, lehasadt ág, fagyönggyel fertőzött.	fagyöngy eltávolítása
105	Acer campestre	4	54	4	13.5	3	Gyökérmak kissé rendellenes vastagodása, több száraz ág, hangyák jelenléte, borostyán benőtte.	borostyán eltávolítása

106	Tilia sp.	5	56	4	12	4	Törzssarjak, ágcsomók, néhány száraz gally, fagyönggyel fertőzött.	fagyöngy eltávolítása
107	Tilia sp.	5	50	4	9	3	Törzshajtások, sok száraz ágvég, fagyönggyel súlyosan fertőzött.	fagyöngy eltávolítása
108	Tilia sp.	5	40	5	10	3	Tősarjak, odvas koronaalap, rönnylások, "V" elágazás, száraz ágvégek, fagyönggyel fertőzött.	további favizsgálat javasolt, fagyöngy eltávolítása
109	Tilia sp.	4	41	4	7.6	4	Visszametszett tő- és törzssarjak, kisebb kéregsérülés.	
110	Tilia sp.	4	46	4	11.3	3	Visszametszett tő- és törzssarjak, sekély gyökérzet, száraz gallyak, ágvégek, visszacsomolt vázág, fagyönggyel fertőzött.	fagyöngy eltávolítása
111	Acer campestre	4	16	5	4.6	3	Gyökérmayk rendellenes növekedése, törzssarjak, lehasadt ág (onnan megújító hajtások), fagyönggyel fertőzött.	fagyöngy eltávolítása
112	Acer campestre	3	16	5	4.1	4	Sekély gyökérzet (felszínen lévő gyökérzet sérülése), törzssarjak, fagyönggyel fertőzött.	gyökérmayk védelme, fagyöngy eltávolítása
113	Corylus colurna	5	10	4	2	5	Visszametszett tősarjak, törzsön kisebb kéregsérülések.	
114	Prunus cerasifera 'Nigra', Morus sp.						Fa- és cserjecsoport.	
115	Acer campestre	3	51	4	8.7	3	Gyökérmayk kissé rendellenes növekedése, tősarjak, odvasodás jele (?), ágcsomk a törzsön, száraz ágak, ágvégek, fagyönggyel súlyosan fertőzött.	további favizsgálat javasolt, fagyöngy eltávolítása, idővel kivágandó
116	Corylus colurna		11		3		Visszametszett tősarjak, törzsön kisebb kéregsérülések.	
117	Prunus cerasifera 'Nigra'	4	5	3	3	2	Gyökérsarjak, kéregfelszakadások, sok száraz ág.	kivágandó
118	Tilia sp.	5	20	5	7.5	5	Tősarjak, kissé terhelt koronaalap.	
119	Acer negundo		80		9.5		Tő- és törzssarjak (törzs egy része megmaradt).	kivágandó
120	Prunus cerasifera	5	30	4	7.8	4	Sérült korona, lehasadt ág, borostyán benőtte.	borostyán eltávolítása
121	Prunus cerasifera 'Nigra'	5	10	3	4	4	Gyökérsarjak, ferde törzs, törzssarjak.	kivágandó
122	Platanus x hybrida	4	86	5	18.5	4	Gyökérmayk kissé rendellenes növekedése, sekély gyökérzet, tősarj, csipkésposloska jelenléte.	
123	Fagus sylvatica 'Atropunicea'	5	25	5	8	4	Tővénel Morus sp., néhány száraz, foltos levél.	
124	Morus alba 'Pendula'	5	31	3	4.7	3	Kéregsérülés a törzsön és az ágakon (hámló kéreg), koronaalapnál odvasodás, rossz állású ágak.	idővel kivágandó
125	Thuja plicata		50		7.6			
126	Styphnolobium japonicum	5	89	4	20.5	4	Lehasított ág (metszési seb), kis méretű dudor a törzsön, 3 egyforma erős vázág.	
127	Thuja occidentalis		15		2		Száraz koronarész.	átültetendő
128	Thuja plicata							kivágandó
129	Chamaecyparis lawsoniana						Több száraz koronarész.	kivágandó
130	Thuja plicata				6.3		Csúcsszáradás, borostyán benőtte.	kivágandó
131	Catalpa bignonioides	3	59	3	9	3	Gyökérmayknál és törzsön kisebb hánccsérülések, gyökérmayknál odvasodás jelei (?), törzssarj, vöröses színeződés, koronaalapnál odú, lódarazsak jelenléte, ágcsomók, egyik vázágon kéregsérülés, sok száraz gally.	további favizsgálat javasolt
132	Catalpa bignonioides	3	68	2	9	3	Gyökérmaykon és törzsön nagy méretű hánccsérülés, törzsön vörös színeződés, odú, rönnylások a törzsön, sérült, száraz ágak, visszacsomolt ágak.	további favizsgálat javasolt, idővel kivágandó
133	Catalpa bignonioides	4	59	4	9	4	Gyökérmayk kissé rendellenes növekedése, törzsön vöröses színeződés, koronaalapnál kis odú, sok száraz gally, visszacsomolt ág (odvas ág), lehasadt ág, kéregsérülés az ágakon (hámló kéreg).	további favizsgálat javasolt
134	Catalpa bignonioides	3	55		9	3	Sekély gyökérzet, fojtógyökér, száraz ágak, borostyán benőtte.	további favizsgálat javasolt, borostyán eltávolítása
135	Magnolia sp.	5		5	3.4	5	Többtörzsés.	
136	Tetradium daniellii	4	29	4	11.7	3	Gyökérmayknál kis kéregsérülés, ferde törzs, odvas ág, sérült ág (kéreghasadás), száraz ág.	további favizsgálat javasolt
137	Thuja plicata		40+40+40		10.5			
138	Cupressus arizonica		30+30		8.3		Száraz koronarészek, borostyán benőtte.	idővel kivágandó
139	Betula pendula						Kiszáradt.	kivágandó
140	Betula pendula						Kiszáradt.	kivágandó
141	Platanus x hybrida	4	35	4	13	4	Gyökérmaykon kisebb kéregsérülések, törzsön kisebb hosszirányú kéregrepedések, terhelt koronaalap, ágcsomók, kártevőre utaló jelek néhány levelen.	
142	Thuja occidentalis		20		3.7		Borostyán benőtte, kevés száraz koronarész.	kivágandó
143	Platanus x hybrida	4	77	5	28	4	Gyökérmaykon kis hánccs- és kéregsérülés, tősarj, kéreggyűrődés, csipkésposloska jelenléte.	
144	Celtis occidentalis	4	59	5	15	3	Tő- és törzssarjak, ferde törzs, Platanus x hybrida felől nyomott, torz korona, invazív.	

145	Populus alba	4	72	3	15	2	Sekély gyökérzet, ferde törzs, több helyen kéregsérülés (odú), lehasadt ág, sok száraz ág.	kivágandó
146	Celtis occidentalis	3	47	4	12.6	4	Gyökérnyaki odvasodás jele, kissé nyomott, torz korona, invazív, fagyönggyel fertőzött.	fagyöngy eltávolítása
147	Platanus x hybrida	4	90	4	30	4	Gyökérnyak léces vastagodása, sekély gyökérzet, kéreggyűrődés, ágcsomk, terhelt koronaalap, csipkésposzka jelenléte, borostyán benőtte (törzsön).	borostyán eltávolítása
148	Acer platanoides	4	65	3	13	3	Sekély gyökérzet, felszínre került gyökérzet (sérült gyökér), törzsön, ágakon hancssérülés, száraz ágak, ágvégek, fagyönggyel fertőzött.	fagyöngy eltávolítása
149	Acer campestre	4	48	4	13	4	Gyökérnyak rendellenes növekedése, ágcsomkok (odú), kéregsérülések (hámló kéreg), kissé nyomott korona.	
150	Acer campestre	4	41	4	12.3	4	Gyökérnyak léces vastagodása, sekély gyökérzet, kéregsérülés (hámló kéreg), nyomott korona.	
151	Acer campestre	4	37	4	11.6	3	Sekély gyökérzet, törzsön kéregsérülés (hámló kéreg), száraz gallyak, fagyönggyel súlyosan fertőzött.	fagyöngy eltávolítása
152	Acer platanoides	3	54	2	12.3	3	Gyökérnyakon és a törzs teljes hosszában hancssérülés, "V" elágazás.	idővel kivágandó
153	Prunus cerasifera				6.7		Tősarjakból nőtt.	kivágandó
154	Tilia sp.	5	8	4	3.8	4	Törzssarjak.	
155	Platycladus orientalis		13		5		Ritkás ágrendszer.	
156	Pinus nigra		23		4.6		Ritkás ágrendszer, borostyán a tövénél.	
157	Tilia sp.		30		8		Tősarjak, száraz ágvégek (csúcsszáradás), fagyönggyel súlyosan fertőzött.	fagyöngy eltávolítása
158	Tilia sp.		12		4.2		Kéregsérülés.	
159	Tilia sp.		19		5.1		Kéregsérülés.	
160	Morus alba 'Pendula'		19		2		Koronaalpnál rendellenes kinövés, torz korona.	idővel kivágandó
162	Styphnolobium japonicum	4	110	4	24	4	Alacsony törzs, lehasított ág helye a tövénél (metszési seb), 3 egyforma erős vázág, néhány száraz, sérült ág, rendellenes kinövés az ágon.	további favizsgálat javasolt
163	Gleditsia triacanthos	5	53	4	13	4	Kéregsérülés a törzsön, törzshajtások, "V" elágazás, száraz ágak, lehasadt, visszacsomkolt ág.	
164	Tilia sp.		15		3			
165	Elaeagnus angustifolia						Borostyán benőtte, invazív.	
161	Chamaecyparis lawsoniana		40		6.8		Több száraz koronarész.	kivágandó
167	Pinus nigra facsoport							
168	Acer platanoides							
169	Celtis occidentalis						Invazív.	
170	Morus sp.							
171	Robinia pseudoacacia facsoport						Invazív.	
172	Tilia sp. faszor							
173	Acer campestre							építési munkálatok miatt kivágandó
174	Tilia sp. faszor							
175	Prunus cerasifera							
176	Prunus sp. faszor							
177	Quercus rubra							
178	Fraxinus sp.							
179	Fraxinus sp. faszor							

Latin név	Magyar név	Magasság (m)	Méret, minőség	db/m ²	Össz. darabszám	Beszerezhetőség
Fák						
Acer platanoides 'Emerald Queen'	'Emerald Queen' korai juhar	15-20	SF Fld. 14/16	-	2	Alsótekeresi Faiskola
Acer x 'Pacific Sunset'	'Pacific Sunset' juhar	8-10	SF Fld. 14/16	-	4	Alsótekeresi Faiskola
Catalpa bignonioides	szivarfa	10-15	SF 3xi. Fld. 12/14	-	2	Alsótekeresi Faiskola
Fraxinus ornus 'Mecsek'	Gömb virágos kóris	6-8	SF Fld. 12/14	-	1	Alsótekeresi Faiskola
Fraxinus ornus 'Tas'	Tas' virágos kóris	10-12	SF Fld. 18/20	-	1	Alsótekeresi Faiskola
Gleditsia triacanthos 'Sunburst'	Lepényfa	10-15	SF Fld. 12/14	-	4	Alsótekeresi Faiskola
Malus 'Hopa'	Rózsaszín virágú díszalma	4-6	SF 3xi. Fld. 20/25	-	4	Alsótekeresi Faiskola
Prunus serrulata 'Kanzan'	Kanzan díszcserezsnye	7-10	SF Fld. 14/16	-	6	Alsótekeresi Faiskola
Pyrus calleryana 'Chanticleer'	Chanticleer díszkörte	8-10	SF Kont. 50L8/10	-	6	Alsótekeresi Faiskola
Quercus robur	Kocsányos tölgy	25-30	SF 2xi 12/14	-	1	Tahi Faiskola
Quercus rubra	Vöröstölgy	20-25	SF 2xi 10/12	-	4	Tahi Faiskola
Sorbus dacica	Erdélyi berkenye	5-6	Fld. 150/200	-	5	Alsótekeresi Faiskola
Styphnolobium japonicum	Japánakác	15-20	SF Fld. 30/35	-	3	Alsótekeresi Faiskola
Tilia tomentosa 'Szeleste'	Ezüst hárs	20-25	SF Fld. 18/20	-	3	Alsótekeresi Faiskola
Ulmus pumila 'Pusztá'	Pusztaszil	10-20	SF Fld. 16/18	-	2	Alsótekeresi Faiskola
Bokorfák						
Amelanchier canadensis	Kanadai fanyarka	4-5	Kont. 10L 150/200	-	3	Alsótekeresi Faiskola
Prunus maackii 'Amber Beauty'	Díszcserezsnye	8-12	BF 250/300	-	3	Vdberk
Gyümölcsfák						
Cydonia oblonga 'Konstantinápolyi'	'Konstantinápolyi' birs		Kont. 10L	-	2	Alsótekeresi Faiskola
Malus domestica 'Húsvéti rozsmaring'	'Húsvéti rozsmaring' alma		Szgy.	-	1	Alsótekeresi Faiskola
Malus domestica 'Nyári fontos'	'Nyári fontos' alma			-	1	
Malus 'Éva'	'Éva' alma		Szgy.	-	1	Alsótekeresi Faiskola
Mespilus germanica 'Hollandi óriás'	'Hollandi óriás' naspolya		Szgy.	-	2	Alsótekeresi Faiskola
Pyrus communis 'Bosc Kobak'	'Bosc Kobak' körte		Szgy.	-	1	Alsótekeresi Faiskola
Pyrus communis 'Vilmos'	'Vilmos' körte		Szgy.	-	1	Alsótekeresi Faiskola
Örökzöld						
Pinus nigra	Feketefenyő	20-30	Fld. 125/150	-	6	Alsótekeresi Faiskola
Összesen:					69	
Cserjék						
Aronia melanocarpa	Fekete törpeberkenye		KCS K 8L 2xi 60/80	-	9	Prenor
Berberis julianae	Júlia-borbolya	2-3	Kont. 2L 30/40	-	8	Alsótekeresi Faiskola
Berberis vulgaris	Sóskaborbolya		C2 40/60	-	7	Tahi Faiskola
Caryopteris clandonensis 'Heavenly Blue'	Kékszakkált	1	Kont. 3L 30/40	-	20	Alsótekeresi Faiskola
Cornus sanguinea 'Winter Beauty'	Veresgyűrű som	3-4	C2 30/40	-	12	Tahi Faiskola
Cornus stolonifera 'Flaviramea'	Tarackos som	1,5 - 2,5	Kont. 3L 40/60	-	28	Alsótekeresi Faiskola
Cotinus coggygria	Cserszömörce	3-5	40/60, Kont. 2L	-	3	Alsótekeresi Faiskola
Deutzia gracilis	Karcsú gyöngyvirágcsereje	0,5-0,7	Kont. 2L 30/40	-	28	Alsótekeresi Faiskola
Deutzia gracilis 'Nikko'	Nikko gyöngyvirágcsereje		Kont. 2L 20/30	-	24	Alsótekeresi Faiskola
Euonymus europaeus	Csíkos kecskerágó		Kont. 2L	-	15	Tahi Faiskola
Hydrangea quercifolia	Tölgylevelű hortenzia	1-1,5	KCS K 3L 1xi 30/40	-	10	Prenor
Kolkwitzia amabilis	Kínai viráglonc	2-3	3xi. Fld. 150/200	-	10	Alsótekeresi Faiskola
Mahonia aquifolium	Kerti mahónia		Kont. 3L 30/40	-	17	Alsótekeresi Faiskola
Philadelphus coronarius	Közönséges jezsámen	2-3	Kont. 3L	-	5	Alsótekeresi Faiskola
Spiraea x vanhouttei	Közönséges gyöngyvirágcsereje		40/60, Kont. 3L	-	23	Alsótekeresi Faiskola
Viburnum x pragense	Prágai bangíta		3xi. Fld. 100/150	-	12	Alsótekeresi Faiskola

Latin név	Magyar név	Virágzási idő								Magasság (cm)	Darabszám	Méret, minőség	Beszerezhetőség
		Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szept.	Okt.				
Achillea filipendulina 'Cloth of Gold'	jóságú cickafark				■	■				100-120	6	9x9	Beretvás kertészet
Achillea millefolium 'Dark Lilac Beauty'	közönséges cickafark				■	■	■			70	5	14	Beretvás kertészet
Ajuga reptans 'Evening Glow'	indás ínfű		■	■	■					15		9x9	Beretvás kertészet örökzöld
Aster ericoides 'Snow Flurry'	hangaószirózsa									15	37	9x9	Beretvás kertészet
Calamintha nepeta subsp. nepeta 'Blue Cloud'	mirigyes pereszlény					■	■	■		40	8	9x9	Beretvás kertészet örökzöld
Echinacea 'Aloha'	kasvirág hibrid				■	■				80	8	15	Beretvás kertészet
Echinacea purpurea 'Magnus'	bíbor kasvirág				■	■				100	8	14	Beretvás kertészet
Echinops ritro	sötétkék szamárkönyér				■	■	■			80	5	9x9	Beretvás kertészet
Eryngium planum 'Blue Hobbit'	kék iringó				■	■				40-50	10	14	Zsohár Kertészet
Gaura lindheimeri 'Snowstorm'	évelő díszgyertya									40	4	14	Beretvás kertészet
Geranium macrorrhizum 'Spessart'	illatos gólyaorr				■	■				30	11	9x9	Beretvás kertészet örökzöld
Helianthemum 'Golden Queen'	napvirág hibrid			■	■					20-30	6	9x9	Beretvás kertészet örökzöld
Nepeta x faassenii 'Kit Kat'	kerti macskamenta				■	■	■			40	3	9x9	Beretvás kertészet örökzöld
Oenothera 'African Sun'	ligetszépe hibridek				■	■	■			20-30	9	9x9/14	Beretvás kertészet örökzöld
Perovskia atriplicifolia 'Blue Spire'	kék sudárzsálya					■	■			100-120	6	14	Beretvás kertészet
Phlomis russeliana	Kis-ázsiai macskahere			■	■					70-80	12	9x9	Beretvás kertészet örökzöld
Rudbeckia fulgida var. sullivantii 'Goldsturm'	pompás kúpvirág					■	■	■		40-50	6	9x9	Beretvás kertészet
Salvia nemorosa 'Caradonna'	ligeti zsálya			■	■					60	7	14/17	Beretvás kertészet
Sedum hybridum 'Immergrünchen'	örökzöld varjúháj			■	■	■				5- 10	8	9x9	Beretvás kertészet örökzöld
Sedum telephium 'Seduction Green-Yellow'	magas növésű varjúháj hibrid			■	■					40-50	15	14	Beretvás kertészet örökzöld
Stachys byzantina	gyapjas tisztesfű					■	■			20-30	19	9x9	Beretvás kertészet örökzöld
Thymus vulgaris	kerti kakukkfű			■	■	■				10	29	9x9	Beretvás kertészet örökzöld
Verbascum bombyciferum	gyapjas ökörfarkkóró				■	■	■			140-160	4	9x9	Beretvás kertészet örökzöld
Verbena bonariensis 'Lollipop'	óriás vassfű				■	■	■			60-80	10	14	Beretvás kertészet
Festuca mairei	Atlasz-csenkesz									60-70	3	9x9	Beretvás kertészet örökzöld
Sesleria autumnalis	őszi nyúlfarkfű									30-40	59	9x9	Beretvás kertészet örökzöld
Stipa tenuissima	keskenylevelű árvalányhaj									40-50	17	9x9	Beretvás kertészet
Allium caeruleum					■	■				30-60			Zsohár Kertészet
Crocus tommasinianus 'Lilac Beauty'		■								5-15			Gardenia
Muscari armeniacum 'Night Eyes'			■							15-40			Zsohár Kertészet
Narcissus tazetta 'Minnow'		■								20-25			Gardenia
Tulipa 'Ballerina'				■						60			Gardenia
Tulipa 'White Triumphator'										60			Gardenia

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat / diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről (módosítva: 2025. október 16.)

NYILATKOZAT

a diplomadolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Zámbó Dorottya
A Hallgató Neptun kódja: K600K9
A dolgozat címe: A MATE Szent István Campus díszterének tájépítészeti fejlesztése
A megjelenés éve: 2025
A konzulens intézetének neve: Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott diplomadolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Továbbá kijelentem, hogy a dolgozat elkészítése során alkalmazott mesterséges intelligencia-eszközök (pl. szöveggenerálás, nyelvi javítás, fordítás, adatelemzés) használata nem helyettesítette a saját kutatási és alkotói munkámat, azok alkalmazását a források között vagy a módszertani részben feltüntettem, és a szakmai-etikai elvárásoknak megfelelően jártam el.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2025 év 11 hó 10 nap

Zámbó Dorottya

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Zámbó Dorottya (név) (hallgató Neptun azonosítója: K600K9) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A diplomadolgozatot a záróvizsgán történő védeésre **javaslom** / **nem javaslom**¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen   nem^{*2}

Kelt: Budapesten, 2025. november 3.

---

belső konzulens

---

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.

Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásáról

1. Általános adatok

Hallgató neve:	Zámbó Dorottya
Neptun-kódja:	K600K9
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	☐ BSc/BA ☒ MSc/MA ☐ Doktori (PhD) ☐ Egyéb: .....
Tantárgy neve/kódja*:	Diplomatervezés szeminárium/ TETTD026N
A munka címe:	A MATE Szent István Campus díszterének tájépitészeti fejlesztése

* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)

B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Kérjük, töltsse ki a vonatkozó táblázatokat!)

3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrektúra, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)
Fordítás.	DeepL Translator	A külföldi irodalmak feldolgozása során alkalmaztam.

II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka mellékletében való csatolása szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott eszköz verziója, elérhetősége	MI-neve,	Az érintett fejezet / ábra / táblázat pontos sorszáma	A prompt-naplót tartalmazó melléklet bejegyzésének sorszáma

3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....

.....

.....

.....

4. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkába illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlan vagy hiányos.

Kelt: Budapest, 2025. 11. hó 03. nap

Zainab Dorottya

Judit Adányi

.....
Hallgató aláírása

.....
Konzulens/Témavezető aláírása